

A. XXXIV. ~

18/p

40450/A/1

4/6

Ex
Libris Andreæ M. Cassani Phil.
ac Medicæ Doctoris.

P. 3.

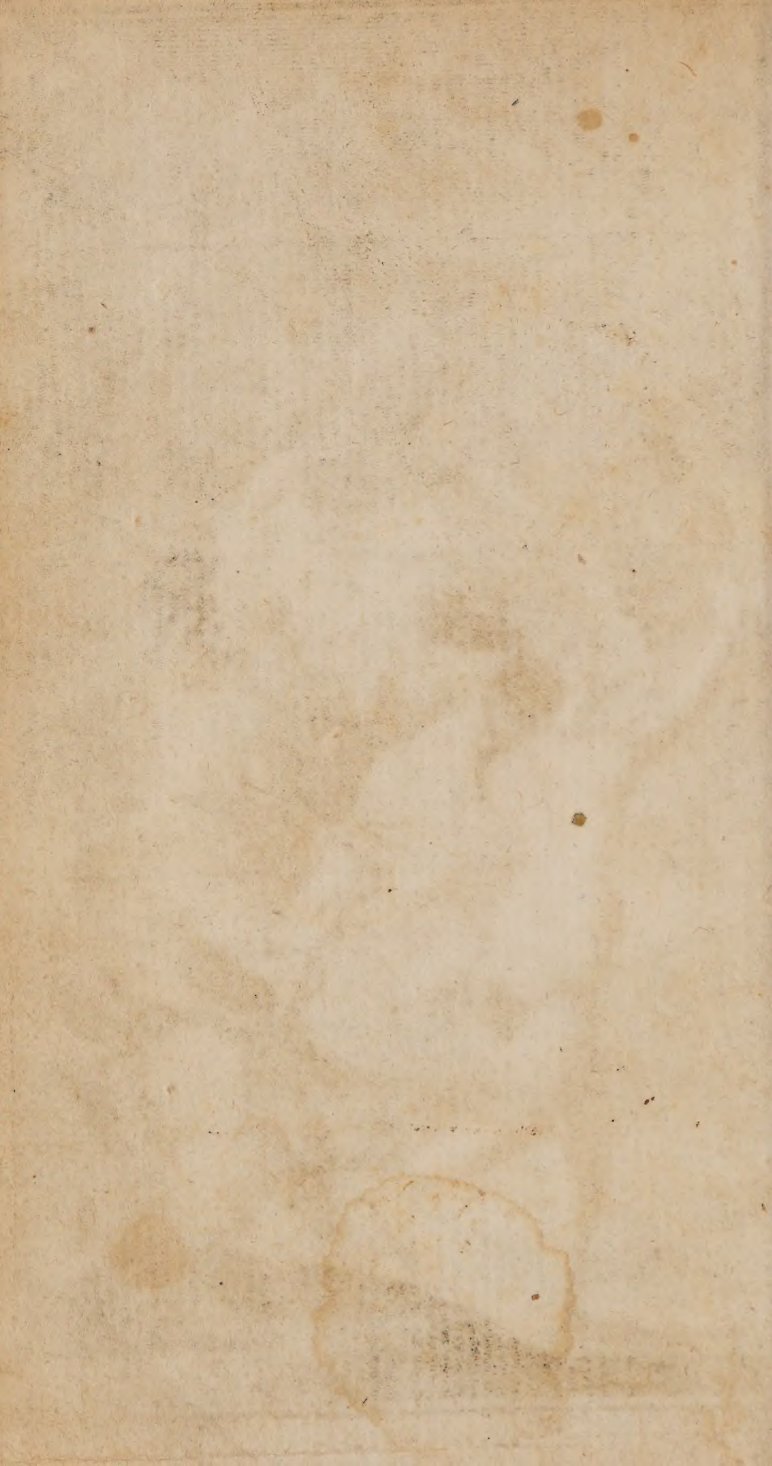
MEDICINA

APHORISTICA.

DE DICINA

ATHEORITICA.

42550
MEDICINA

APHORISTICA

S I V E

AUCTORUM

Qui ea de re scripserunt

DELECTUS

QUORUM

Quamplurima recensita, nonnulla
ad præsentis medicinæ utili-
tatem accomodata

CURA, & STUDIO

JANUARJ PEROTTI

Archiatri Neapolitani.

~~Ex libris S. M. de Hall~~
Bartho.   *Calvier, m.*

Neapoli . Typis Felicis Mosca
De ære Bernardini Gessarj MDCCXII.
Publica Auctoritate.

LIBRI
DE
MEDICINA
APHORISTICA,

Qui hoc volumine componuntur

Hippocratis aphorismi cum aliis locis tum ipsius, tum aliorum Auctorum maxime Celsi parallelis.

Leges Medicinæ Hippocratis aphorismis irrogatæ.

Monita Medica Johannis Jacobi Waldschmidt.

Insigniores sententiæ Aur. Corn. Celsi.

Illustriss. , ac Reverendiss. Viro

SALVATORI

MIROBALLIO

*Patricio Neapolitano , & Neapolita-
næ Ecclesiæ Diacono Cardinali, ac
Divæ Mariæ a Monte Regali
Abbati meritissimo Patrono
suo in primis colendo .*

BERNARDINUS GESSARIUS
S. P. P.

Neapolitanis
Typis de meo ære Me-
dicina Aphoristica , fi-
ve quorundam celebri-
orum Auctorum , qui de

a 3 re

re Medica leges, ac placita scripserunt, Delectus prodit. Multæ sunt causæ, quamobrem hūc Tibi Librum. Vir Illustrissime, do, dedicoque; primum qua Viro, qua Patricio, qua Sacerdoti adprime digno, cujus fidei præclarissimorum monumenta Scriptorum committantur. Ita namque tum mentem interioribus disciplinis, tum pulcherri-
mis virtutibus animum exornasti, ut consum-
ma-

inatum Virum exhibeas:
ex antiquissimo autem,
ac belli pacisque artibus
præclarissimo Mirobal-
liorum genere progna-
tus humanitatem, fidem,
gravitatem tanto exco-
lis opere, ut verum Pa-
triciū absolvas: postre-
mo summi pietatem Nu-
minis, & morum sancti-
tatem præ te talem tan-
tamque fers, ut Sacer-
dotem castissimum præ-
stes. Deinde (eaque
propior causa est,)

a 4 quum

quum sæpe de re Libraria tecum egerim, semper tuam singularem erga me comitatem, benignitatemque expertus sum. Tandem illud me gravissimum ad id momentum impulit, quod hic liber in quamplurimis ad præsentis medicinæ usus a Cl. V. Januario Perotto est accommodatus. Eo enim Tu, & familiarissimo uteris, & Medicū tanti facis, ut gravissimo morbo conflictatus aliena-

na-

natam furore mentem
non alio , nisi Perotti no-
mine appellato, revoca-
res ; ejusq; doctrinæ , ac
prudentiæ tuam salutem
pluries ab orci faucibus
ereptā apud omnes acce-
pto referas . His de caus-
sis confido fore , ut hunc
Librum benigno , quo
soles , animo excipias ;
& ego meo clientis tui
obsequentissimi, Tu au-
tem tuo Patroni mei
optimi officio satisfacias.
Vale. Datum Neapoli ex

a 5 no-

nostra Officina Libra-
ria VIII. Kal. Februarj
Anno MDCCXII.

JANUARIUS PEROTTUS

LECTORI S.

EAM Medicinæ partem, quæ cognitionis est, ad summum ferme his temporibus pervenisse, qui inficias jerit, arbitror neminē; si is Physiologiam, & nova Anatomies inventa serio, diligenterq; examinabit: quarum ope corporis viventis, & munerum pene omniū, quibus in vita fungimur, claram nobis perspectamq; scientiam habere videmur. Neque vero lumina, quæ ab experimental affulgent Philosophia, minorem rei medicæ utilitatem attulisse compertum est; quando ab ea Chymicam, Spagyricamq; maxima accepisse incrementa indubiū omnino est, & exploratum. Et tamen post tot, tantaq; hujus scientiæ

*tiæ augmenta, fato nescio quo
factum est, ut Medica praxis
nihilominus provecta sit: ita ut
quamplurimis hoc tempore uta-
mur remediis, quibus majores
nostri usi sunt; nec neoterica
Medicina super Antiquorum ob-
servationes de signis, judiciisque
quicquam amplius tradiderit.
Quamobrem asseverare licet, Me-
dicos omnes hoc tempore in disse-
rendo alia, atque alia opinari; in
medendo autem ut plurimum in
empirica convenire. Quæ omnia
quum sæpius mecum ipse perpen-
derem, mentem cogitationemque
ad investigandas causas, quæ me-
dicæ praxeos profectus impedi-
rent, adjeci. Et, nisi mea me fal-
lit opinio, potissimæ videtur, quod
omnes ad nova construenda syste-
mata animum applicarunt; notas
autem, conditionesque morborum
observare, & historias de iis tra-
dere neglexerunt. Id impedimen-*
tum

*tum notavit in aureo de nostri
temporis studiorum ratione
lib. p. 41. Johannes Baptista a
Vico in hæc verba : In re Me-
dica illa subsunt incomoda,
quod quum morborum caus-
as non satis certo scire pute-
mus, parum attendamus signa,
facessamus ferme judicia : &
p. 47. subdit : signa vero , & ju-
dicia verisimilia sunt, quæ lon-
ga observatione colliguntur.
Quod judicium tam verum est,
ut merito jure dici possit , Me-
dicinam partum esse humani in-
genii , filiam temporis , ac obser-
vationũ. Observationes enim Me-
dicinam neque incertam , ut qui-
dam falso putant , neque levibus
innixam fundamentis præstant ;
sed firmas, statasque regulas con-
signant, longo medendi usu, & no-
stro, & aliorum confirmatas.
Hanc observationum in re Me-
dica necessitatem Georgius Ba-*
gli-

glivus lib. 1. practicæ Medicæ
agnoscens in monitis Medicis
babet. Longarum, observatio-
num instructa mens sagax po-
tissimum curandorum homi-
num rationem assequitur, præ-
fertim si librorum lectio ac-
cesserit. Et monito 6. id ip-
sum confirmat, quod, inter-
misso studio de morbis aphori-
stice tractandis, atque ex effræni
disputandi licentia factum sit, ut
nullum praxis medica caperet in-
crementum. Et vero si quis inter
medendum Hippocratis apho-
rismos consideret; qui omni ævo
plurimi habiti sunt, utpote qui
non ex vana, sterilique garruli-
tate differendi, sed ex longi tem-
poris, & quasi per manus tradi-
tis observationibus nati sunt; is
eandem nunc esse, atque olim
morborum naturam, easdem obi-
re periodos, eosdem obtinere mo-
res animadvertet. Ut ex ve-

ro, & non ineleganter idem Baglivus scripserit, Hippocratem in aphorismis non hominis voce, sed naturæ loquutum esse. Quocum Georgii Wolfangi Wedelii in aphorismis aphorismorum in præfatione ad Lectorem illud graviter convenit: Sane ut verum fateamur, quoties Hippocratem legimus, toties doctiores recedimus, tam inexhaustæ doctrinæ fonte imbuti, quam ad ulteriorem meditationem invitati: & paucis interiectis; Nec Medicus dicendus, nec habendus est, qui non hos aphorismos aliquoties legerit, ac relegerit. Et vero si attendamus scientiæ practicæ sedulitatem, si axiomaticam constantiam, si brevitatis pondus, nihil in re medica accuratius, nihil gravius, nihil momentosius ab omni hominum memoria scriptum esse videatur. Cum igitur

hæc

hæc omnia mecū ipse cogitarē, Bibliopola aphorismos Hippocratis Neapolitanis typis dare forte volebat; itaque eum, ut Medicinam Aphoristicam ederet hortatus sum, sive in unum volumen componeret aliquot selectiores Medicos, qui aphoristice scripserunt. Hæc igitur ea est, quæ tibi in lucem nunc prodit. Complectitur autē Hippocratis Aphorismos juxta Theodori Jāsonii editionem cum aliis, tum ipsius Hippocratis, tum aliorum Auctorum, maxime Celsi locis parallelis illustratos. Hoc præciso, quod in hac editione, græca lectio omissa est; cæterum loci numero omnes, maxime Celsi a Jansonio editi juxta editionem Lindanam, quam ipse Jansonius in Hippocrate, ac Celso sequutus est, recensiti. Hippocratis aphorismis adjiciuntur nōnullæ leges medicinæ, quas superiore sæcu-

lo ineunte Rodolphus Magister
post aliam aphorismorū Hippo-
cratis editionem condiderat. Fa-
teor quidem harum legum qui-
busdam alias subrogasse, obro-
gasse alias; sed scias esse, quas
Recentiores medici communi suf-
fragio antiquarunt, præsentī sæ-
culo commodas duntaxat sequu-
tum. Has leges excipiunt moni-
ta Johannis Iacobi Waldsch-
midt, quæ præter cæteros hujus
Auctoris libros maxima digna
sunt laude; atque ex mea quidem
sententia plurimum medicæ praxi
conducunt. Ea vero omnibus mē-
dis, quæ in editione Francofur-
tensi irrepserant, quod idem Au-
ctor in præfatione institutionū
medicarum conqueritur, repur-
gavi. Præterea sigla medica ex-
plicui, ac notas perscripsi, ne quas
omnino lectori offunderent tene-
bras. Postremo colophonem ope-
ri imponunt insigniores senten-
tic

*tiæ ex Cornelio Celsodelectæ uti
prestant in editione aphorismo-
rum Jansoniana. Indicem com-
munem, ac per communes morbo-
rum locos concinnavimus; quæ
promptius, Lector, quæ diversi
scripsere, nunc in unum sub suc-
quæque genere collata pro vario,
ac subito rerum usu ad manum
habere possis. Hæc curavi qui, ut
hominem de homine par est, quic-
quam de te promererem. Vale.*

REIMPRIMATUR.

**SEPTIMIUS PALUTIUS VICA-
RIUS GEN.**

*D. Petrus Marcus Giptius Canonicus
Deput.*

Mag. Artis Medicinæ Doctor Nicolaus Cirillo videat, & in scriptis referat.

GASCON R. GAETA R. ROSA R.
ARGENTO R.

Provisum per S. E. Neap. 9. Decemb. 1711.

Mastellonus.

EXCELLENTISSIME DOMINE.

IUssu Excellen. Tuæ vidi Libellum, cui
Titulus *Medicina Aphoristica*; atque in
eo nihil reperi, quod Regiæ Jurisdictioni
adversetur; adeòque imprimi posse puto, si
ita Excellentiae Tuæ videbitur Neap. 12. De-
cembris 1711.

Excell. V.

Humillimus Servus.
Nicolaus Cyrillus.

Reimprimatur, verum in publicatione servetur
Reg. Pragm.

GASCON R. GAETA R. ROSA R.
ARGENTO R.

Mastellonus.

HIPPOCRATIS

APHORISMORUM

SECTIO PRIMA.

I.

Ita brevis, 1 ars longa, 2 occasio
celeris, experimentum pericu-
losum, 3 iudicium difficile.
4 Oportet autem non modo se
ipsum exhibere quæ oportet
facientem, ^b sed etiam ægrum,
^c & præsentem, & externa.

1 *Loc. in Hom. L. I.* 3 *Humor. l. 6. 7.*
2 *Loc. in Hom LIV. I.* *Artic. IX. 7.*
II. *Prædict. XIX. 13.* 4 *I. Epid. II. 93. 94.*
 VI. Epid. II. 78. ad
 82.
I. *Morb. IV. 1. 2.*
I. *Morb. Mul. LXVI.* *a Cicer. A. Q. L. 1.*
13. *IV. Joan. Sarisber. de*

Nug. Curial. Prol. *c Art. XI. 2.*
L. I. Isidor. Perusiot. *L. 5. Cap. I.*
L. 5. Ep. CCXLIV. *Ben. Syracæ apud. Phi-*
Senec. de Brev. Vit. *lipp. Caroli animad-*
^b *Cels. III. 6. p. 127.* *vers. in Agell. l. I. c.*
L. 20. & L. VI. 6. §. *2. Animad. 2.*
14. pag. 358. L. 8.

2. 1 In perturbationibus alvi, & vomiti-
bus 2 sponte evenientibus, 3 siquidem, qualia
A oport-

oportet purgari, purgentur, confert, & facile ferunt: sin minus, contrà. 4 Sic & vasorum evacuatio, siquidem, qualem fieri decet, fiat, confert, & facile ferunt: sin minus, contrà. 5 Respicere igitur oportet, & regionem, & tempestatem, & ætatem, & morbos, a in quibus convenit, aut non.

Verat. us. I. 9.

1 *Aph. II. 14.*

I. Prædict. XX. 8.

II. Epid. XLVII. 11.

2 *Aph. IV. 2. 21.*

VI. 15.

3 *Vid. Aph. I. 25.*

4 *Humid. us. V. 11.*

Vid. Acut. V. 24.

XXI. 5.

Aph. II. 29.

5 *Aph. I. 17.*

Humor. I. 14. ad 19.

II. Morb. Mul. IV. 1.

Epist. Democr. ad

Hipp. 30. ad 34.

a *Orat. Thess. filii 130.*

I. Diet. 11. 12. 13. &c.

Cels. præf. I. p.

18. l. 33. III. 4.

p. 119. l. 31. V.

26. §. 6. pag. 284.

l. 31.

3. 1 In exercitantibus 2 a boni habitus ad summum progressi, periculosi, si in extremo fuerint. 3 Non enim possunt in eodem manere, neque quiescere. Cum vero non quiescant, neque ultra possint in melius proficere, reliquum igitur in deterius. Horum igitur causa bonum habitum solvere confert haud cunctanter, quò rursus renutritionis principium sumat corpus. Neq; confidentiæ ad extremum ducendæ: 4 periculosum enim: 5 sed qualis natura fuerit ejus, qui perferet, eo usque ducendæ. 6 Sic & evacuationes ad extremum ducentes, periculosæ. Et rursus
rese-

SECTION I. 3

refectiones, cū extremæ fuerint, periculofæ.

1 <i>Aph. I. 15.</i>	3 <i>IV. Morb. XI. 15. 16.</i>
2 <i>Epist. Hipp. ad Damag. II. 209.</i>	4 <i>Aph. II. 51.</i>
	5 <i>Octimest. III. 26.</i>
6 <i>Aph. II. 22. 51.</i>	a <i>Cels. II. pag. 48.</i>
<i>Vet. Medic. XII. 1.</i>	<i>l. 5. Basilius Magn.</i>
<i>Vict. Acut. XVII. 10.</i>	<i>de vera Virg. p. 131.</i>
a <i>Anthologri I. c. 83. 1.</i>	

4. 1 Tenuis & exquisitus victus, & in longis morbis semper, 2 & in acutis, ubi non convenit, periculofus. 3 Et rursus ad extremum tenuitatis progressus victus, difficilis. 4 Nam & repletiones ad extremum progressæ, difficiles sunt.

1 <i>Aph. I. 5.</i>	3 <i>Aph. I. 3. II. 51.</i>
<i>Præcept. XI. 4.</i>	4 <i>Aph. VI. 39. Æginet.</i>
2 <i>Vict. Acut. XX. 6. 7.</i>	<i>lib. I. c. 32.</i>
a <i>Cels. III. 2. pag. 114.</i>	<i>l. 3. III. 15. pag. 145</i>
<i>l. 21.</i>	

5. 1 In tenui victu delinquant ægri: 2 ob id magis læduntur. Omne enim delictum, quod committitur, multò majus fit (in tenui) quam in paulò pleniore victu. Propterea etiam sanis periculofus est valde tenuis & constitutus & exquisitus victus; quia delicta gravius ferunt. Ob hoc igitur tenuis & exquisitus victus periculofus magis, quam paulò plenior.

HIPP. APHOR.

1 *Aph. I. 4.*

2 *Vet. Medic. XV. 6. ad 14.*

Viēt. Acut. XX. 6. 7. 11.

6. *a* Ad extremos morbos, extrema remedia exquisitè optima.

a Cels. II. 10. p. 84. l. 8. IV. 9. p. 232. l. 15.

Cicero de Officiis lib. I. cap. 24.

Loc. in Hom. XXXVI. 14

LV. 7. ad 11.

Articul. 1. 9.

Aretæus de curat. Acutor. I. 4. pag. 155.

Sarisbenensis de Nug. Curat. IV. 8.

7. **1** Ubi igitur peracutus est morbus, **2** statim extremos habet labores, & extremè tenuissimo victu uti necesse est. *a* Ubi verò non, sed plenius cibare licet, tantum à tenui recedendum, quantum morbus remissior extremis fuerit.

1 *Aph. IV. 10.*

2 *I. Epid. III. 29. 33.*

II. Epid. I. 24.

a Cels. III. 6. p. 131. l. 28.

8. **1** Cum morbus in vigore fuerit, tunc vel tenuissimo victu uti necesse est.

Viēt. Acut. XVII. 11.

XX. I. ad 6.

1 *Aph.*

1 *Aph. II. 29.*

9. Considerare oportet etiam ægrotantem, *a* num ad morbi vigorem victu sufficiet, *i b* & an prius ille deficiet, & victu non sufficiet, vel morbus prius deficiet, & obtundetur.

Viēt. Acut. XIX. 5. 1 Aph. I. 23.
ad 10. Humor. III. 87.

a Cels. III. 3. pag. 120. Psal. VII. p. 86. ed. in
l. 7. II. 10. pag. 78. fol. 1614.
l. 13. III. 6. pag. 131. 6 Cels. III. 4. pag. 110.
l. 21. V. 26. pag. 295 l. 34.
l. 21. Chrysof. in.

10. *a i* Quibus igitur statim vigor adest, statim tenuiter alendi. Quibus vero in posterum vigor, *2* his ad illud & paulo ante illud *tempus* subtrahendum. Ante vero uberior alendum, ut sufficiat æger.

1 Viēt. Acut. XIX. 8. 9.
Affectio. XLII. 3.

a Cels. III. 2. p. 114. l. 1.

11. *i* In exacerbationibus *cibum a* subtrahere oportet. Exhibere enim noxium est. Et quæcunque per circuitus exacerbantur, in exacerbationibus subtrahere oportet.

6 HIPPOCRATES. APHOR.

1 *Aph. I. 19.*

Loc. in Hom. XXXIX.

Natura Hum. XII. 1.

30. 31.

Affection. XLII. 3.

Humor. III. 82.

LII. 14.

Viçl. Acut. X. 2.

Celius Aurelian. de

a Cels. III. 4. p. 122.

Morb. Acut. I. 11. p.

1. 21. III. 6. p. 126.

30.

1. 19.

12. 1 Exacerbationes autem & constitutiones indicabunt morbi, & anni tempora, & periodorum ad invicem collata incrementa, siue quotidie, siue alternis diebus, siue longiore fiant tempore. Sed etiam iis, quæ mox apparent eadem indicantur, 2 velut in pleuriticis sputum, si statim appareat veniente morbo, abbreviat: si verò postea appareat, producit. 3 Et urinæ, & alvi excrementa, & sudores, cum apparent, vel iudicatu faciles, vel difficiles, 4 vel breves, vel morbos fore indicant.

1 *II. Epid. I. 27. ad 30.*

Coac. pr. III. 132. 143.

2 *Aph. V. 8. 15.*

III. Morb. XXI. 33. 34.

Prænot. XIII. 1. 12.

Affection. VIII. 19.

XIV. 11.

Viçl. Acut. VII. 1.

3 *Aph. IV. 71.*

4 *Viçl. Acut. VI. 6. 7.*

Coac. pr. V. 82.

a Cels. III. 4. pag. 122.

I. Epid. III. 10.

1. 17.

13. Senes facillime jejunium ferunt, secundò ætate consistentes. Minimè a adolescentes b. Omnium minimè pueri: ex his autem, qui inter ipsos sunt alacriores.

a Cels.

SECTION I.

7

a Cels. præf. l. p. 19. l. 12. 13. p. 32. l. 24.

b Cels. præf. l. 1. p. 19. l. 21.

14. 1 Quæ crescunt, plurimum habent calidi *a* innati: plurimo igitur egent alimento: sin minus, corpus consumitur. *b* Senibus autem paucus calor: propterea paucis fomiti-
bus indigent, à multis enim extinguitur. 2 Idcirco etiam febres senibus non similiter acutæ. 3 Frigidum enim est corpus.

1 *Arte. XXII. 2.*

2 *Aph. III. 7.*

1. *Diet. XXIX. 5. 6. 7.*

1. *Morb. XX. 15. 16.*

Natur. Hum. XXIV. 7.

XXI. 16.

8.

3 1. *Diet. XXIX. 20.*

XVIII. 9. 10. 11. *a Cels. l. 3. p. 32. l. 28.*

1. *Morb. XX. 14. 24.*

b Aeginet. l. 23.

Morb. Sac. X. 10.

15. 1 *a* Ventres hyeme & vere natura sunt calidissimi, & somni longissimi. 2 In his igitur temporibus etiam alimenta plura exhibenda. Innatum enim calorem majorem habent. Nutrimento igitur copiosiore indigent. Indicium sunt, *b* ætates & *c* athletæ.

1 *Humor. V. 4.*

2 *Aph. I. 18.*

Ær. Aq. Loc. II. 2

Salub. Diet. l. 2. 26.

IV. *Morb. XVII. 9.*

b Cels. I. præf. p. 19.

a Cels. l. 3. præf. p. 19.

l. 21.

l. 23.

Ægin. l. 53. Plin. XI. 53

Cels. l. 3. p. 33. l. 7.

c Cels. l. præf. p. 19. l. 25.

A 4

16. *a Vi-*

8 HIPPOCRATES. APHORISMS.

16. 1 *a* Viſtus humidus febricitantibus conſe- t, 2 maximè verò pueris, & aliis tali viſtu uti conſuetis.

1 *Infomn. XV. 12. 15. 16. & 17.*
III. Morb. XXXI. 11.

2 *Salub. Diet. II. 5. 11.*
a Celf. III. 6. p. 130. l. 32.

17. 1 Et quibus ſemel aut bis, & plura, vel pauciora, & per partes offerri conducat, videndum. 2 *a* Concedendum autem aliquid & conſuetudini, & tempeſtati, & regioni, & ætati.

1 *Ver. Med. XVIII. 4.* 2 *Aph. II. 49. 50.*
5. &c. *I. Diet. II. 10. ad 21.*
Viſt. Acut. V. 19. 20. *III. Diet. I. 10. ad 15.*
XIX. 6. *Natur. Hum. XVIII.*

30. ad 34. *I. 3. pag. 110. l. 30.*
Humor l. 14. *& III. 5. pag. 126.*
VIII. 23. *l. 24. 29.*
a Celf. l. 3. pag. 24. l. 25.

18. Æſtate *a* & autumnò cibos difficilimè ferunt : 1 hyeme facillimè, deinde vere.

1 *Aph. I. 15.*
Humor. VIII. 24.

a Celf. l. 3. p. 33. l. 23. & 29.

19. His

19. His qui per circuitus exacerbantur,
a nihil dare *oportet*, neque cogere, sed aufer-
re de appositionibus ante iudicationes.

Aphor. I. II.

Humor. III. 82.

a *Cels. III. 4. p. 122. l. 31. III. 5. pag. 127.*
l. 5. 10. III. 6. p. 133. l. 17.

20. Quæ judicantur & judicata sunt
perfectè, neque movere *oportet*, 1 neque in-
novare, sive purgantibus, sive aliis irritamen-
tis, 2 sed sinere.

Humor. III. 83.

1 *Nat. Hum. XIX. 8.*

II. *Epid. l. 17.*

2 *Aph. II. 29.*

21. Quæ ducere oportet, 1 quò maximè
vergant, eo ducenda, 2 per loca convenien-
tia.

Humor. I. 2. 24.

III. 85.

1 *VII. Epid. XXXII. 4.*

2 *Aph. VII. 61.*

Loc. in Hom. XXXIII. LV. II. 12.

13.

22. 1 Concocta purgare & movere *opor-*
et, 2 non cruda, 3 neque in principiis, 4
nisi turgeant. Plurima verò non turgent.

10 HIPP. APHOR.

Aph. IV. 13. *VII. Epid. XXXII. 1.*
Humor. III. 84. 2 *Aph. VII. 68.*
 1 *Humor. I. 3.* 3 *Aph. I. 24.*
V. Epid. XXV. 12. *II. 29.*

Loc. in Hom. XXXVIII. *V. 29.*
 9. 10. 1. *Morb. Mul. XXVI.*
VII. Epid. XXXII. 5. 31.
 4. *Aph. IV. I. 10.* *LXIII. 11*

23. 1 Quæ prodeunt non copiâ sunt æstima-
 manda, sed si prodeant, qualia oportet, &
 facilè ferat. 2 Et ubi ad animi deliquium
 ducere oportet, 3 hoc etiam faciendum, si
 æger sufficiat.

Humor. III. 86. 87. 2 *Loc. in Hom. XXXIX*
 1 *Vid. Aph. I. 25.* 9.

Vid. Acut. LII. 8. 9. *II. Morb. Mul. XXIX. 9.*

24. 1 In acutis affectionibus raro, 2 & in
 principiis, purgante utendum, 3 atque hoc
 diligenti prius adhibita cautione faciendum.

Humor. III. 97. *V. 4.*
Purgant. IV. I. 1 *Aph. IV. 10.*

2 *Vid. Aph. I. 22.* 3 *I. Morb. Mul. XXIII.*
 9.

25. Si, qualia purgari oportet, purgen-
 tur, confert & facile ferunt: si verò contra-
 ria difficulter.

Aph.

SECTION II.

II

Aph. I. 2. 23.

IV. 3.

Humor. II. 49.

VI. Epid. IV. 30.

SECTION SECUNDA.

I.

QUO I in morbo a somnus laborem facit, lethale : si verò somnus juvet, non est lethale.

I. Epid. III. Æg VII. II. Epid. III. 12.

13.

I Aph. IV. 67.

I. Prædict. XV. 5. 17. a Cels. II. 6. pag. 55.

VI. Epid. VIII. 5.

l. 32.

2. Ubi somnus delirium a sedat, bonum.

I. Epid. III. Æg. VII. 13. 16.

II. Epid. III. 11. 12.

a Cels. III. 18. p. 152. l. 4.

3. I Somnus, a vigilia, utraque modum excedentia, malum.

Aph. VII. 71.

Humor. III 78.

I Coac. II. 35.

VI. Epid. VI. 6.

a Cels. II. 4. pag. 51. l. 7. & l. 4.

A 6

4. I a Non

4. 1 *a* Non satietas, non fames, neque aliud quicquam bonum est, 2 quod naturæ excedat.

VI. Epid. VIII. 16. 1 *Aph. II. 22.*

II. Morb. XVI. 13. 2 *Aph. II. 51.*

Vet. Medic. XV. 10. 15.

a Cels. l. 2. p. 23. l. 26. l. 3. p. 24. l. 32.

Tertullianus ad Senatorem Leon. Novell.

Const. pag. 15. Aristot. de Morib. II. 2.

Sarisberienfis de Nug. IV. 9.

Nilus Episcop. & Martyr in Parænes. pag. 44.

5. Spontaneæ *a* lassitudines morbos denuntiant.

Aph. IV. 31.

6. Quicumque aliqua corporis parte dolentes, dolorem ferè non sentiunt *a* his mens ægrotat. .

a Cels. II. 7. pag. 62. l. 27.

a Cels. II. 2. p. 48. l. 13. & 31.

7. Quæ longo tempore extenuantur corpora, lentè reficere oportet : 1 quæ verò brevi, celeriter.

Aliment. XI. 6. 7.

1 *Aph. II. 11. 18.*

S E C T I O II.

13

8. Si à morbo cibum quis capiens non roboretur, indicat corpus uberiori alimento uti. 1 Si verò cibum non capienti hoc eveniat, 2 evacuatione opus habere nosse oportet.

Aph. II. 31

Coac. I. 179.

1 *Aph. IV. 41. 45.* 2 *Aph. II. 22.*
VII. 64.

9. Corpora ubi quis purgare voluerit, facile fluentia reddere oportet.

Aph. IV. 13.

VII. 70.

IV. Morb. IX. 1.

a Cels. III. 18. p. 155. l. 1.

10. Impura corpora, quò magis nutritivis, eò magis lædes.

Aph. VII. 65. 67.

XIX. 10. ad 14.

Vet. Med. XII. 11. 12. *Præcept. XI. 4.*

II. Morb. XVI. 13.

XXI. 20.

11. Facilius est repleri potu a quam cibo.

Vet. Medic. XII. 3. 9.

Aliment. XI. 5.

a Cels. l. 2. p. 23. l. 29.

Aph. II. 7. 18.

12. Quæ in morbis post crisim relinquuntur, 1 a recidivas facere solent.

Hu-

14 **HIPP. APHOR.**
Humor. VII. 16. 17. IV. Epid. XVIII. 20.
II. Epid. 1. 81. VI. Epid. 11. 32.
III. 72. III. 62

II. Morb. XVI 12. 13. I. Prædict. l. 1.
XXI. 20. a Cels. II. 14. pag. 89.
XXXVII. 19. l. 16.
1 *Aph. IV. 36.*

13. Quibus crisis fit, his nox ante exacerbationem gravis est : a Subsequens verò levior plerumque.

VI. Epid. 11. 42. 1 I. Epid. 111. Æg. VII.
13.

III. Epid. III. 66. a Cels. III. 5. pag. 124.
l. 32.

14. 1 In alvi profluviis mutationes excrementorum juvant, 2 nisi in prava mutantur.

II. Epid. 11. 3. 1 Aph. I. 2.

a Aph. IV. 21.

15. 1 Ubi fauces ægrotant, aut tubercula in corpore exoriuntur, excretiones inspicere oportet : Si enim biliosæ fuerint, corpus una ægrotat : Si verò similes sanis fiant, tutum est corpus nutrice.

1 *Aph. III. 26.*

16. Ubi

16. Ubi fames, non oportet laborare.

a Cels. l.2. p.24. l.17.

17. Ubi cibus præter naturam copiosior ingressus fuerit, id morbum facit. Ostendit autem sanatio.

Aph. II. 22.

XIII. II. 24.

Vet. Medic. VIII. 16.

XIX. 6. 31.

XII. 10.

I. Diet. XXX. 15.

III. Diet XV. 16.

Affect. XXVIII. 1. 2.

Loc in Hom. LII. 8. 9.

Morb. Sac. XVIII. 30.

San. Tuend. ad Demet.

Ep. Abderit. ad Hip.

8.

40.

18. Eorum quæ confertim & celeriter nutriunt, celeres etiam fiunt egestionēs.

Aph. II. 7. II.

Aliment. XI. 4. 5.

VI. Epid. V. 37. 53.

19. Acutorum morborum non omnino tutæ sunt prædictiones, neque mortis, neque sanitatis.

Decent. Ornat. X. 7. 8.

a Cels. II. 6. pag. 57. l. 33.

20. Quibus, dum sunt juvenes, alvi sunt humidæ, iis senescentibus siccantur.

Qui-

15 HIPP. APHOR.

Quibus vero, dum sunt juvenes, alvi sunt siccae, his senescentibus humectantur.

Aph. II. 53.

21. a Famem vini potio solvit.

a *Cels. I. 3. p. 26. l. 29.*

22. 1 a A repletionem quicumque sunt morbi, evacuatio sanat. Et quicumque ab evacuatione, repletio : 2 Et aliorum contrarietas sanat.

Nat. Human. XVII. 11. 1 Aph. II 8.

12. 13.

Flat. II. 9. ad 16.

San. Tuend. ad Dem. 8.

III. 2. 3.

VII. Epid. VIII. 16.

2 *Aph. II. 48.*

LIV. 6.

Vet. Medic. XXXII. 1.

I. Epid. II. 95.

18.

Morb. Sac. XVIII. 30

Loc. in Hom. LI. 6.

32. 33. 35.

LII. 2.

a *Cels. I. 3. 28. l. 5.*

23. Acuti morbi in quatuordecim diebus judicantur.

Aph. II. 19.

Judicat. IV. 12.

Coac. I. 190. 211.

24. Septimorum quartus est index. a Alterius septimanæ octavus est initium. Notandus verò undecimus : is enim quartus est
alte-

alterius septimanæ. Notandus rursus decimus septimus : hic enim est quartus quidem à decimo quarto, septimus verò ab undecimo.

Aph. IV. 36. 71. *Judicat.* II. 7. ad 12.
Septimest. VIII. 6. *Prænot.* XX. 5. ad 10.

a Cels. III. 4. p. 121. l. 1. ad 9.

25. Quartanæ æstivæ *a* plerumque sunt breves : autumnales verò longæ, 1 & maximè quæ prope hyemem incidunt.

Nat. Hum. XXIX. 5. *I. Epid.* III. 17.
 6. 7. *I Coac.* I. 236.

a Cels. II. 8. p. 76. l. 9. III. 16. p. 147. l. 7.

26. 1 Febrem convulsioni supervenire melius est, 2 quàm convulsionem feбри.

Coac. III. 80. 82. *Coac.* I. 231.
I. Morb. VI. 13. 14. *San. Tuend.* ad Dem. 10.
 1 *Vid. Aph.* IV. 57. 2 *Aph.* VII. 13.
 Judicat. XII. 11.
 V. 5. 70.

a Cels. II. 8. p. 70. l. 2. *Coac.* II. 207.
 & 5. III. 82.

27. 1 His, *a* quæ non secundum rationem levant, credere non oportet, neque timere valdè quæ præter rationem sunt prava. Multa enim horum sunt inconstantia, nec admodum permanere, neque durare solent.

1 I. *Præ-*

18 HIPP. APHOR.

1 *I. Prædict. VI. 16.* 11. *Prædict. XXIX. 6.*
VII. 7. *Coac. I. 73.*

III. 100. 109. 110. & 11. 14. pag. 89.

11. *Epid. III. 132.* l. 16.

• *Cels. 11. 7. p. 60. l. 12.*

28. Febricitantium non omninò leviter, 1 permanere, & nihil remittere corpus, 2 aut etiam magis quàm pro ratione colligefieri • malum est. Illud enim morbi longitudinem indicat, b hoc verò infirmitatem.

1 *Humor. III. 17.* 2 *Aph. V. 55.*

Humor. III. 52.

b *Cels. 11. 5. p. 53. l. 24.*

• *Cels. 11. 2. p. 51. l. 21.*

& 11. 7. p. 58. l. 19.

& 11. 4. p. 51. l. 21.

29. 1 Incipientibus morbis, 2 si quid movendum videatur, move: 3 vigentibus verò, quiescere melius est.

Loc. in Hom. XXXVIII 1 *Vid. Aph. I. 22. 12.*

9. 10. 11.

2 11. *Mor. Mul. XXIV*

Purgant. IV. I.

18.

3 *Aph. I. 24.*

11. *Morb. XII. 34. 35.*

11. 30.

III. *XXIV. 57. 58. 59.*

1. *Epid. III. 29.*

30. Circa principia & fines omnia sunt debiliora. 1 Circa vigores verò vehementiora.

1 *Aph. II. 29.*

31. A

31. A morbo bellè comedenti , nihil proficere corpus, malum est.

I Apb. II. 8.

Coac. I. 179.

32. Ut plurimum omnes, qui malè habent, circa principia quidem benè comedentes, & nihil proficientes, ad finem rursus cibum non appetunt . *I* Qui verò circa initia quidem cibum omninò non appetunt , postea autem benè appetunt , meliùs liberantur .

Coac. I. 179.

I Apb. VII. 6.

33. In omni morbo mente valere , *a* & benè se habere ad ea , quæ offeruntur , bonum est: contrarium verò, malum .

De Medico. III. 9.

Coac. I. 72.

a Cels. II. 3. p. 49. l. 32.

34. In morbis minùs periclitantur, quorum naturæ , & ætati , & habitui , & tempori magis similis fuerit morbus , quàm in quibus horum nulli fuerit similis.

Apb. VIII. I. 8.

Humor. VI. I. ad 5.

Dieb. judicat. I. II. ad

15.

VL

35. In omnibus morbis, i quæ partes ad umbilicum & imum ventrem sunt, crassitudinem habere melius est. *a* Valdè autem tennes & *b* eliquatas ipsas habere, malum. Periculosum verò illud est, etiam ad infernas purgationes.

Prænot. X. 2. I. Morb. Mul. LXXXVII.
I Aph. II. 28. 9.

a Cels. II. 31. pag. 49. b Cels. II. 4. pag. 51.
l. 21. l. 16.

36. Qui sana habent corpora, *a* pharmacis purgati citò exolvuntur, *ut* & qui pravo utuntur cibo.

Ap. II. 37. Verat. us I. 12.
IV. 16. Epist. Dem. ad Hip. 16.

a Cels. II. 13. pag. 87. l. 24.

37. Qui benè valent corpore, i purgati sunt difficiles.

Aph. II. 36. IV. 16.

Verat. us I. 5. 12. I Aph. IV. 5.

38. Paulò deterior, & potus, & cibus, jucundior, eligendus potiùs, quam meliores quidem, sed ingratiore.

De Arte XII. 10.

IV. Morb. XII. 7.

VI. Epid. IV. 26.

Affectio. XLII. 1. 2.

Viét. Acut. XV. 1. 2.

XVIII. 2. 4.

39. 1 Senes ut plurimum *a* quidem juvenibus minùs ægrotant. 2. Quicumque verò ipsis *b* morbi fiunt diuturni, plerumque commoriuntur.

1 *I. Morb. XX. 13. 15.* 2 *Aph. V. 7.*

a Cels. II. 1. p. 43. l. 14. *b Cels. II. 8. p. 73. l. 8.*

40. Raucedines, & gravedines, in valdè senibus non coquuntur.

41. Qui sæpè & vehementer, absque manifesta causa, animo linquuntur, ex improvviso moriuntur.

Coac. I. 83.

42. Solvere *a* apoplexiam, vehementem quidem, impossibile: debilem verò, non facile.

Cels. II. 8. p. 76. l. 3

Aretæus de Diurn. Affectibus. 1. 7. & de Curat. Acutor. I. 4.

43. Ex *a* iis, qui strangulantur, & resolvuntur, nondum autem sunt mortui, non se recolligunt, 1 quibus spuma circa os fuerit.

1 *Morb. Sac. VIII. 18.*

a Cels. II. 8 p. 76. l. 17.

44. Qui

44. Qui natura *a* sunt valdè crassi, magis subito moriuntur, quàm graciles.

a Cels. II. I. p. 47. l. 25.

45. Epilepticis pueris, mutationes, *i* maximè ætatis, *2* & regionum, & viarum, liberationem faciunt.

Vid. Aph. V. 7.

II. Prædict. XVI. I. 2. 3.

Morb. Sac. XIII. 6.

i Aph. III. 28.

2 VI. Epid. VI. 36.

46. Duobus doloribus simul obortis, non in eodem loco, vehementior *i* obscurat alterum.

Humor. XI. 16. 17.

i Aliment. I. II.

47. Circa puris generationes, dolores, & febres magis accidunt, quàm ipso facto.

Vet. Medicin. XXXIII. 8. ad 12.

Prænot. XVII. 6.

Ulcerib. II. 8. ad 11.

48. In omni *a* corporis motu, quando dolere cœperit, interquiescere statim lassitudinem curat.

Aph. II. 22.

a Cels. I. 3. p. 25. l. 11.

Præcept. XIII. 4.

& p. 26. l. 33.

Nat.

Nat. Human. XVII. 14. Flatib. II. 14.

15.

49. Consueti solitos labores ferre, etiam si fuerint debiles *a* aut senes, insuetis, robustis licet & juvenibus, facilius ferunt.

a Cels. I. 3. p. 25. l. 7. Cicero Tusc. Q. II. 17.

II. Diet. XLIV. 2. 3. 4.

50. A multo tempore *a* consueta, etiam si fuerint deteriora, *b* insuetis minus turbare solent. I Oportet igitur etiam ad insolita mutare.

II. Diet. XLIV. 4.

Humor. III. 115.

Humid. us. III. 8.

Viñ. Acut. XVIII. 2.

ad 6.

XXXII. 5. 6.

I Aph. I. 17.

II. 22. 51.

a Macrob. Saturn. VII.

8.

b Cels. I. 3. p. 27. l. 1.

Agatharch. Excerpt. L.

V. Cap. 50. p. 70.

c Cels. I. 3. p. 25. l. 9.

51. Multum, & derepentè, I evacuare, 2 *a* aut repellere, aut 3 calefacere, *b* aut 4 frigefacere, aut aliter quocunque modo corpus 5 movere, *c* periculosum est. 6 Nam etiam omne multum (i. e. *nimum*) naturæ est inimicum. 7 Quod verò *d* paulatim fit, tutum est: tum aliàs, tum si quis 8 ex altero ad alterum transeat.

Viñ.

24. HIPPOCRATES. APHORISMS.	
<i>Vict. Acut.</i> XVII. 12.	<i>V.</i> 17. 18. 20. 22. 23. 24.
XXIII. 15.	5 <i>Aph.</i> IV 14.
1 <i>Aph.</i> I. 3.	6 <i>Aph.</i> II. 4.
VI. 27. 39.	<i>Vet. Medicin.</i> XVIII. 1.
3 <i>Aph.</i> I. 3. 4.	<i>Præcept.</i> XIII. 4.
II. 3. 17.	<i>I. Morb. Mul.</i> XXXIII.
VI. 39.	4.
3 <i>Aph.</i> III. 1.	XCVIII. 15.
V. 16.	7 <i>Vet. Medic.</i> XV. 17.
4 <i>Aph.</i> III. 1.	11.
II. <i>Diet.</i> XLIV. 5.	8 <i>Aph.</i> II. 50. 52.
<i>Nat. Hum.</i> XIX. 7. 8.	a <i>Cels.</i> II. 16. pag. 92.
<i>Humor.</i> VIII. 17. 18.	l. 19.
<i>Humid. us.</i> III. 5.	b <i>Cels.</i> I. 9. p. 40. l. 7.
VI. <i>Epid.</i> II. 47.	d <i>Cels.</i> I. 3. p. 24. l. 28.
<i>Affect.</i> XLII. 3.	c <i>Cels.</i> I. 3. p. 25. l. 6.
<i>Vict. Acut.</i> V. 22. X. 8.	

52. Omnia secundum rationem facienti, & non secundum rationem evenientibus, non transeundum ad aliud, manente eo, quod visum est ab initio.

<i>Loc. in Hom.</i> XX. II.	a <i>Cels.</i> III. pag. 112.
12.	l. 25.
<i>Cel. Aurelian.</i>	
<i>Tard. passion.</i> IV. 3.	b <i>Cels.</i> III. 9. pag. 138.
p. 454.	l. 9.

53. Quicumque alvos habent humidus, dum quidem juvenes sunt, melius liberantur his, qui siccas habent. Ad senectutem verò, pejus liberantur: siccantur enim ut plurimum senescentibus.

Aph.

Aph. II. 20.

a Cels. I. 3. p. 33. l. 3.

54. Procero corpore *a* juventutem quidem degere liberale est, nec deformis: inflescere verò incommodum, & parvis deterius.

Præcept. XI. 10.

a Cels. II. 1. p. 43. l. 16.

SECTION TERTIA.

I.

1 a **M**utationes *anni* temporum, maxime pariunt morbos: 2 & in ipsis temporibus magnæ mutationes, aut frigoris, aut caloris, & alia pro ratione eodem modo.

Octimestr. III. 29.

Vict. Acut. XVII. 9.

Humor. VI. 5.

Morb. Sac. XII. 7.

VIII. 15. 16.

2 *Aph. II. 51.*

Aër. Aq. Loc. I. 19.

II. Diet. VI. 7.

Humor. VII. 7.

a Cels. I. 3. p. 33. l. 32.

Boëth. de Consol. Phil.

II. 1. pag. 42. l. 21.

- L. II. in principio.

2. Naturarum, aliæ quidem *a* ad æstatem, aliæ verò ad hyemem, benè aut malè sunt constitutæ.

B

Vet.

Ver. Medicin. XXXVII. I. Diet. XXV. 12.
III. Diet. 1. 6.
 14.

Aër. Aq. Loc. XXXIV. Morb. Sac. XVIII. 24.
 9. *a Cels. I. 9. pag. 19.*
LVI. 7. 8. l. 18.

3. Morborum *a* alii ad alia tempora bene
 aut malè se habent : & ætates quædam ad
 tempora, & regiones, & victus.

Humor. VIII. 11. 12. I Aph. VIII. 6.

a Cels. II. 1. pag. 43. l. 12.

4. In temporibus, quando eâdem die,
 modò calor, modò frigus fit, autumnales *a*
 morbos expectare oportet.

Humor. VI. 5. 6. VII. 7.

a Cels. I. 5. p. 33. l. 32. & II. 1. p. 42. l. 21.

5. Austri *a* auditum gravantes, caliginosi,
 caput gravantes, segnes, dissolventes.
 Quum hic dominatum tenuerit, talia in
 morbis patiuntur. Si verò aquilonium fue-
 rit anni tempus, *b* tusses, fauces asperæ, alvi
 duræ, urinæ difficultates, horrores, dolores
 costarum, pectorum. Quum hic dominatus
 fuerit, talia in morbis expectare oportet.

Humor. VII. 1. a Cels. II. 1. pag. 44.

Morb. Sac. XV. 3. 8. l. 27.

19. ad 22.

b Cels. II. 1. pag. 44. l. 22.

6. Quum

6. Quum æstas fit veri similis, sudores *a* in febribus multos expectare oportet.

Humor. VII. 11.

a Cels. II. 1. p. 45. l. 28.

7. In 1 siccitatibus *a* febres acutæ fiunt.
2 Et, si quidem annus pro majori parte talis fuerit, qualem fecit constitutionem, 3 ut plurimum etiam tales morbos expectare oportet.

1 *Humor. VIII. 6.* *II. Epid. I. 10.*

2 *Humor. IX. 8.* *a Cels. II. 1. p. 45. l. 5.*

3 *Aph. III. 19.*

8. In constantibus *a* temporibus, si tempestivè tempestitiva reddantur, constantes, & judicatu faciles fiunt morbi: *b* in inconstantibus autem, inconstantes; & difficiles judicatu.

Humor. VII. 3. 15. *II. Epid. I. 20. 21.*

a Cels. II. 1. p. 42. l. 19. *b Cels. II. 1. pag. 43. l. 5.*

9. In 1 *a* autumno morbi acutissimi, & perniciosissimi omnino: 2 ver autem saluberrimum, & minimè exitiale.

28 HIPP. APHOR.

- 1 *II. Prædict. XIII. 4.* *a Cels. I. 3. p. 33. l. 23.*
II. Epid. I. 15. *& II. 1. p. 42. l. 19.*
 2 *Epid. I. 23.* *& 29.*

a Cels. II. 1. p. 42. l. 17.

10. Autumnus tabidis malus.

Aph. III. 22. *II. Prædict. XIII. 3.*

VI. Epid. VII. 77. *a Cels. II. 8. p. 72. l. 3.*

11. De temporibus, siquidem hyems *a* sicca & aquilonia fuerit, ver autem pluviosum & australe; 1 æstate necesse est febres acutas fieri, & ophthalmias, 2 & dysenterias, maximè autem mulieribus, & viris naturâ humidis.

Aër. Aq. Loc. XXV. 7. 1 *II. Epid. I. 10.*

2 *Aër. Aq. Loc. XXV.* *a Cels. II. 3. pag. 45.*
 13. *l. 12.*

12. Si verò hyems australis, *a* & pluviosa, & tranquilla sit, 1 ver autem siccum & aquilonium, mulieres quidem; quibus partus in ver *incidit*, ex omni occasione abortiunt: quæ verò pepererint, infirmos, & morbosos pariunt pueros, itaut vel statim *illi* pereant, vel tenues, & morbofi vivant. Cæteris verò mortalibus dysenteria, & ophthalmia sicca fiunt: senioribus autem catarrhi brevi perimētes.

Aër.

Aër. Aq. Loc. XXVI. 4. 5. 6.

1 *Nat. Human. XIII.*

a Cels. II. I. pag. 45.

7.

l. 17.

13. Si verò æstas sicca *a* & aquilonia fiat, autumnus autem pluviosus *b* & australis, capitis dolores ad hyemem fiunt, & tussēs, & raucedines, & gravedines: quibusdam verò etiam tabes.

Aër. Aq. Loc. 5. XXVIII.

a Cels. II. I. pag. 45.

4.

l. 31.

b Horat. Carm. l. II. Od. XIV. 15.

14. Si verò *a* aquilonius & sine pluviis autumnus fuerit, iis quidem qui naturâ sunt humidi, & mulieribus, commodus erit: reliquis verò erunt ophthalmiæ siccæ, & febres acutæ, & gravedines (diuturnæ:) nonnullis verò etiam melancholiæ.

Aër. Aq. Loc. XXIX. 1. 2.

a Cels. II. I. p. 46. l. 1.

15. Ex anni verò constitutionibus, in universum quidem, siccitates pluviosis *a* sunt salubriores, & minùs lethales.

Aër. Aq. Loc. II. 3.

a Cels. II. I. p. 42. l. 29.

16. Morbi autem, in pluviosis *a* quidem plerumque fiunt, & febres longæ, & alvi fluxiones, & putredines, *i* & epileptici, & apoplectici, & anginæ. In siccitatibus *b* verò, tabidi, ophthalmiæ, arthritides, urinæ stillicidia, & dysentericiæ.

i *Morb. Sac. XVI. 1. 2.*

a *Cels. II. 1. p. 45. l. 7.*

b *Cels. II. 1. p. 45. l. 5.*

17. Quotidiæ autem constitutiones, aquiloniæ quidem, *a* corpora compingunt, & robusta, *b* & faciliè mobilia, & benè colorata, & meliùs audientia faciunt, & alvos siccant, & oculos mordent, & dolorem circa thoracem, si quis præexistat, majorem faciunt. Austrinæ verò, *c* corpora dissolvunt, & humectant, & auditus graves, & capitis gravitates faciunt, & vertigines in oculis, *i* & corporibus motum difficilem, & alvos humectant.

i *Aph. V. 16.*

a *Cels. II. 1. p. 44. l. 25.*

Cels. I. 9. pag. 32. l. 27.

Cels. II. 1. p. 44. l. 27.

18. Secundum tempora autem, vere quidem, & primâ æstate pueri, & his ætate proximi, optimè degunt, & maximè sani sunt. *i* Æstate verò, & autumno ad aliquam quidem partem, senes. Reliquo autem autumno,

tumno, & hyeme, qui medii sunt ætate.

1 *Morb. Sac. XII. 1.*

a Cels. II. 1. p. 46. l. 9.

19. Morbi autem omnes quidem *a* in omnibus temporibus fiunt: 1 nonnulli verò in quibusdam ipsorum magis & fiunt, exacerbantur.

Prænot. XXVII. 4.

1 *Aph. III. 17.*

a Cels. II. præf. p. 42. l. 3.

20. Nam verè *a* quidem, infaniæ, & melancholiæ, & 1 epilepsiæ, 2 & sanguinis fluxiones, & anginæ, & gravedines, & rauces, & tussis, & lepræ, & impetigines, & vitiliginis, & *b* pustulæ ulcerosæ plurimæ, & tubercula, & 3 & articulorum dolores.

1 *Morb. Sac. XII. 5. 6. 7.*

2 *Nat. Human. XIII. 11.*

3 *Aph. VI. 55.*

a Cels. II. 1. pag. 43. l. 20.

b Cels. v. 28. §. 15. p. 336. l. 7.

21. Æstate verò, & horum nonnulli, & febres continuæ, 1 & ardentes, & tertianæ plurimæ, & quartanæ, & vomitus, & alvi fluxus, & ophthalmiæ, & aurium dolores, & oris exulcerationes, & pudendorum putredines, & sudamina.

Affection. XIII. 1. ad 5.

1 Vid. Acut. XXXIV. 2.

a Cels. II. 6. p. 43. l. 33.

22. Autumno autem, & multo ex æstivis, 1 & febres quartanæ, *a* & erroneæ, 2 & lienes, & hydropes, 3 & tabes, & urinæ stillicidia, & lenteriæ, & dysentericiæ, & coxæ dolores, & anginæ, & asthmata, & volvuli, & epilepsiæ, & infaniæ, & melancholiæ.

1 Natur. Hum. XXIX. 2.

2 Int. Affect. XXXVII. 2.

3 Aph. III. 10.

a Cels. II. 1. p. 44. l. 5.

23. 1 Hyeme *a* verò, pleuritides, peripneumoniæ, lethargi, gravedines, raucedines, tussis, 2 dolores pectorum, & laterum, & lumborum, & capitis dolores, vertigines, 3 apoplexiæ.

1 Affection. VII. 3. 4.

2 Aph. VI. 5.

3 Glandul. IX. 4. ad 8.

a Cels. II. 1. pag. 44. l. 19.

24. In Ætatibus autem talia eveniunt. Parvis quidem *a* & recens natis pueris, aphthæ, vomitus, tussis, vigiliæ, pavores. umbilici inflammationes, aurium humiditates.

a Cels.

a Cels. II. I. p. 46. l. 16.

Æginet. I. 10.

25. Ad dentitionem verò, *a* accedentibus, gingivarum pruritus, febres, 1 convulsiones, alvi profluvia, & maximè ubi caninos dentes producunt, & iis qui inter pueros sunt crassissimi, 2 & qui alvos duras habent.

1 *Aër. Aq. Loc. IV. 5.*

2 *Aph. II. 53.*

Morb. Sac. XI. 1.

a Cels. II. I. p. 46. l. 20.

Æginet. I. 8.

26. Iis autem, qui ætate sunt majores, *a* tonsillæ inflammatae, verticuli in occipitio introrsum extrusiones, asthmata, 1 calculorum generationes, 2 lumbrici rotundi, ascarides, verrucæ peniles, 3 satyriasmus, (stranguriæ,) strumæ, & alia tubercula, maximè verò suprà dicta.

1 *Nat. Human. XXIV. 5.*

Coac. III. 398.

IV. Morb. XXVIII. I. 2.

2 *IV. Morb. XXVII. 9.*

3 *VII. Epid. LI. 16.*

a Cels. II. I. p. 46. l. 26.

27. Ætate verò adhuc *a* provectioribus, & ad pubertatem accedentibus; & multa ex illis, & febres diuturnæ magis, & ex naribus sanguinis fluxiones.

a Cels. II. 1. p. 46. l. 31.

28. Plurimæ quidem affectiones pueris judicantur, aliæ *a* in quadraginta diebus: aliæ in septem mensibus, aliæ in septem annis: aliæ *ipsis* ad pubertatem accedentibus. **1** Quæ verò pueris permanferint, neque solutæ fuerint circa *b* pubertatem, aut fœminis circa menstruorum eruptiones, perseverare solent.

1 *Aph. II. 45.*

II. Prædict. XVI. 1. 3.

a Cels. II. 1. pag. 46. l. 34.

b Cels. II. 1. pag. 47. l. 4.

Plin. XXXVIII. c. 4. p. 689. l. 9.

29. Juvenibus autem, sanguinis spuitiones, **1** *a* tabes, febres acutæ, **2** epilepsiæ, & & alii morbi, maximè verò suprà nominati.

1 *Aph. V. 9.*

VIII. 7.

Coac. III. 260.

2 *Morb. Sac. XIII. 1.*

a Cels. II. 1. p. 47. l. 9.

30. Ultra hanc ætatem verò *a* *progressis*, asthmata, **1** pleuritides. peripneumonix, lethargi, phrenitides, febres ardentes, **2** alvi profluvia diuturna, cholerae, dysenteriae, lenteriae, hæmorrhoides.

1 *Coac.*

1 *Coac. III. 395.*

2 *Aer. Aq. Loc. IV. 7.*

VII. Epid. XL. 19.

a Cels. II. I. pag. 47. l. 11.

31. Senibus autem, *a* spirandi difficultates, catarrhi tussiculosi, 1 stranguriæ, dysuriæ, 2 articulorum dolores, nephritides, vertigines, apoplexiæ, mali corporis habitus, pruritus totius corporis, vigiliæ, alvi, & oculorum, & narium humiditates, visûs hebetudines, glaucescences, auditûs gravitates.

1 *Affection. XXIX. 10.*

2 *Coac. III. 395.*

a Cels. II. I. p. 47. l. 15.

SECTIO QUARTA.

I.

PRægnantes purgandæ, 1 si materia turgat, quadrimestres, & usque ad septimum mensem: hæ verò minùs. 2 Juniores autem, *a* & seniores *fœtus*, cautè vitare oportet.

Aph. V. 29.

1 *Vid. Aph. I. 22.*

2 1. *Morb. Mul. XLII. 8.*

a Cels. II. 10. p. 78. l. 5.

2. In purgationibus talia è corpore sunt ducenda, & qualia etiam spontè prodeuntia utilia sunt: contrario autem modo prodeuntia, sistenda.

1 *Aph. I. 2.*

3. Si quidem, qualia purgari oportet, purgentur, confert, & facilè ferunt: contraria verò, difficulter.

Vid. Aph. I. 25.

4. Purgandum, & æstate quidem, a magis superiores ventres: 2 Hyeme verò inferiores.

1 *V. Epid. XXV. 16. 17.*

2 *Salub. Diet. V. 10.*

a *Cels. I. 3. p. 29. l. 21.*

5. Sub cane, & ante canem, & difficiles sunt purgationes.

Aër. Aq. Loc. XXX. 2. 5. 8.

Purgant. V. 8.

1 *Aph. II. 37.*

6. Graciles, a & facilè vomentes, sursum purgandi, vitantes hyemem.

II. Morb. XIII. 12.

a *Cels. I. 3. p. 29. l. 23.*

7. Dif-

7. Difficulter autem vomentes, & mediocriter carnosì, deorsum, vitantes æstatem.

II. Morb. XII. 35.

8. Tabidi verò, vitantes (purgationes) sursum.

Loc. in Hom. XXXV. 4.

Int. Affect. IV. 26.
XIII. 36.

9. Melancholicos autem, uberiùs deorsum purgabis. Eâdem ratione, contraria adhibens.

Aër. Aq. Loc. XI. 2.

10. Purgandum in valdè acutis, 1 si turgeat materia, 2 eâdem die: morari enim in talibus, malum est.

1 *Vid. Aph. I. 22.*

2 *V. Epid. XXV. 16. 17.*

11. Quibus tormina, a & circa umbilicum dolores, & lumborum dolor, qui neque purgante, neque aliter solvitur, 1 in hydropem siccum firmatur.

Coac. II. 279. 1 *Coac. III. 286.*

a *Cels. II. 7. pag. 59. l. 13.*

12. Qui-

38 HIPPOCRATES. APHORISMS.

12. Quibus alvi sunt lientericæ, eos hyeme sursum purgare, malum est.

13. Ad elleboros, qui non facilè sursum purgantur, iis ante potionem corpora a præ-humectanda, copiosiore alimento, & quiete.

Aph. I. 23.

Verat. us. I. I.

II. 9.

II. Morb. XIII. 10. ad 13

VII. 70.

Int. Affect. XXIII. 31.

II. Diet. XXXVI. 18.

XXIX. 41.

ad XXXVII.

XLVII. 34.

Loc. in Hom. XL. 3.

I. Morb. Mul. XXV. a Cels. 11. 12. p. 86.

13. 14.

l. 6. 11. 13: p. 87.

XXXI. 9.

l. 19.

Superfæt. XX. I.

14. Ubi biberit quis elleborum, ad motiones quidem corporum, magis ducit. Ad somnos verò, & quietem, minùs. Declarat autem etiam navigatio, quod i motus turbat corpora.

Verat. us. I. 2.

VI. Epid. V. 45.

I Aph. 11. 51.

15. Quando vis magis ducere elleborum, moveto corpus. Quando verò cessare, i somnum facito, & non moveto.

Verat.us.I.4. VI. Epid.V.45.

Superfæt.XX.I.

I *Aph.V.27.*

VI.Epid.V.45.

16. Elleborus periculosus est sanas a carnes habentibus : I convulsionem enim inducit.

Aph.II.36.37.

Verat.us.I.5.

I *Aph.V.1.*

a *Cels.II.13.p.87.l.24.*

17. Non febricitanti , appetitus dejectus , & oris ventriculi morsus , I & tenebricosa vertigo , & os amarescens , a sursum purgante opus esse , indicat .

Verat.us.I.10.

Affection.XIV.12.

I *I.Morb.Mul.XXIV.2.3.*

a *Cels.I.3.p.29.l.31.*

18. Supra septum transversum dolores , qui purgatione egent , sursum purgante opus esse , indicant. Qui verò infra deorsum.

Verat.us.I.10.11.

19. Qui in purgantium potionibus non sitiunt dum purgantur , non cessant , priusquam sitiverint .

Ve-

20. Non febricitantibus si fiat tormen,
& genuum gravitas, & lumborum dolor,
deorsum purgante opus esse, indicat.

Verat. us. 1.11.

21. 1 Dejectiones a nigræ, 2 qualis sanguis niger, 3 spontè prodeuntes, & cum febre, & sine febre, pessimæ. 4 Et, quantò colores dejectionum plures fuerint peiores, eò deterius: cum purgante verò, melius. 5 Et, quantò colores plures, non mali sunt.

1 *Prænot. X. 6.*

2 *Aph. IV. 23.*

Coac. III. 36.

Coac. III. 1.

VII. 22. ad 26. 42.

3 *Aph. I. 2.*

4 *Coac. VI. 24.*

a *Cels. II. 8. pag. 76.*

5 *Aph. II. 14.*

l. 19.

22. Morbis quibuscumque incipientibus, si bilis atra vel sursum, vel deorsum prodierit, lethale.

Coac. I. 100.

a *Cels. II. 6. p. 55. l. 33.*

23. Quibuscumque, ex morbis acutis, aut ex diuturnis, aut ex vulneribus, aut aliter quocumque modo extenuatis, bilis atra, 1 vel qualis sanguis niger, prodierit, postridiè moriuntur.

1 *Aph.*

1 *Aph. IV. 21.*

a Cels. II. 6. p. 55. l. 34.

24. Dysenteria, si ab atra bile inceperit, lethale.

Coac. I. 100.

III. 292.

V. Epid. X. 2.

a Cels. II. 8. p. 74. l. 1.

25. Sanguis sursum quidem, qualiscunque sit, malum. Deorsum verò, bonum, niger subtùs secedens.

Aph. VII. 37.

Coac. II. 254.

VI. 14.

26. Si à dysenteria detento velut i carunculæ secesserint, lethale est.

1 *Aph. IV. 75.*

27. Quibus per febres sanguinis copia undecunque eruperit, in refectionibus, his alvi humectantur.

Coac. I. 227.

III. 53.

28. Quibus *a* biliosæ sunt egestionēs, fur-

surditate superveniente, cessant. Et, quibus
surditas biliosis supervenientibus, cessat.

Aph. IV. 60.

Coac. II. 66. 103.

VI. 77.

a Cels. II. 8. p. 70. l. 20.

29. Quibus per febres sextâ die rigores
fiunt, *a* difficulter judicantur.

Coac. I. 23.

I. Epid. XL. 20.

a Cels. II. 4. p. 51. l. 11.

30. Quibus exacerbationes fiunt, quâ-
cunque horâ dimiserit febris, postridiè eâ-
dem horâ si corripuerit, difficulter judican-
tur.

Humor. III. 91.

31. I Lassatis per febres, *a* ad articulos,
& circa maxillas maximè, abscessus fiunt.

Humor III. 98.

IV. Epid. XVIII. 16. 17.

I Aph. II. 5.

IV. 74.

a Cels. II. 7. p. 65. l. 8.

32. Quibus ex morbo resurgentibus ali-
quid dolet, ibi abscessus fiunt.

Humor. III. 100.

33. Sed

33. Sed &, si quid doluerit ante morbum, ibi se figit morbus.

Loc. in Hom. XXXVI. 6.

Humor. III. 101.

IV. Epid. XXVIII. 2.3.

IV. Epid. VII. 15. ad 19.

Viét. Acut. XLIV. 2.3.

34. Si à febre detento, tumore in faucibus non existente, suffocatio ex improvise superveniat, lethale.

Aph. IV. 35.

Prænot. XXIII. 3 4.

Coac. I. 90.

II. 201. 202. 221.

III. 96.

35. Si à febre detento collum derepentè inversum fuerit, & vix deglutire possit, tumore non existente, lethale.

Aph. IV. 35.

VII. 58.

Coac. II. 221. ad 224.

III. 96.

a Cels. II. 6. pag. 55. l. 17.

36. Sudores febricitantibus si inceperint, boni sunt die tertiâ, & quintâ, & septimâ, & nonâ, & undecimâ, & quartâ decimâ,

cimâ, & septimâ decimâ, & vigesimâ primâ, & vigesimâ septimâ, & trigesimâ primâ, & trigesimâ quartâ. Hi enim sudores morbos judicant. 1 Qui verò ita non fiunt, laborem significant, & morbi longitudinem, 2 & recidivas.

Aph. II. 24.

Prænot. V. I. 2. 3.

Judication. I. 2.

Coac. IV. 36.

IV. 13.

1 Epid. III. Æg. XIV. 7.

1 *Prænot. XXIV. 8.* 2 *Aph. II. 12.*
Coac. I. II 5. *IV. 61.*

37. Sudores frigidi, cum acuta quidem febre evenientes, mortem: cum mitiore verò, morbi longitudinem significant.

Judication. VI. 9. 10.

VIII. I. 8.

Prænot. V. 4. 5.

a Cels. II. 4. p. 51. l. 30. II. 5. p. 53. l. 17. II. 6. p. 56. l. 11.

38. Et qua corporis parte inest fudor, ibi morbum esse indicat.

Aph. II. 5.

a Cels. II. 2. pag. 48. l. 19.

39. Et qua corporis parte a inest calor, aut frigus, ibi morbus est.

Judicat.VIII.3.

a Cels.II.2.p.84. l.15.

40. Et ubi in toto corpore mutationes,
& si corpus perfrigetur, aut rursus calefiat,
a aut color alius ex alio fiat, morbi longitu-
dinem significat.

Aph.VII.60.

Humor.III.22.53.

Judication.VIII.4.

I Prædict.VI.4.

Coac.I.77.177.

a Cels.II.5.53. l.20.

41. 1 Sudor multus à somno citra cau-
sam manifestam factus, corpus uberiori ali-
mento uti significat. 2 Si verò cibum non
capienti hoc fiat, evacuatione indigere si-
gnificat.

Aph.VII.61.

I *Coac.IV.36.*

V. Epid.XXV.15.

2 *Aph.II.8.*

42. Sudor multus, frigidus aut calidus,
semper fluens, frigidus quidem majorem,
calidus verò minorem morbum significat.

Aph.VII.61.

Judication.VIII.9.

Coac.

*Coac. I. 21.**I. Morb. XXII. 35. ad XXIII.*

43. Febres, *a* quæcunque non intermittentes tertiâ *die* vehementiores fiunt, magis periculosæ : quocunque autem modo intermittant, *b* quod sine periculo *fini* significat.

*Aph. VII. 62.**III. Epid. III. 109.**Coac. I. 166.**VII. Epid. XL. 19.**I. Epid. III. 16.**Viêt. Acut. III. 3.**a Cels. II. 4. p. 51. l. 33.**b Cels. II. 3. p. 49. l. 34. III. 12. p. 141. l. 6.*

44. Quibus febres longæ, *a* his tubercula ad articulos, aut dolores fiunt.

*Aph. VII. 63.**Humor. III. 98.**Prænot. XXIV. 8. 10. 11.**II. Prædiêt. X. 7.**Coac. I. 168 169.**a Cels. II. 7. p. 64. l. 2.*

45. Quibus tubercula ad articulos, aut dolores ex febribus longis fiunt, hi pluribus utuntur cibis.

Aph. VII. 64.

46. Si rigor incidat febri non intermittenti, *a* debili jam existenti *ægro*, lethale.

a Coac.

Coac. I. 15.

a Cels. II. 6. p. 55. l. 19.

47. Excreationes in febribus non intermittentibus lividæ, 1 & cruentæ, & graveolentes, & biliosæ, omnes malæ sunt. At probè secedentes, bonæ. 2 Et eadem ratio est quod ad *alvi* egestionem, & quod ad urinas. 3 Si verò nihil conducentibus excernatur per hæc loca, malum.

Aph. VII. 69.

1 *Coac. III. 241.*

Coac. II. 161.

2 *Prænot. XV. 10.*

3 *Aph. I. 25.*

48. In non intermittentibus febribus, 1 si externa quidem fridem frigida sint, *a* interna verò urantur, & sitim habeant lethale.

Ap. VII. 72.

Coac. I. 165.

Prænot. VIII. 11.

III. 345.

XIV. 12. 13.

I. Morb. XXVII. 15.

XV. 6. ad 10.

Affection. XI. 5.

1 *Aph. VII. 1. 26.*

a Cels. II. 4. pag. 51.

II. Morb. XVI. 12.

l. 25. II. 6. pag. 55.

XXXVII. 1. ad 5.

l. 21. II. 14. pag. 90.

l. 23.

49. In febre non intermittente, *a* si labium, aut supercilium, aut oculus, aut nasus pervertatur, si non videat, si non audiat, corpore jam debili existente, quicquid horum fiat, in propinquo mors est.

Aph.

*Aph. VII. 73.**Prænot. III. 3.**Coac. I. 104.**a Cels. II. 6. p. 54. l. 24.*

50. Ubi in febre non intermittente *a* difficultas spirandi, & delirium fit, lethale.

*Judication. VIII. 17.**Prænot. IV. 20.**XIV. 9.**XV. 3.*

51. In febribus abscessus, *a* qui non solvuntur ad primas judicationes, morbi longitudinem significant.

a Cels. II. 5. p. 53. l. 22.

52. Quicumque in febribus, aut in aliis infirmitatibus, ex proposito (i. e. *ob causam*) lachrymantur, nihil inconveniens. *a* I Qui verò non ex proposito, magis inconveniens.

*Aph. VIII. 2.**Prænot. II. 18. ad 21.**IV. Epid. XXVII. 12.**VI. Epid. I. 42.**I. Epid. II. 176.**VI. Epid. VIII. 34.**a Cels. II. 4. p. 51. l. 15.*

53. Quibus in febre ad dentes viscosa & circumnascuntur, *bis* febres fiunt vehementiores.

Coac. II. 153. IV. Epid. XXVII. 13.

a Cels. II. 4. p. 51. l. 15.

54. Quibus diu tussēs siccae, paulum irritantes, in febribus ardentibus, non admodum siticulosi sunt.

VI. Epid. II. 43. a Cels. III. 7. p. 135. l. 32.

55. In bubonibus febres, omnes malae, praeter & ephemerās.

II. Epid. III. 60. a Cels. II. 3. p. 49. l. 34.

56. 1 Febricitanti sudor superveniens, febre & non remittente, malum. Prolongatur enim morbus, 2 & copiosiore humiditatem indicat.

Judication. VIII. 6. II. Morb. XXXVI. 12.

Coac. IV. 36. I I. Prædict. VII. 8.

2 *Aph. VII. 61. a Cels. II. 5. p. 53. l. 19.*

57. A convulsione aut tetano (i. e. rigore) & detento, febris superveniens solvit morbum.

Aph. II. 26. Loc. in Hom. XLVIII. 6

V. 5. 70. Judication. XII. 10.

30 HIPPOCRATES. APHOR.

Coac. I. 231.

III. 80. 84.

San. Tuend. ad Dem. 10.

I. Morb. VI. 13. 14.

a Cels. II. 1. p 45. l. 1. 2. 3. 11. 8. p. 70. l. 6.

38. A febre ardente detento, a rigore superveniente, solutio (fit.)

Judication. XI. 9. 16. Coac. I. 188.

a Cels. 11. 8. p. 70. l. 16.

39. I Tertianae exquisita in septem ad summum circuitibus judicatur.

Judication. IV. 10. I. Epid. III. 26.

Coac. I. 212. II. Epid. III. 82.

I Prænot. XXV. 11.

60. I Quibus in febre aures obsurdue-
rint, a his sanguis e naribus effluens, aut al-
vus exturbata, morbum solvit.

Aph. IV. 28.

Coac. II. 66. 99. 100.

Judicat. XI. 11. 12. 13.

Coac. II. 103.

I Coac. II. 71.

VII. 77. 78.

a Cels. 11. 8. p. 70. l. 18.

61. Febricitanti, nisi in diebus impari-
bus dimiserit febris, reverti solet.

Humor. III. 91.

I. Epid. III. 40.

Judication. IX. 11.

II. Epid. V. 30.

Prænot. XXIV. 8.

VI. 18.

Coac. I. 115. 210.

SECTION IV. 57

IV. Morb. XIX. 10. 11. a Cels. III. 4. p. 121.
XX. 8. 12. 15. 16. l. 23.

62. Quibus in febre morbus regius *a* supervenit ante septimum diem, malum est. (Nisi confluxus humorum per alvum fiant.)

Judicat. III. 5. 18. Coac. I. 172.
20. I. Morb. VI. 2.

Vid. Acut. LIV. 3. 4.

a Cels. II. 4. p. 52. l. 7. III. 24. p. 175. l. 9.

Hippocrat. III. Epid. Sect. I. Aegr. 11. 13. 16

63. Quibus, in febribus quotidie rigores fiunt, quotidie febres solvuntur.

Judicat. XI. 16.

64. Quibus in febre septimâ, aut nonâ *a* aut undecimâ, aut quartâ decimâ morbus regius supervenit, bonum est: *i* nisi dextrum hypochondrium durum sit, alioqui non bonum.

Judicat. III. 5. 18. 20. Coac. I. 173.
IV. 11. I. Epid. II. 120.

I. Morb. VI. 2. a Cels. III. 24. p. 175.
i Aph. VI. 42. l. 7.

65. In febribus circa ventrem æstus vehemens, & oris ventriculi dolor, malum.

66. In febribus acutis, *i a* convulsiones, & circa viscera dolores vehemētes, malum.

Coac. II. 207. i Vid. Aph. II. 26.
a Cels. II. 4. p. 52. l. 11.

67. In febribus , ex somnis & pavores
aut convulsiones, malum.

Aph. 11. 1.

& Cels. 11. 4. p. 52. l. 12.

68. In febribus spiritus offendens , ma-
lum. & Convulsionem enim significat .

Vict. Acut. XXI. 21. I. Morb. Mul. V. 7.

& Cels. 11. 7. pag. 64. l. 4.

69. Quibus urinæ crassæ, grumosæ, pau-
cæ, non sine febre , copia ex his succedens
tenuis, juvat . Tales autem maximè pro-
deunt, quibus ab initio, aut brevi, subsiden-
tiam continent.

Coac. V. 80. 81.

70. Quibus autem in febre urinæ con-
turbatæ, qualis jumentorum, his capitis
dolores aut adsunt, aut aderunt.

Coac. V. 46.

VII. Epid. LIV. 5. 6. 10. 11.

71. Quibus morbi septimâ die judicantur,
iis nubeculam rubram urina die quarta con-
tinet, & alia secundum rationem .

Judicat. VI. 2.

Coac. I. 213.

IX. 8.

V. 5. 82.

I. Aph. I. 12.

72. Quibus urinæ pellucidæ, & albæ, ma-
iæ. Maximè autem in phreniticis observan-
tur.

I. Præd.

I. Præd. I. 5.

Coac. V. 25. 26.

II. 6.

a Cels. II. 4. p. 52. l. 25.

73. I Quibus hypochondria elevata *a* sunt murmurantia, dolore lumborum superveniente, his alvi humectantur: nisi flatus eruperint, aut urinæ copia prodierit. In febribus autem hæc.

Coac. II. 240. 241.

Prænot. X. 14.

252.

I Aph. V. 64.

Sal. Diat. V. 10.

a Cels. II. 3. p. 50. l. 20.

74. I Quibus spes est abscessum fore, ad articulos, eos abscessu liberat urina multa & crassa, & a alba reddita, qualis in febribus, cum lassitudine, quartâ die quibusdam fieri incipit. Si verò etiam ex naribus sanguis eruperit, brevi admodum solvit.

Humor. XI. 13. ad 16. I Prænot. XI 17.

Judicat. X. 4. ad 7.

II. Prædict. X. 7.

VI Epid. IV. 3. ad 6.

a Cels. II. 7. p. 60. l. 21.

75. Si a quis sanguinem, I aut b pus mingat, renum, aut vesicæ exulcerationem significat.

Aph. IV. 78. 81.

Prænot. XIX. 11.

Int. Affect. XVI. 4. 5. a Cels. II. 7. p. 60. l. 28.

I Nat. Hum. XXVI. 4. b Genit. 11. 8.

76. Quibus in urinâ crassâ existente, I carunculæ a parvæ, aut veluti pili una
C 3 exeunt,

54 HIPP. APHOR.
exceunt, his de renibus excernuntur.

Nat. Hum. XXI. 5. 1 Aph. IV. 26.

Cap. Vuln. 11. 4. a Cels. 11. 7. p. 60. l. 30.

77. Quibus in urinâ crassâ existente, furfuracea simul minguntur, iis vesica scabie laborat.

Nat. Hum. XXVI. 6. Prænot. XI. 8. 10.

78. 1 Qui spontè sanguinem mingunt, a his à renibus venæ ruptionem significat.

Aph. IV. 75.

Nat. Hum. XXVI. 4.

1 *Int. Affect. XVI. 4. a Cels. 11. 7. p. 60. l. 33. p. 61. l. 7.*

79. 1 Quibus in urina, arenosa a subfident, illis vesica calculo laborat.

IV. Morb. XXIX. 13. ad XXX.

Int. Affect. XV. 10. 11.

1 *Nat. Human. XX. VI. 1.*

a Cels. 11. 7. p. 61. l. 16.

80. Si quis sanguinem mingat, & grumos, & a urinæ stillicidium habeat, & dolor incidat ad imum ventrem, & interfoemineum, partes circa vesicam laborant.

Aph. VII. 39.

a Cels. 11. 7. p. 61. l. 15.

81. Si

S E C T I O I V . 55

81. Si *quis* sanguinem, & pus mingat,
& squamas, & odor gravis sit, a vesicæ exul-
cerationem significat.

Aph. IV. 75. a Cels. II. 7. p. 60. l. 31.

82. Quibus in urinariâ fistulâ tubercu-
lum a nascitur, his suppurato eo & perru-
pto, solutio fit.

Aph. VII. 57. Coac. III. 311. 312.

a Cels. II. 8. pag. 70. l. 22.

83. Miſtio noctu multa contingens, par-
vam dejectionem significat.

II. Diet. XL. 10. ad 17. IV. Morb. VII. 4.

S E C T I O Q U I N T A .

I.

Convulsio ex a elleboro, lethale.

Aph. VII. 25. Coac. IV. 24.

a Cels. II. 6. pag. 55. l. 35.

2. Vulneri convulsio a superveniens,
lethale.

Coac. III. 81. 382.

a Cels. II. 26. §. 26.

Cap. Vulner. XXV. 5.

p. 296. l. 8.

⊕ XXVI. 3. 4.

C 4

3. San-

56 HIPP. APHOR.

3. Sanguine multo effuso, *a* convulsio,
aut singultus superveniens, malum.

Aph. VII. 9. Coac. III. 57.

a Cels. II. 8. p. 76. l. 12.

4. Purgationi immodicæ *a* convulsio,
aut singultus superveniens malum.

Aph. VII. 41. Loc. in Hom. XLV. 1.
Nat. Human. IX. 7. Coac. IV. 22. 25.

Verat. us. 1. 8. a Cels. II. 8. p. 76. l. 14.

5. 1 Si quis ebrius ex improvise mutus
fiat, *a* convulsus moritur, nisi febris corri-
puerit, aut ubi ad horam, quâ crapulæ sol-
vuntur, pervenit, locutus fuerit,

II. Morb. IV. 16. a Cels. II. 6. p. 55. l. 27.
XXII. 2. 3. 4.

6. Qui à tetano (i. e. rigore) *a* corripun-
tur, in quatuor diebus pereunt. Si verò hos
effugerint, fani fiunt.

Judication. VIII. 19. III. Morb. XXIII. 11.

a Cels. II. 1. p. 45. l. 3. IV. 3. p. 193. l. 30.

7. 1 Quibus epilepsiæ *a* ante pubertatem
contingunt, mutationem habent. Quibus
verò accidunt viginti quinque annos natis,
his plerumque commoriuntur. 2

VI. Epid. VIII. 96.

2 Aph. II. 39.

1 Aph. II. 45.

II. Prædict. XVI. 15. 16

II. Prædict. XVI. 2. 3. Morb. Sac. XIII. 1. 5.

a Cels. II. 8. pag. 73. l. 13. III. 23. p. 172. l. 17

II. 2. p. 47. l. 2. II. 8. p. 68. l. 26.

8. Qui pleuritici facti, non repurgantur supernè in quatuordecim diebus, his in suppurationem convertitur.

Aph. V. 14.

I. Morb. III. 29.

Loc. in Hom. XXVII. 4.

X. 12.

Coac. III. 131. 132. 171.

XI. 6. ad II.

VII. Epid XLVII. 16.

. . . XXIII. 15. 16.

Affection. VIII. 19. 20.

XXIV. 10.

IX. 13.

III. Morb. XVI. 30.

Int Affect. I. 26.

Vict. Acut. VII. 1. 2.

9. Tabes maximè fit ætatibus, ab anno octavo decimo a usque ad quintum trigessimum.

Aph. III. 29.

Coac. III. 260.

VIII. 7.

a Cels. III. 21. p. 169. l. 24.

10. Quibus anginam effugientibus, a ad pulmonem vertitur, in septem diebus moriuntur. Si verò hos effugerint, suppurati fiunt.

Præn. XXIII. 15. Coac. III. 100. 101. 105. 106.

II. Morb. XXVII. 15. ad 19. a Cels. II. 6. p. 64. l. 6

11. A tabe vexatis si sputum, quod ex-
tussiunt, prunis superfusum graviter oleat,
& capilli de capite defluant, lethale.

Coac. III. 213. 252. *II. Morb.* XLVI. 16. ad 20
LV. 20. ad 23.

Affection. VIII. 19.

a Cels. II. 8. p. 72. l. 1. III. 22. p. 168. l. 4.

12. Quibus tabe laborantibus capilli &
de capite defluunt, hi, alvi fluxu superve-
niente, moriuntur.

Aph. V. 14.
VII. 78.

Coac. III. 244. 255.
I. *Morb.* X. 36.

II. Morb. XLVI. 12. *b Cels.* II. 8. p. 72. l. 3.
a Cels. II. 8. p. 71. l. 33.

13. Qui sanguinem spumofum expuunt,
& his ex pulmone talis rejectio fit.

Coac. III. 216. 250. 251. 273. *II. Morb.* LI. 4.

a Cels. II. 7. p. 61. l. 31. *Al. Trall.* VII. 1.
Aretæus de sign. Morb. Acut. l. 2. c. 2.

14. A tabe detento alvi profluvium &
supervenienti, lethale.

Aph. V. 12.

I. Morb. V. 5.

VI. 17.

X. 36. 39.

VII. 78.

XI. 41.

Coac. III. 244. 256.

XIV. 10.

a Cels.

a Cels.II.8.p.72.l.2. III.22. p.171.l.30.

Aretæus de Morb.Diuturn.I.1.8.in fin.

15. Qui ex pleuritide suppurati fiunt, si intra quadraginta dies, *a* ex quo ruptio fuerit facta, repurgentur supernè, liberantur: si verò minùs, ad tabem transeunt.

Aph.V.12.

Loc.in Hom.XXV.10.

VI.16.

Coac.III.141.171.209.215.

VII.Epid.XLVII.16.17 III.Morb.XVI.35.

I.Morb.X.15.17.20. a Cels.II.7.p.62.l.15.

II.Morb.LV.23. II.8.p.66.l.34.

16. Calidum, eo frequenter utentibus, has affert noxas: 1 *a* carnis effoeminationem, nervorum impotentiam, mentis torporem, *b* sanguinis eruptiones, 2 animi deliquia: hæc, quibus mors.

Humid.us.III.2.3.

Articul.LVII.3.

1 *Offic.Medic.VIII.14.* 2 *Aph.I.23.*

a Cels.I.9.p.40.l.6. I.3.p.28.l.22.

b Cels.II.p.44.l.33. Vitruv.de Architect.I.4.

Aretæus de curat. Morb.Acut.II.2.

17. Frigidum *a* autem, convulsionem, tetanos, i. e. rigores, nigrores, & rigores febri-
les.

Aph.V.20.

Humid.us.III.4.

IV.5.

Fractur.XXXVII.6. a Cels.II.1.p.45.l.1.

Articular.LXXIV.10.

60 HIPP. APHOR.

18. Frigidum *a* inimicum ossibus, dentibus, nervis, cerebro, spinali medullæ: calidum verò, utile.

Humid. us. IV. 1. 4. a Cels. 1. 9. p. 39. l. 20.

19. Quæ perfrigerata sunt, excalefacere oportet, 1 præterquàm quæ sanguinem profundunt, aut sunt profusura.

Aph. II. 22.

Humid. us. I. 21.

V. 23.

1 *Humid. us. XI. 28.*

20. Ulceribus frigidum quidem mordax, *a* cutem obdurat, dolorem non suppurantem facit, nigrores, rigores febriles, convulsiones, & tetanos. i. e. *rigors*.

Aph. V. 17.

Fractur. XXXVII. 6.

Humid. us. III. 4.

Articul. LXXIV. 10.

IV. 5.

a Cels. 1. 9. p. 39. l. 24.

XI. 15.

21. Est verò, ubi in tetano, i. e. *rigore* 1 sine ulcere, *a* juveni benè carnosio, æstate mediâ, 2 frigidæ multæ affusio, caloris revocationem facit. Calor autem hæc solvit.

Humid. us. XI. 16. 2 III. Morb. XIV. 17. ad XV

1 *Aph. V. 25.*

a Cels. 1. 9. p. 39. l. 26.

22. 1 Calidum suppuratorium, non in omni ulcere, maximum signum ad securitatem: 2 cutem emollit, attenuat, dolores sedat, rigores, 3 convulsiones, tetanos i. e. *rigores*

gores mitigat: capitis verò gravitatem solvit: plurimum autem confert ossium fracturis: 4 maximè verò denudatis: ex his quidem maximè, qui in capite ulcera habent: & quæ à frigore moriuntur, aut ulcerantur: & herpetibus exedentibus sedi, 5 pudendo, utero, vesicæ. His calidum quidem amicum & decretorium: frigidum verò inimicum & occidens.

Humid. us. XI. 18.

Ulcer. V. 1.

ad 28.

2 *Humid. us. I. 10.*

1 *Humid. XI. 10.*

3 *Humid. us. I. 19.*

I. Morb. VI. 14.

5 *Humid. us. VI. 2. 3.*

4 *Humid. us. V. 13.*

23. 1 In his autem frigido uti oportet, unde sanguis erumpit, aut erupturus est: non super ipsa, sed circa hæc, unde influit. Et quæcunque inflammationes, *a* aut flammæ ardores ad rubrum, & sanguinem colorem vergentes novo sanguine, super ipsos: nam inveteratos nigrefacit: erysipelas etiam non exulceratum (juvat:) quoniam exulceratum lædit.

1 *Vid. Aph. V. 19.*

a Cels. I. 9. p. 39. I. 32.

24. Frigida, velut nix, glacies, 1 pectori *a* inimica, 2 tusses movent, sanguinis eruptiones, *ac* catarrhos inducunt.

1 *Humid. us. IV. 8.*

2 *VI. Epid. III. 22.*

V. 16.

a Cels. I. 9. p. 39. I. 21.

25. Tu-

25. Tumores autem in articulis & dolores absque ulcere, & podagricos, & convulsiones, horum plurima, frigida multa affusa & levat, & attenuat, & dolorem solvit. Torpor enim modicus doloris solvendi vim habet.

*Humid. us. X. 14. 15. a Cels. 1. 9. p. 39. l. 31.
1 Apb. V. 21.*

26. Aqua, quæ citò calefit, & citò refrigeratur, levissima.

*Aër. Aq. Loc. XVII. 1. a Cels. 11. 18. p. 100.
11. Epid. 11. 29. l. 11.*

27. Quibus autem bibendi appetentiæ noctu, iis valdè sitientibus, si obdormierint, bonum.

VI. Epid. IV. 42. a Cels. 1. 8. p. 38. l. 22.

28. Suffitus aromatum muliebria ducit. Sæpius autem ad alia utilis esset, nisi capitis gravitates induceret.

Natur. Mul. XIX. 161. ad 187.

29. Prægnantes purgandæ, si turgeat materia, quadrimestres, & usque ad septimum mensem: hæ verò minùs. Juniores autem, & seniores fetus, & cautè vitare oportet.

Vid. Apb. IV. 1. a Cels. 11. 6. p. 55. l. 30.

30. Mu-

30. Mulierem in utero gerentem ab acuto & aliquo morbo corripì, lethale.

Aph. V. 43. 51. I. Morb. III. 9.

& *Cels. II. 6. p. 55. l. 30. Hippocr. I. Epidem. Sect. II. 141. de Natur. Puer. XII. 19.*

31. Mulier in utero gerens sectâ venâ & abortit: & magis, si major fuerit foetus.

& *Cels. II. 10. p. 77. l. 20.*

32. Mulieri sanguinem & evomenti, menstruis erumpentibus, solutio fit.

I. Morb. VI. 11.

& *Cels. II. 8. p. 69. l. 28. IV. 4. §. 5. p. 202. l. 31.*

33. Mulieri, menstruis deficientibus & naribus sanguinem fluere, bonum.

Virgin. Morb. III. 2.

& *Cels. II. 8. p. 69. l. 30. Hipp. Epid. I. Sect. II. 138. 139.*

34. Mulieri in utero gerenti si alvus & multùm fluxerit, periculum ne abortiat.

II. Prædict. XXX. 14. Coac. III. 416.

I. Morb. Mul. XXXVII. 5. a Cels. II. 7. p. 61. XLI. 3. 6. l. 33.

35. Mu-

64 HIPPOCRATES. APHORISMS.

35. Mulieri ab uterinâ passione vexatæ, aut difficulter parienti, a sternutatio super-
veniens, bonum.

Aph. V. 49.

Coac. III. 175.

Prænot. XIII. II.

Morb. Mul. XCIII. 1. 6. 7.

a Cels. II. 8. p. 69. l. 33.

36. Mulieri menses decolores, neque
secundum eadem (*tempus & modum*) semper
prodeuntes, purgatione opus esse significant.

Verat. us. I. II. 60.

Natur. Mul. X. 3. 13.

37. Mulieri in utero gerenti, si mammæ
ex improvîso graciles fiant, abortit.

Aph. V. 53.

II. Epid. I. 42.

I. Morb. Mul. XLIV. 1. 2. 3.

a Cels. II. 8. p. 76. l. 6.

38. Mulieri in utero gerenti, si altera
mamma gracilis fiat gemellos gestanti, al-
terutrum abortit. Et, si quidem dextra gra-
cilis fiat, marem: si verò sinistra, fœminam.

Aph. V. 48.

39. Si mulier, quæ nec prægnans est, nec
peperit, lac habeat, ei menstrua defecerunt.

II. Prædict. XXXV. 5. a Cels. II. 8. p. 76. l. 8.

40. Mu-

S E C T I O V. 65

40. Mulieribus quibus in mammas sanguis convertitur, insaniam significat.

II. Epid. VI. 62. a Cels. II. 7. pag. 63. l. 34.

41. Mulierem si velis cognoscere, an prægnans sit, ubi dormitura est, (incoenatæ) aquam mulsam bibendam dato. Et si quidem tormen habeat circa ventrem, prægnans est: si verò minùs, prægnans non est.

Aph. V. 61. Steril. VI. 6. 7. 8. 11.

42. Mulier prægnans, si quidem marem gestat, benè colorata est: si verò foeminam, malè colorata.

Steril. VII. 1.

43. Si mulieri prægnanti erysipelas in utero fiat, lethale.

2 Aph. V. 30. I. Morb. III.

Natur. Mul. XII. 17. 27. II. Morb. Mul. LVIII. 12. 29.

44. Quæ præter naturam tenues existentes in utero gerunt, abortiunt, priusquam crassescant.

Nat. Mul. XIX. 1. 3. II. Morb. Mul. LXII. 20.

Steril. XXII. 1. 3.

45. 1 Quæ verò mediocriter corpus habent.

66 HIPPOCRATES. APHORISMS.

bentes abortiunt bimestres & trimestres sine causâ manifestâ, his uteri acetabula mucosa plena sunt, & non possunt continere fœtum præ gravitate, sed abrumpuntur.

Natur. Mul. XXVII. 1. ad 5.

1. Morb. Mul. LXXXIV. 1 2. 3.

1 1. Morb. Mul. XII. 4.

46. I Quæ præter naturam crassæ existentes concipiunt in utero, his omentum os uteri comprimit, &, priusquam attenuentur, prægnantes non fiunt.

Aër. Aq. Loc. IX. 12.

Aristotel. de Gener.

II. Prædict. XXXII. 12.

Animal. I. 18.

Natur. Mul. XIX. 4. 5. 7.

Steril. X. 7.

Superfæt. XVIII. 1.

XV. 11. ad 14.

1 Superfæt. IX. 4.

47. I Si uterus coxæ incumbens suppuratus fuerit, necesse est medicamenta in linteo carpto applicati.

Natur. Mul. VI. 5.

1. Morb. Mul. XCI. 32.

II. Morb. Mul. XXIX. 5.

1 Natur. Mul. VIII. 1.

48. Fœtus, mares quidem in dextris, fœminæ verò in sinistris magis.

Aph. V. 38.

II. Prædict. XXXIV. 10. 12.

II. Epid. VI. 32.

Superfæt. XVIII. 10. 11. 12.

49. Ut

SECTION V. 67

49. Ut secundæ excidant, sternutatorio indito, nares & os apprehendere oportet.

Aph. V. 35.

Coac. III. 175.

Prænot. XIII. 11.

II. Epid. V. 42.

I. Morb. Mul. LXXVI. 6. 7. II. Morb. Mul. XCIII. 1. 6. 7. XLIII. 6. 7.

50. Mulieri menstrua si velis cohibere, cucurbitam quam maximam ad mammas appone.

II. Epid. VI. 33. II. Morb. Mul. I. 4. 11. 17.

a Cels. II. 11. p. 83. l. 24. IV. 20. p. 234. l. 1.

51. Quæ in utero gerunt, harum os uteri clausum est.

Aph. V. 54.

Supersæt. II. 1. 2. 3.

Odtimest. IV. 5. 6. 7.

XIX. 1.

52. Mulieri in utero grenti si multum lactis ex mammis fluxerit, infirmum foetum significat. Si verò solidæ fuerint mammæ, saniozem foetum significat.

II. Epid. VI. 35. 36. Cels. II. 7. pag. 62. l. 1.

53. Quæ perdituræ sunt foetus, his mammæ graciles fiunt. Si verò rursus duræ fiant, dolor erit, aut in mammis, aut in coxis, aut in oculis, aut in genibus, & non perdunt.

Aph.

68 HIPP. APHOR.

Aph. V. 37.

II. Epid. II. 42.

I. Morb. Mul. XLIV. 1.2.3.

54. I Quibus os uteri durum est, his necesse est os uteri 2 clausum esse.

Aph. V. 51.

Natur. Mul. XXXI. 10.

II. Morb. Mul. XXIII. 11.

XLV. 11. 12.

XLVI. 1.2.

XLVII. 1.

XLIX. 1.2.

L. 1.2.

I *Natur. Mul. XXIX. 9* II. *Mor. Mul. XVIII. 24*

2 I. *Morb. Mul. XXIV. 2*

L. 13.

LXVIII. 5.

55. I Quæcunque in utero gerentes à febris corripuntur, & vehementer attenuantur absque manifestâ occasione, difficulter & periculose pariunt, ut abortientes periclitantur.

Aph. V. 30. 43.

Coac. III. 408.

I *Aph. II. 28.*

56. Si fluxui muliebri, convulsio & animi deliquium superveniat, malum.

Aph. V. 3.

Coac. III. 424.

II. Morb. Mul. XIII. 7.9.

57. I Mensibus copiosioribus prodeuntibus, morbi contingunt: 2 & nō prodeuntibus,

bus, ab utero fiunt morbi.

1 *Natur. Mul. XIII. 5.*

XXXIX. I. 2. 5 6.

XL. 2. 5. 6.

I. Morb. Mul. XIV. I. 12.

II. Morb. Mul. III.

V.

VI. &c.

2 *Natur. Puer. VI. 14.*

XIII. I.

Virg. Morb. II. 5. ad 14.

Natura Mul. XVIII. I. ad 5.

I. Morb. Mul. III. I.

X. I. ad 5.

Superfæt. XXIV. I.

a *Cels. II. 7. pag. 59. l. 29.*

Hippocr. de Genitur. VII. 8.

Coac. Prænot. III. 412. 413.

58. 1 Recto intestino inflammato, & utero inflammato, & renibus suppuratis, urinæ stillicidium supervenit. 2 Hepati autem inflammato, singultus supervenit.

1 *Fistul. III. I.*

IV. I.

2 *Aph. VII. 13.*

Int. Affect. XLI. 6.

59. Mulier si in ventre non concipiat, velis autem scire an conceptura sit, vestibis circumtectam subter sumito, & siquidem pro-

procedere tibi videatur odor per corpus ad nares & ad os, scito, hanc non propter se ipsam infœcundam esse.

Aph. V. 41.

Natur. Mul. VII. 9.

I. Morb. Mul. CVII. 1. Gr.

II. Morb. Mul. XL. 20. 21.

Steril. VI. 3.

Superfæt. IX. 3.

X. 9. 11.

60. Si mulieri in utero gerenti purgationes prodeant, foetum sanum esse impossibile.

Natur. Puer. V. 3.

I. Morb. Mul. XL. 2. 5. 9. 11.

XLIV 4. 5. 6.

XCIX. 2.

61. Si mulieri purgationes non prodeant, neque horrore, neque febre superveniente; cibi autem fastidia ipsi accidant, hanc in utero gerere putato.

Aph. V. 41.

I. Morb. Mul. XCIX. 2.

Steril. VI. 9. 10.

62. Quæ frigidos ac densos uteros habent, non concipiunt. Et quæ præhumi-

midos habent uteros , non concipiunt : extinguatur enim ipsis genitura . Et quæ siccos magis & adurentes : alimenti enim inopiâ semen corrumpitur . Quæ verò ex utrifque temperamentum habent moderatum , 2 hæ ipsæ proliferæ fiunt .

1. *Morb. Mul. XXVI. 27.*

XXXIII. 5.

XXXIV. 1.

2. *II. Prædict. XXXIII. 2. ad 6.*

63. Similiter autem etiam in masculis .
1 Aut enim propter corporis raritatem spiritus extra fertur , ut semen non demittat . 2 Aut propter densitatem humidum non pervadit foras . Aut propter frigiditatem non incalescit , ut ad hunc locum congregetur . Aut propter caliditatem hoc idem contingit .

1 *Aliment. IV. 1. 2. 5.*

2 *Aliment. VI. 3. 4. 6. 7.*

64. 1 a Lac dare capite dolentibus , malum . Malum verò etiam febricitantibus , 2 & quibus hypochondria elevata sunt murmurantia , & siticulosis . Malum autem & quibus dejectiones biliosæ , & qui in acutis sunt febribus : & quibus copiosi sanguinis facta est egestio . 3 b Convenit verò tabidis 4 non admodum valdè febricitantibus (lac) dare , & in febribus longis & languidis

dis, nullo ex suprà dictis signis præsentē: & præter rationem quidem extenuatis.

III. *Epid.* III. *Æg.* XIII. 7.

1 I. *Morb. Mul.* LXXXVIII. 22.

2 *Aph.* IV. 73.

3 *Int. Affect.* IV. 25.

XI. 2.

4 II. *Morb. Mul.* VIII. 21.

a *Cels.* III. 22. p. 170. l. 7.

b *Cels.* III. 22. p. 170. l. 11.

Aretæus de Curat. Acut. I. 3.

65. Quibus tumores in ulceribus a apparent, non valdè convelluntur, neque insaniant. His autem derepentè disparentibus, quibus in posticâ quidem parte fuerint convulsiones, tetani: i. e. rigores quibus verò in anticâ, insanix, aut lateris dolores acuti, aut suppuratio, aut dysenteria, si rubicundi fuerint tumores.

II. *Epid.* III. 129. ad 132.

a *Cels.* II. 7. p. 62. l. 5.

66. Si, magnis & pravis existentibus vulneribus, tumores non a appareant, ingens malum.

II. *Epid.* III. 128.

XXIII. 1.

a *Cels.* V. 26. p. 295. l. 31.

67. La-

67. Laxi tumores, boni: crudi verò, mali,

II. Epid. III. 128.

68. Posticâ capitis parte dolenti, rectâ in fronte venâ sectâ juvat.

Loc. in Hom. XLIX. 10.

II. Prædict. XXXVI. 5. 6.

VI. Epid. II. 48. Soran. Ephes. Isagog.
Affection. II. 10. 11. c. XXI.

69. Rigores incipiunt, mulieribus quidem ex lumbis magis, & per dorsum ad caput. Viris autem, posticâ magis parte, quàm anticâ corporis, velut ex cubitis ac femoribus. 1 Sed & cutis viris rara est. Hoc quidem pilus indicat.

II. Epid. III. 111. VI. Epid. III. 30. ad 35.

1 Natur. Puer. XVII. 2. 3. 14.
XVIII. 1.

70. A quartanis correpti, 1 à convulsione non admodum corripuntur. 2 Si verò priùs corripiantur, & postea quartana supervenerit, liberantur.

Aph. II. 26.

VI. Epid. VI. 16.

I. Epid. III. 17. 18.

VIII. 96. 97.

1 San. Tuend. ad Dem. 12. 2 Vid. Aph. IV. 57.

74 HIPP. APHOR.

71. Quibus cutis obtenditur arida ac dura, sine sudore moriuntur. Quibus verò laxa ac rara, cum sudore moriuntur.

VI.Epid.VI.29.

72. IctERICI non admodum flatulenti sunt.

SECTIO SEXTA.

I.

IN diuturnis intestinorum lævitatibus ructus acidus superveniens, qui prius non fuit, signum bonum.

II.Epid.II.49.50.51.

I.Morb.VI.10.

2. Quibus nares naturâ humidiores, & genitura humidior, imperfectiùs sani sunt: quibus verò contraria, perfectiùs.

VI.Epid.VI.37.

3. In longis dysenteriis appetitus prostratus, malum: & cum a febre pejus.

VI.Epid.VIII.1.

Coac.VI.100.

a *Cels.II.8.pag.69.1.5.*

4. Ulcera circum glabra, a maligna.

VI.Epid.

• *Cels. V. 26. §. 31. p. 300. l. 10. VII. 3. p. 411. 16.*

5. Dolores & in lateribus, & in pectoribus, & in aliis (partibus,) si multum differant, considerandum.

*11. Prædict. XVI. 4. VI. Epid. VII. 83.
XIX. 6. 7. Viñ. Acut. LII. 1. 2. 3.
XX. 4.*

6. Renum & vesicæ dolores difficulter sanantur in senibus.

VI. *Epid. VIII. 4.*

7. Dolores qui in ventre fiunt, elevati quidem, leviores: non elevati verò, vehementiores.

8. 1 Hydropicis ulcera in corpore orta, non facile sanantur.

1 *Aph. VI. 14. • Cels. III. 21. pag. 161. l. 4.*

9. Efflorescentiæ latæ, non admodum pruriginosæ.

VII. *Epid. II. 52.*

10. Caput a laboranti, & circumcirca dolenti, pus, aut aqua, aut sanguis effluens per nares, aut per os, aut per aures, solvit morbum.

75 HIPP. APHOR.

Judicat. XII. 3. *Sal. Diet.* XIV. 4.
Coac. II. 25. 26. 27. 59. VII. *Epid.* XXX. 6. 16.

II. *Morb.* IV. 18. III. *Morb.* II. 6. 7. 8.
 XII. 1. ad 7. a *Cels.* II. 8. p. 70. l. 9.
 XVI. 10.

11. Melancholicis, & nephriticis, hæ-
 morrhoides supervenientes, bonum.

Aph. VI. 21. *Humor.* XI. 1.
Judicat. X. 9.

12. Hæmorrhoidas curanti diuturnas,
 nisi una servata fuerit, periculum a est ne
 hydrops superveniat, aut tabes.

Humor. XI. 3. IV. *Epid.* XXXI. 1. 2.

V. *Epid.* X. 18. ad 21. a *Cels.* II. 7. pag. 62.
 VI. *Epid.* III. 65. l. 12.

13. A singultu detento sternutationes a
 supervenientes, solvunt singultum.

Prænot. XIII. 11. *Coac.* III. 175.

a *Cels.* II. 8. p. 69. l. 27.

14. Ab hydropse detento, si aqua secun-
 dum venas in alvum fluxerit, solutio fit.

Aph. VII. . 29. *Coac.* III. 285. 289.
Flat. XIX. 8. 9. I. *Morb.* VI. 7.
Judication. XI. 20. II. *Morb.* LXIX. II. 12.
 15. A

SECTION VI. 77

15. A diuturno alvi *b* profluvio detento, spontè superveniens vomitus, alvi profluvium solvit.

II. Diet. XXVI. 15. 16. I. Morb. VI. 10.
Loc. in Hom. XLV. 8. VII. 7.
Coac. III. 7. b Cels. II. 8. p. 69. l. 27.

16. A pleuritide, aut à peripneumoniâ detento alvi *c* profluvium superveniens, malum.

Aph. V. 12. 14. I. Morb. VI. 5.
Loc. in Hom. XXIX. 15. X. 41.
16. 17.

III. Morb. XVII. 59. c Cels. II. 8. p. 71. l. 9.

17. Ophthalmiâ *d* laborantem ab alvi profluvio corripi, bonum.

Judication. XII. 9. Coac. II. 130. 133.

d Cels. II. 8. p. 69. l. 20.

18. Cui perfecta est vesica, aut cerebrum aut cor, aut septum transversum, aut aliquod ex intestinis tenuibus, aut ventriculus, aut hepar, lethale.

Aph. VI. 24.
II. Prædict. XIX. 2. ad 6. II. 12.
XXII. 1.
Coac. III. 387. 388. 389.

I. Morb. III. 4. a Cels. V. 26. §. 2. pag.
VII. 21. 283. l. 18.

78 HIPP. APHOR.

19. Ubi dissectum fuerit os, aut cartilago, *i* aut nervus, *a* aut genæ pars tenuis, aut præputium, neque augetur, neque coalescit.

Aph. VII. 28.

i II. Prædict. XXIV. 1.

Coac. III. 379. ad 382.

I. Morb. III. 33. 33.

VII. 21.

a Cels. II. 10. p. 81. l. 24. V. 26. §. 22. p. 291. l. 28.

Aristotel. Hist. Anim. I. 13.

20. Si in ventrem sanguis effusus *c* fuerit præter naturam, necesse est suppurari.

Aph. VII. 38.

I. Morb. III. 38.

Flat. XVII. 3.

X. 42. ad 48.

XII. 4.

XV. 4.

c Cels. II. 7. pag. 62. l. 29.

21. Infanientibus, si varices, *d* aut hæmorrhoides supervenerint, insanix solutio fit.

Aphor. VII. 5.

Humor. XI. 1.

d Cels. II. 8. p. 69. l. 12.

22. Quæ ruptiones ex dorso ad cubitos descendunt, venæsectio solvit.

II. Morb. LIX. 22. a Cels. II. 10. p. 81. l. 21.

23. Si metus & *a* tristitia multo tempore perseverent, melancholicum hoc ipsum.

Aph.

Aph. VII. 40. a Cels. II. 7. p. 62. l. 17.

24. Si ex intestinis tenuibus aliquod dissectum fuerit, non coalescit.

Aph. VI. 18. 19. II. Prædict. XIX. 4.

Coac. III. 379. 387. I. Morb. VII. 24.

25. Erysipelas foris quidem intrò verti, non bonum: intùs verò foràs, bonum.

Aph. VI. 37. Prænot. VII. 3. XXIII. 9.

Coac. III. 103. I. Morb. VI. 8. 9.

26. Quibus in febre ardente tremores b sunt, delirium solvit.

Judicat. XI. 10. Coac. I. 185.

b Cels. II. 8. pag. 69. l. 34.

27. Qui suppurati, i aut hydropici a uruntur, aut secantur, b i pure aut aquâ acervatim effluente, omninò moriuntur.

Aph. II. 51. II. Morb. XLV. 24. ad 28.

VII. 44. III. Morb. XXVII. 1.

Coac. III. 91. 92. 2. 14.

Int. Affect. IV. 30. I VI. Epid. VII. 62.

X. 20. ad 23. a Cels. II. 8. p. 73.

XXV. 10. ad 36 l. 2.

XXVII. 5.

28. Eunuchi *d* non laborant podagrâ , *i* neque calvi fiunt .

i Nat. Puer. XII. 4 5. 6.
XIX. 1.

d Cels. IV. 24. p. 237. l. 20.

29. Mulier non *a* laborat podagrâ , nisi menses *b* ipsi defecerint .

V. Epid. XXXIII. 4. I. Morb. Mul. XIII.
VI. Epid. VIII. 98. ad 6. 11.

101. *a* Senec. Ep. XCV.
VII. Epid. XLIX. 12. *b* Cels. IV. 24. p. 237. l. 22

30. Puer *c* non laborat podagrâ , ante Veneris usum .

Coac. III. 395. *c* Cels. IV. 24. p. 237. l. 20.

31. Oculorum dolores meri potus , aut balneum , *d* aut fomentum , aut venæsectio , aut purgatio solvit .

Aph. VII. 46. II. Epid. VI. 26.

d Cels. VI. 6. pag. 348. l. 10.

32. *i* Balbi ab alvi profluvio maximè corripuntur longo .

i Præcept. XII. 1. ad 5. Coac. II. 147.

Verat. us. I. 12.

33. Aci-

33. Acidum ruſtantes non admodum pleuritici fiunt.

34. Qui calvi ſunt, his varices magni non fiunt. Quibus verò dum ſunt calvi, ſuperveniunt varices, hi rurfus capillati fiunt.

II. *Epid. V.* 40.

35. Hydropicis tuſſis a ſuperveniens, malum.

Aph. VII. 47.

II. *Prædict.* XI. I. 16.

II. *Epid. V.* 28. a *Celf.* II. 8. p. 72. l. 25.

36. Urinæ difficultatem venæſectio ſolvit: ſecundæ verò internæ.

Vid. Aph. VII. 48.

37. Ab anginâ detento tumorem a fieri in collo, bonum: foras enim morbus vertitur.

Vid. Aph. VII. 49.

a *Celf.* IV. 4. p. 196. l. 18. IV. 4. p. 197. l. 14.

38. I Quibus occulti cancri fiunt, eos non curare melius eſt. Curati enim citò pereunt. Non curati verò longius tempus perdurant.

I II. *Prædict.* XVIII. 5. 9.

XXI. V.

II. *Morb.* XXIII. 25.

D 5

39. Con-

82 HIPP. APHOR.

39. Convulsio fit aut à repletionem, aut evacuationem. Sic quidem etiam singultus.

40. Quibus ad hypochondrium dolores sunt absque *b* inflammatione, his febris superveniens solvit dolorem.

Aph. VII. 52.

Coac. III. 272.

b Cels. II. 8. p 70. l. 3. III. 10. p. 139. l. 17.

41. Quibus suppuratum quid in corpore existens, nullum sui signum prodit, his propter crassitudinem puris, aut loci, signum non exhibet.

Coac. III. 238. 239.

II. Morb. XLV. 14.

III. Morb. Mul. XXVII. 1.

42. In ictericis hepar *a* durum fieri, malum.

Aph. IV. 64. Coac. II. 223. 225. ad 229.

a Cels. II. 8. pag. 74. l. 22.

43. 1 Qui lienosi à dysenteria *b* corripuntur, his longâ superveniente dysenteria, hydrops supervenit, 2 aut intestinorum lævitas, & pereunt.

Aph. VI. 48.

VII. 76.

Coac. III. 295. 296.

1 *I. Morb. III. 27.*

2 *Coac. III. 275.*

Affection. XXI. 23.

XXIII. 3.

XXVIII. 1.

b Cels. II. 8. p. 74. l. 24.

44. Qui-

SECTION VI.

83

44. Quibus ex *a* urinæ stillicidio volvulus supervenit, in septem diebus pereunt, nisi febre superveniēte urina abundè fluxerit.

Judicat. XII. 2.

a Cels. II. 8. p. 70. l. 7.

Coac. III. 314.

II. 8. p. 74. l. 28.

V. 75. 87.

45. Ulcera quæcunque annua fiunt, aut longius tempus occupant, necesse est os abscedere, *i* & cicatrices cavas fieri.

Fractur. XXXVI. 2.

i Ulcer. V. 4.

46. *i* Qui gibbi ex asthma, aut tussi fiunt ante pubertatem, pereunt.

i Articul. XXXVII. 1. 4. 5. 6.

XXXVIII. 4. 5.

Vestiaris XXI. 6. ad 11.

47. Quibus venæsectio, aut purgatio conducit, his vere convenit venam secare, aut purgationem facere.

Aph. VII. 53.

48. Lienosis dysenteria *a* superveniens, bonum.

Aph. VI. 43.

Coac. III. 295.

I. Morb. VI. 7.

a Cels. II. 8. p. 70. l. 1.

49. Qui podagrici morbi fiunt, hi fedæ.

in inflammatione in *b* quadraginta diebus decedunt.

Judicat.VI.3.

b Cels.IV.24. p.240. l.I.

50. Quibus perscissum fuerit cerebrum, his necesse est febrem, & bilis vomitum supervenire.

II.Prædict.XXII. 12.16.

XXIII.5.ad II.

Coac.III.271.383.384.

I.Morb.III. 31.

a Cels.V. 26. p.289. l.34.

51. Quibus sanis dolores derepentè fiunt in capite, & statim muti fiunt, ac stertunt, in septem diebus pereunt, nisi febris apprehenderit.

Judicat.XII. 4.

III.Morb.VIII. 2.

Coac.II.6.

I I.Prædict.X.13.

III.320 ad 323.

XII. 8.

II.Morb.VI.1.2.3.4.7. a Cels.II.8.p.72. l.14.

XXI.2.ad 12.

52. Considerare verò etiam oportet oculorum subtùs apparentia in somnis. Si enim albi quid, palpebris commissis, subtùs appareat, cui *id* non ex alvi profluvio est, aut ex potione purgante, pravum signum, & valdè lethale.

Prænot.III. 1.

Prædict.XI.2.

Coac.

Coac. II. 124.

a Cels. II. 6. p. 54. l. 20. II. 8. p. 72. l. 18.

53. Deliria, cum risu quidem accidentia, securiora: cum studio verò periculosiora.

Coac. I. 141. a Cels. III. 18. p. 154. l. 32.

54. In acutis affectionibus quæ cum febre sunt, luctuosæ respirationes, malæ.

55. Podagrici morbi vere, & autumnomoventur ut plurimum.

Aph. III. 20.

a Cels. II. 1. 6. 43. l. 28. III. 24. p. 238. l. 3.

56. 1 Morbis melancholicis ad hæc periculosi sunt humorum 2 decubitus, 3 aut corporis siderationem, aut convulsionem, aut insaniam, aut cæcitatem significant.

1 *Aph. VII. 40. 2 Viét. Acut. XLV. 3.*

II. *Pædict. XIII. 3. 3 Coac. III. 316. 317.*

57. Apoplectici autem fiunt maximè ætate ab anno quadragesimo usque ad sexagesimum.

Aph. III. 31.

58. Si omentum exciderit, necesse est putrefieri.

Coac. III. 378.

I. Morb. III. 36.

59. Qui-

86 HIPP. APHOR.

59. Quibus à diuturno coxendicis morbo vexatis coxa excidit, & rursus incidit, his mucus innascitur.

60. 1 Quibus à diuturno coxendicis morbo vexatis coxa excidit, his crus tabescit, 2 & claudicant, 3 nisi ulti fuerint.

1 *Glandul.X.8.*

Int.Affect.LVIII.2.

2 *I.Morb.III.16.*

3 *Atq. Aqu.Loc.XLVII.5.*

Affection.XXX.12.

a *Cels.IV.23. pag.236. l.19.*

SECTIO SEPTIMA.

I.

IN I morbis acutis extremarum partium frigus, malum.

Aph.VII.26.

Coac.I.165.

Praenot.XV.9.

VI. Epid.VIII.93.

1 *Aph. IV. 8.*

a *Cels.II.4.p.11. l.25. II. 6. p.55. l.21.*

2. Ex osse ægrotante caro livida, malum.

3. A vomitu singultus, & oculi rubri, malum.

Coac.IV.20.

a *Cels.II.4. p.51. l.27.*

4. A sudore a horror, non bonum.

I. Pra-

I. Prædict. VII. 14. 15. a Cels. II. 4. p. 51. l. 26.

5. Ab infantiâ dysenteria, aut hydrops, aut mentis emotio, bonum.

Aph. V. 21.

6. In morbo diuturno appetitus prostratus, *a* 1 & meracæ *b* dejectiones, malum.

1 Aph. VII. 23. a Cels. II. 4. p. 51. l. 29.

b Cels. II. 4. pag. 53. l. 3.

7. A multo potu rigor, & delirium, malum.

Aph. V. 5.

8. A tumoris intus ruptione, exsolutio, vomitus, & animi deliquium fit.

Coac. II. 236. I. Morb. XII. 7.

9. A sanguinis fluxu *a* delirium, aut etiam convulsio, malum.

Aph. V. 3.

Coac. III. 57.

a Cels. II. 8. pag. 76. l. 12.

10. Ab ileo vomitus, aut *a* singultus, aut convulsio, aut delirium, malum.

Coac. III. 303. a Cels. II. 8. p. 74. l. 20.

88 HIPP. APHOR.

11. A pleuritide a peripneumonia, malum.

Coac. III. 172. *Affection.* IX. 12.

a *Cels.* II. 7. pag. 64. l. 13.

12. A peripneumoniâ phrenitis, malum.

13. Ab ardoribus vehementibus a convulsio, aut tetanus, (rigor) malum.

Aph. II. 26. a *Cels.* II. 7. p. 64. l. 14.

14. A plagâ a in caput, stupor, aut delirium, malum.

Coac. II. 8.

Cap. Vulner XV. 1.

III. 371

a *Cels.* II. 7. p. 64. l. 16.

VII. *Epid.* XXX. 8.

15. A sanguinis sputo, puris sputum, malum.

Aph. VII. 16. 78. *Nat. Human.* XXXIII. 1.

II. *Prædict.* XIV. 1. 3.

16. 1 A puris sputo, tabes, & fluxus.
2 Postquam verò sputum a retinetur, moriuntur.

Aph. VII. 15. 78.

2 *Coac.* III. 257.

1 *Glandul.* X. 2. 3. 4.

1 *Morb.* X. 17. 20.

Við. Acut. VIII. 6. 7. 8

XI. 40.

a *Cels.* II. 8. p. 72. l. 5.

17. Ab hepatis inflammatione a singultus, malum.

Aph.

Aph.V.58. a Cels.II.7.p.72.l.3.

18. A vigiliâ convulsio, aut delirium, malum.

a Cels.II.7.pag.64.l.17.

19. Ab offis denudatione erysipelas, (malum.)

Cap.Vulner.XXVII.4.

20. Ab erysipelate putredo, aut suppuration, (malum.)

21. A forti pulsu in ulceribus, sanguinis a eruptio, (malum.)

a Cels.II.7.p.69.l.18.

22. A dolore diuturno partium circa ventrem, suppuration, (malum.)

Aph.VII.26.

23. A meracâ dejectione a dysenteria, (malum.)

Aph.VII.6.

a Cels.II.7.p.64.l.10.

24. Ab osse percisso delirium, si in vacuum penetraverit.

25. A purgantis potione convulsione lethale.

Vid.Aph.V.1.

26. A dolore vehementi partium, circa ventrem, extremarum, frigus a malum.

Aph.IV.48.

I Aph.VII.22.

VII.1.

a Cels.II.8.p.68.l.14.

27. Mu-

27. Mulieri in utero gerenti, tenesmus superveniens, abortire facit.

I. Morb. Mul. XLII. 4.

28. Quodcunque os, aut cartilago, aut nervus in corpore dissectus fuerit, neque augetur, neque coalescit.

Vid. Aph. VI. 19.

29. Si à leucophlegmatiâ detento vehemens diarrhœa a superveniat, morbū solvit.

Flat. XVIII. 8 9. Coac. III. 285. 326.

Judicat. XI. 21. I. Morb. VI. 7.

II. Morb. LXIX. II. 12. a Cels. II. 8. pag. 68.
Int. Affect. XXIII. 12. l. 14.

30 Quibus spumosæ egestionis in alvi profluviis, i his de capite pituita defluit.

Morb. Sac. VII. 18. I Coac. V. 13. 14.

31. Quibus febricitantibus, i in urinis subsidentiae fiunt crassiori farinae similes, longam infirmitatem significant.

I Præn. XI. 7. Coac. II. 199.

V. 12. 64. 65.

32. Quibus autem biliosæ a subsidentiae, ab initio verò tenues, acutum morbum significant.

Coac.

Coac. V. 6. 7.

I. Morb. XXVII. 28.

Viñ. Acut. LIV. 5. a Cels. II. 5. p. 53. l. 26.

33. Quibus autem urinæ ⁊ distantes fiunt, iis vehemens est in corpore turbatio.

⁊ *Coac. V. 15. 16. 76. IV. Epid. VI. 14. 17.*

34. Quibus verò in urinis bullæ superflant, ⁊ renum affectiones significant, & longam fore invaletudinem.

a Cels. II. 5. p. 53. l. 29. II. 7. p. 60. l. 31.

35. Quibus autem pingue est & confertum quod supernatat, his *affectiones*, nephriticas, & acutas significat.

Prænot. XII. 1. 2.

Coac. V. 43.

IV. Epid. VI. 12. 13.

36. Quibus verò nephriticis existentibus, prædicta signa accidunt, & dolores circa musculos spinales fiunt, si quidem ad loca exteriora fiunt, abscessum expecta futurum extrorsum. Si verò dolores fiant magis ad interna loca, etiam abscessum magis introrsum fore expecta.

37. Qui sanguinem ⁊ vomunt, si quidem sine febre, salutare: si verò cum *b* febre, malum. Curandum autem refrigerantibus & adstringentibus.

Aph.

a Cels. IV. 4. pag. 203. l. 13. & 22.*b Cels.* II. 6. pag. 56. l. 15.

38. Destillationes in ventrem super-
num, in viginti diebus suppurantur.

Aph. VI. 20.*Loc. in Hom.* XVIII. 7.*I. Morb.* XI. 2. 3.

39. Si quis sanguinem & grumos min-
gat, & stranguriam habeat, & dolor inci-
dat ad perinæum, & imum ventrem, & pe-
ctinem, *partes* circa vesicam laborare signifi-
cat.

Vid. Aph. IV. 80.

40. Si lingua ex improvise impotens
fiat, aut aliqua corporis pars siderata, i me-
lancholicum hoc ipsum fit.

I Aph. VI. 23. 57.*II. Prædict.* XVI. 12.*Coac.* III. 87. 88. 315. 317.

41. Si senioribus nimium purgatis, sin-
gultus superveniat, non bonum.

Vid. Aph. V. 4.

42. Si febris, *quæ non est à bile*, detineat,
a aquâ multâ, & calidâ in caput affusâ, fe-
bris solutio fit.

a Cels. III. 14. pag. 143. l. 16.

43. Mu-

43. Mulier ambidextra non fit.

44. Qui suppurati utuntur, aut secantur, si quidem purum effluat pus & album, evadunt. I Si verò subcruentum, & cænosum, ac graveolens, pereunt.

Aph. VI. 27.

Prænot. VII. 6.

VII. 45.

XIX. 4.

II. Mor. XLV. 34. 35. I Coac. III. 217. 218. 269.

45. Qui ad hepar a suppuratum uruntur (aut secantur,) si quidem purum effluat pus & album, superstites evadunt: ipsis enim pus est in tunica. I Si verò effluat velut b amurca, pereunt.

Aph. VII. 44.

I Coac. III. 218. 274.

Prænot. VII. 6.

a *Cels. II. 8. p. 67. l. 3.* b *Cels. II. 8. p. 71. l. 13.*

46. In doloribus oculorum, postquam merum bibendum dederis, & multâ calidâ laveris, venam secato.

Vid. Aph. VI. 31.

47. Hydropicum si a tussis habeat, desperatus est.

Aph. VI. 35.

I. Prædict. XI. 1. 6.

II. Epid. V. 28. a *Cels. II. 8. pag. 72. l. 25.*

47. Uri-

48. Urinæ stillicidium, & urinæ difficultatem vini potus, & venæ sectio solvit. Secundæ verò internæ (venæ.)

Aph. VI. 36.

II. Epid. VI. 39.

49. Ab anginâ detento tumor & rubor in pectore superveniens, bonum: foras enim vertitur morbus.

Vid. Aph. VI. 37.

Prænot. VII. 3.

XXIII. 14.

Coac. II. 221.

I. Morb. XXVI. 26.

III. 97. 102.

XXVII. 14.

50. Quibus cerebrum i sphacelo fuerit affectum, in tribus diebus pereunt: si verò hos effugerint, sani fiunt.

Coac. II. 53.

II. Morb. V. 2. 21.

XX. 2. 8. 9. 10.

I VII. Epid. XXX. 7.

51. 1 Sternutatio fit ex capite, per calefacto cerebro, aut perhumectato, *quod est* in capite, vacuo. Aër enim qui intus est supra modum (i.e. *vi*) foras effunditur. 2 Strepit aurem, quia per angustum ipsi est transitus.

1 Prænot. XIII. 11.

2 Princip & Car. XIX. 1. ad 4.

52. Quibus hepar circumcirca dolet, his

his febris superveniens dolorem solvit.

Aph. VI. 40.

Coac. III. 272.

53. Quibus sanguinem de venis auferre conducit, his vere venam secare oportet.

Aph. VI. 47.

54. Quibus inter septum transversum, & ventrem pituita excluditur, & dolorem exhibet, in neutrum ventrem habens transitum, his per venas in vesicam pituitâ versâ, morbi solutio fit.

55. Quibus hepar aquâ repletum ad omentum eruperit, his venter aquâ impletur, & moriuntur.

Prænot. VIII. 6.

Coac. III. 276. 278.

Affectio. XXIII. 3. ad 10. Int. Affect. XXVI. 1

56. Anxietatem, oscitationem, horrorem, i vinum par pari aqua potum, solvit (morbum.)

II. Epid. VI. 45.

I II. Morb. XXXVIII. 6.

Int. Affect. V. 14.

II. Morb. Mul. LXXXVIII 2.

57. Quibus in urinariâ fistulâ tuberculum a fit, his suppurato eo & perrupto, solvitur dolor.

Vid. Aph. IV. 84. a Cels. II. 8. p. 70. 122.

58. Qui-

58. Quibus cerebrum concussum fuerit ab aliqua causa, necesse est eos statim mutos fieri.

Coac. III. 370.

I. Morb. III. 34.

(Si à febre detento collum invertatur, & deglutire non possit, tumore non existente in collo, lethale.)

Vid. Aph. IV. 35.

59. Corporibus humiditas carnes habentibus, famem inducere oportet: fames etiam siccatur corpora.

Aph. II. 21.

I II. Diet. XXXVIII. 1. 2.

IV. 13. 41.

III. Diet. XVI. 12. 14.

VII. 59.

II. Prædict. VIII. 8. 13. Affect. XXVIII. 2.

Insomn. XV. 14. 15.

XL. 7. 8. 11. 12.

60. Ubi in toto corpore mutationes, & corpus perfrigeretur, & rursus calefiat, aut color alius ex alio permutetur, longitudinem morbi significat.

Vid. Aph. IV. 40.

Coac. V. 6. 78.

I. Prædict. 11. 4.

VI. 85.

IV. 2.

Vid. Acut. XLVI. 4. 5.

VII. 12.

X. 2.

61. 1 Sudor multus, calidus aut frigidus, semper fluens; 2 humidi redundantiam habere significat. 3 Educere igitur oportet, robusto quidem, supernè: debili verò, infernè.

I Aph.

1 *Aph. IV. 41. 42.* 2 *Aph. IV. 56.*

3 *Aph. I. 21.*

62. Febres non intermittentes si per tertiam vehementiores fiant, periculosæ. Quocumque autem modo intermittant, significat, periculi *esse* expertes.

Vid. Aph. IV. 43.

63. Quibus febres longæ sunt, his aut tubercula, aut ad articulos dolores fiunt.

Vid. Aph. IV. 44.

64. Quibus tubercula diutina, aut ad articulos dolores ex febribus fiunt, hi cibis utuntur copiosioribus.

Vid. Aph. IV. 45.

65. Si quis febricitanti cibum det, convalescenti quidem, robur: ægrotanti verò, morbus *fit*.

Aph. II. 10. Vet. Medic XII. II. VII. 67.

66. Per vesicam prodeuntia inspicere oportet, an *sint* qualia sanis prodeunt. Quæ igitur minimè his similia, ea morbosiora. Sanis vero similia, minimè morbosa.

VI. Epid. VIII. 29. 30.

E

67. Et

67. Et quibus, 1 egestionibus, si stare permiseris, & non moveris, 2 subsident veluti ramenta: & si pauca fuerint, parvus fit morbus: si verò multa, magnus. His confert alvum infernè purgari. 3 Si autem non purgata alvo sorbitiones dederis, quantò plures dederis, eo magis lædes.

1 *Judicat VIII.10.11.*

Coac.VI.85.

2 *Prænot.X.8.*

3 *Aph.11.10.*

IV.Epid.VI.10.

VII.65.

68. Quæ cruda deorsum secedunt, ab atra sunt bile: si plura, major: si pauciora, minor est morbus.

Aph.1.22.

Judicat.VIII.12.

69. Excreationes, in febribus non intermittentibus, lividæ, & cruentæ, & biliosæ, & graveolentes, omnes malæ sunt. At ritè secedentes, bonæ. Sic etiam per alvum, & vesicam, & ubicunque quid secedens restiterit non purgatum, malum.

Vid. Aph. IV.47.

70. Corpora oportet, ubi quis purgare vult, facile fluentia reddere. 1 Et si quidem velit efficere facile fluentia sursum, alvum sistere: si verò deorsum, humectare.

Vid. Aph. II.9.

1 *M. Diet. XXXVI.18.*

IV.13.

ad 21.

• *Cels. III.18. pag.154. l.33.*

71. Som-

71. Somnus, vigilia, utraque modum excedentia, morbus.

Vid. Aph. II. 3.

72. In non intermittentibus febribus, si externa quidem *a* sint frigida, interna vero urantur, & sitim habeant, lethale.

Vid. Aph. IV. 48. a Cels. II. 6. p. 55. l. 21.

73. In febre non intermittente, si labium, aut nasus, *i* aut oculus, aut supercilium distorqueatur, si non videat, jam debilis existens: quicquid horum fiat, lethale.

Vid. Aph. IV. 49. I. Prædict. X. 7.

i Coac. II. 117. 128.

74. Leucophlegmatix hydrops supervenit.

I. Morb. III. 28.

Affection. XX. 13.

Int. Affection. XXIV. 1.

XXIII. 3.

75. Ab alvi profluvio, *a* dysenteria.

a Cels. II. 7. p. 64. l. 10.

76. A dysenteria, *a* intestinorum lævitas (supervenit.)

Aph. VI. 43.

Coac. II. 256.

I. Morb. III. 26.

a Cels. IV. 16. p. 226. l. 14.

E 2

77. A

77. A sphacelo abscessus ossis.

78. A sanguinis vomitu tabes, & puris
a purgatio sursum.

Aph. VII. 15. 16.

II. Prædict. XIV. 1. 3.

I. Morb. X. 69.

a Cels. IV. 4. p. 203. l. 5.

XIX. 4. ad XX.

(A tabe, fluxus ex capite. A fluxu, alvi profluvium. Ab alvi profluvio, inhibitio purgationis sursum. Ab inhibitione, mors.)

Vid. Aph. V. 12. 14.

II. Prædict. XII. 3.

Coac. III. 259.

(A sanguinis sputo, puris sputum, & fluxio. Postquam autem sputum inhibetur, moriuntur.)

Vid. Aphor. VII. 15. 16.

79. Qualia etiam in his quæ per vesicam, & in his, quæ per alvum *fiunt* egestionibus, & in his quæ per carnes, & sicubi aliâ naturæ viâ corpus exeat: si parum, parvus morbus fit: si multum, magnus: si admodum multum, hoc ipsum lethale.

Prænot. II. I. &c.

Aliment VI. I. ad 8.

XV. IO. II.

Insomn. IV. 16.

I. Aph. VIII. 18.

VI. Epid. VI. 2.

Multi

SECTIO VIII. 101

Multi L.B. Sectionem Octavam omittunt. Plurimi sex ejus priores adjiciunt Aphorismos. Alii Sectionem totam addunt, ut hic factum vides. Nam quæ spuria tibi videntur, in lectione præteriri facile possunt.

APHORISMI

INTERJECTI.

SECTIO OCTAVA.

I.

Qui supra quadraginta annos phrenitici fiunt, non admodum sanantur. 2 Minus enim periclitantur, quorum naturæ, & ætati, morbus similis fuerit.

1 *Aph. II. 39. 40.* 2 *Vid. Aph. II. 34. VI. 6.*

2. Quibus, in infirmitatibus oculi ex proposito (i. e. ob causam) a lachrymantur, bonum. Quibus vero sine causa, malum.

Vid. Aph. IV. 52. a Cels. 4. p. 51. l. 14.

3. Quibus in febribus quartanis existentibus sanguis ex naribus fluxerit, malum.

Judicat. X. 7. I. Prædict. I. 2.

Coac. II. 37. 38. VI. Epid. II. 40. III. 433.

E 3

4. Su.

4. Sudores in diebus criticis oborientes, vehementes & veloces, periculosi: 1 & qui expelluntur ex fronte, velut guttæ, & aquæ salientes, & frigidi valdè, ac multi. Necesse enim est talem sudorem prodire cum violentia, & laboris excessu, & expressione diuturna.

1 *Judicat.VI.9.*

Coac.III.91.

Prænot.V.4.8.

IV.38.39.

1 *Prædict.V.7.*

Vid. Acut.LIII.8.9.

5. Ex morbo diuturno alvi defluxus, malum.

6. Quæ medicamenta non sanant, ea ferrum sanat. Quæ ferrum non sanat, ea ignis sanat. Quæ verò ignis non sanat, ea insanabilia existimare oportet.

Arte XIII.12, ad 18.

7. Tabes maximè fiunt ab anno octavo decimo usque ad quintum & tricesimum.

Vid. Aph.V.9.

8. 1 Quæ secundum naturam ad tabem disposita sunt, omnia quidem vehementia: quædam vero etiam lethalia. 2 Secundum autem, si quidem in eo tempore ægrotet, cum tempus ipsum unà cum morbo impugnat, velut cum febre ardente æstas, cum hydrope hyems. Natura enim longè superior est; lieni vero a plus affert timoris.

- 1 I. Morb. XX. 1. 2. 3. Dieb. Judicator. I. 11.
 2 Aph. III. 3. ad 15.
 II. 34. VI. Epid. VIII. 45.
 VIII. 1. Affection. VII. 3. 4.
 a Cels. II. 8. p. 70. l. 27.

9. Lingua nigra atque cruenta, si quid horum signorum abest, non valdè malum: morbum enim minorem declarat.

10. Hæc igitur in febribus acutis notare oportet, quando quis moriturus sit, & quando evasurus.

Prænot. II.

III.

IV.

11. Testis dexter frigidus & convulsus, lethale.

Prænot. VIII. 20.

Coac. III. 352.

12. Ungues nigri, a & digiti manuum, & pedum frigidi, contracti vel remissi, mortem in propinquo esse ostendunt.

Prænot. VIII. 15. Coac. III. 349.

XV. 9.

a Cels. II. 6. pag. 55. l. 4.

II. 7. p. 66. l. 13.

13. Labia livida, aut etiam resoluta & inverfa, & frigida, lethalia.

Coac. I. 97. III. 4.

14. Aures frigidaë, pellucidaë, contractaë, lethales sunt.

Prænot. II. 9. Coac. II. 67. 108.

E 4

15. Et

15. Et tenebrosâ vertigine laborans,
& lucem averfans, & somno ac ardore multo detentus, desperatus.

Prænot. II. 18. 19.

Coac. II. 117.

16. Et qui in rabiem actus furit intrepide, & non agnoscit, & neque audit, neque intelligit, *jam moribundus est.*

Coac. III. 327.

17. Morituri signa hæc magis fiunt manifesta, & ventres attolluntur, atque inflantur.

18. Terminus vero mortis est, si animæ calor supra umbilicum ad locum septo transverso superiorem ascenderit, 1 & omne humidum fuerit combustum. Postquam pulmo & cor humorem amiserint, calore in mortiferis locis coacervato, caloris spiritus confertim exhalat, unde totum cum toto constitit. 2 Rursus partim quidem per carnes, partim vero per spiracula in capite, unde vivere dicimus, relinquens anima corporis tabernaculum, & frigidum, & mortale simulacrum, una cum bile, & sanguine, & pituita, & carne, deditione tradit.

1 *I. Morb. XXX. 12. ad 16.*

2 *Vid. Aph. VII. 79.*

Aliment. VI. 1. ad 8.

LEGES
MEDICINÆ

HIPPOCRATIS APHORISMIS
ADJUNCTÆ.

LEGES MEDICINÆ

DE GENERALI MEDICATIONE.

I.

Medicinæ scopus, sanitas esto.

II. Sanitas autem ministerio curationis restituitur.

III. Legitima corporis machina, sive à fluidorum, sive solidorum, sive utròrumque vitio turbata, morbus esto. Ejus restitutio curatio dicitur.

IV. Incertam, morbo incognito, medicationem ne decernito.

V. Morbum simplicem simplici, compositum, composito remedio profligato.

VI. Causas omnes suo quamque ordine prius, quam ipsum affectum summoveto.

VII. Leviter affectos naturæ, vivendique legibus committito.

VIII. Morbis expugnandis, virium ratione susceptâ, paria quodammodo remedia opponito.

IX. Extremis morbis extrema remedia diligentissimè adhibeto.

X. Evacuaturus, humorum naturam accuratè observato.

XI. Ma-

XI. Materiam turgentem statim initio potenti pharmaco exigito : & vehementem affectum remediorum blandimentis ne exasperato;mediocrem vero lente, paulatimque summoveto.

XII. Quæ longo tempore contracta sunt vitia, sensim otioque multo curato.

XIII. Evacuando avarus , reficiendo largus esto.

XIV. Si secretiones quasdam natura moliatur,manum abstineto: imperfecte vero agentem accommodatis auxiliis adjuvato.

XV. Ventriculi & summorum præcordiorum vitia , vomitione ; intestinorum , atque mesenterii, dejectione : habitum corporis sudatione, halituve expurgato .

XVI. Generalia remedia particularibus præmittito .

XVII. Jecur,renes,& vesicam per urinas, lienem, mesenterium, pancreas, & intestina per alvum : pulmones , pectusque per sputa: summas cerebri partes per commissuras ; anteriores per nares , imas per palatum expurgato.

XVIII. Qualis morborum per sua tempora mutatio, talis & remediorum esto.

XIX. In febribus, partiumque morbis initio materiæ superantis portionem evacuato : reliquum naturæ imitatione præparatam deinde extirpato , & per loca convenientia expellito.

XX. Humores in aliquam corporis partem impingentes dissolutione opus habent: consistentes vero eos , & ad statum progressos digerito.

XXI. Congestos humores, qui digeri non possunt, suppurato.

XXII. In ipsa morbi accessione, & paroxysmo, ne vires evacuatione convellito.

XXIII. In principiis febrium tenuem, victum, incrementis tenuiorem, statibus tenuissimum decernito.

XXIV. In accessionibus febrium præsentibus, vel mox futuris cibis, abstineto: iis inclinantibus cibum ministrato.

XXV. Qualis est morbi conditio, talis & remedii esto.

XXVI. Cui adjutrix natura succurrit, felicem esse medicationem: ut quæ contra naturæ opem instituitur, irritam censeto.

XXVII. Medicamenta aut intro sumenda, aut foris admovenda, quæ vel detergant, dissolvant, digerant, emolliant, dilatent, vel relaxent, formâ liquidiori ministrato: quæ autem densent, adstringant, roborent, incrassent, solida sunt: & quæ mediis actura sunt viribus, mediam quoque formam sortiuntor.

De Missione Sanguinis.

I.

Quicquid à justo naturæ modo manifestè defecit, si aliter emendari non potest, protinus expellito.

II. Sanguinis abundantiam, sanguinis missione curato.

III. Sanguinis missionem decreturus, robur virium, & morbi magnitudinem in primis considerato.

IV Va-

IV. Valentes vires integram, consummatamque evacuationem; mediocres imperfectam; prostratæ nullam toleranto.

V. Intemperantes diætâ potius, quam phlebotomiâ curato.

VI. Ventriculi primarumque viarum cruditas, vel impura colluvies, alvi adstrictio, stomachi sensus acutior, & ejusdem imbecillitas phlebotomiam retardanto.

VII. Decrepita ætas à venæ sectione immunis esto.

VIII. Ante annum decimum quartum, & post septuagesimum raro sanguinem mitto.

X. Coctionis signis apparentibus, sanguini parcito.

XI. Temporis constitutione, vel regione calida, vel sicca; calidis, frigidisque, & siccis corporum constitutionibus; habitu extenuato, raro, molli, obæso sanguinis missionem non adhibeto.

XII. In jecoris, lienisve scirrho, in cachexia, in hydrope à venæ sectione abstineto.

XIII. Mittendo sanguine labans fluoris impetus, pallor, oscitationes, panniculationes, oculorum suffusiones, auriumque tinnitus, & pulsus debilitas defectionum auguria sunt.

XIV. A venæ sectione ante unius horæ spatium, neque dormito æger, neque cibum sumito, & omnem tum corporis, tum animi contentionem fugito.

De Purgatione.

I.

OMnem impuritatem, quæ arte nulla emendari possit, maturè exigo.

II. Quæ omnino præter naturam sunt, ea emendare ne tentato.

III. Vitiosos humores, sive morbum præcavere, sive profligare consilium est, citissimè detrahit.

IV. Corpora ante purgationes, fluida facito.

V. Concocta non cruda medicator, vel moveto.

VI. In ancipiti affectu concoctionem, quæ nulla fortasse futura est, ne expectato.

VII. Purgandi occasiones, vel ex erroribus antea in victus ratione commissis, vel ex motus necessitate capeffito.

VIII. Naturam judiciale opus aggressam agere finito.

IX. Perfecto autem, consummatoque ad integritatem judicio, nullis irritamentis eam laceffito.

X. Si lentor, & crassities nimia cum humoribus sint conjunctæ, incidentia, & præparantia ante purgationem præmittito.

XI. Cathartici vires, & quantitatem pro difficultate purgationis definio.

XII. Delicatos contra quàm robustos curato.

XIII. Sobria, puraque corpora ne validis purgationibus sollicitato.

XIV. Incognitam laborantis naturam, blan-

blandis pharmacis explorato.

VX. Multa autem cacochymia imbecillis viribus, paulatim, ac partitè expurgator.

XVI. Pueris, ac senibus levia cathartica, reliquæ ætati, validiora decernito.

XVII. Primæ regionis vitia vomitione potius, quam purgatione expugnato.

XVIII. Ulceratis intestinis biliosas dejectiones caveto.

XIX. Inflammatis renibus, aut vesica, diureticis parcito.

XX. Infirmo ventriculo, vomitu abstineto.

XXI. Dejectiones copiâ ne æstimato.

XXII. Ad sistendum purgationis opus in quiete, vel somno corpus contineto.

DE PARTICULARI MEDICATIONE.

De Febris acutis.

I.

Febres, ut plurimum spontaneo naturæ motu curari finito.

II. Naturæ conatum artis operâ adjuvato.

III. In febris venam ne secato.

IV. Si quando per venæ sectionem, novo sanguini motu impresso, morbosus in melius dirigatur, imputato fortunæ.

V. Cathartica si fortè juvent in febris, id fieri existimato; vel quia, dum exprimunt succos in vasis excretoriis glandularum, obstructions tollunt: vel quia salina vi, quæ pol-

pollent, fermenti febrilis sales contundunt contemperantve.

VI. Ut autem de evacuatione certam sententiam proferas, sedem humorum obstructions generantium observato.

VII. In ventriculo existentes humores, vomitu, in intestinis dejectione per comoda loca educito.

VIII. Primum vero morbi progressus, anni tempora, causas antecedentes, & corporis constitutionem contemplator.

IX. Lingua arida, urinæ croceo colore tinctæ omnem evacuationem tum infernam, tum supernam impedire scito.

X. Lentis, & crassis tum incidendis, tum attenuandis humoribus attendito.

XI. Vasorum excretoriorum obstructions expedito: & sales fermentantes contemperato.

XII. Cutis spiracula reaserato.

XIII. Deficientes evacuationes iteratione suppleto.

XIV. Naturam per evacuationem quandam perfectè agentem ne laceffito: imperfectè agentem juvato.

XV. Ægrotum quam maximè fieri potest paroxysmo proximè invasuro jejunum parato.

De Intermittentibus.

I.

SI necessitas purgationis adsit, concoquentia, & digerentia cathartici præmittuntur.

II. Ci-

II. Cibatio à labore accessionum longo spatio recedito.

III. Initio accessionis somnus, potusque vitantur.

IV. Ineuntibus intermittentium paroxysmis, vomitum provocato.

V. Minus obsequentem humorem arte præparato.

VI. Contumacia humoris longâ præparatione conficitor.

VII. Sudor spontaneo motu erumpens ne compescitor.

De Pestilentibus.

I.

Corruptum aërem longe fugito.

II. Non solum in pestilentibus, sed in quibusvis febribus vitio aëris ortis vomitoria præsertim antimonialia consulito.

III. Violentas corporis, mentisque agitationes averfator.

IV. Immoderatam Venerem detestator.

V. Animum frequenti gratioris alimentii usu exhilarato.

VI. Roborandis viribus accuratè incumbito.

VII. Putredinem humorum arcentia, medicamenta quotidiano usu habeto.

VIII. Præ cæteris omnibus pestem ex communi Practicorum calculo acidis præcaveto.

IX. Certâ, securâque fide alexipharmaca invocato.

De Angina.

I.

V Alenti corpori si qua sanguinis emissio suppressa sit, venam secato.

II. Gargarismatis utendum.

III. Circa statum, & declinationem res solventia, maturantiaque usurpantur.

IV. Victus pro ratione virium prætenus esto.

De Pleuritide.

I.

F Luente alvo, aut si sputum apparuerit, sanguini parcito.

II. Sputo suppresso cum doloris vehementia venam audacter secato.

III. Dolorem calorificis oppugnato.

IV. Catharticis parcito.

V. Narcotica respuito.

VI. Ante signa coctionis vinum averfator.

VII. Frigida caveto.

VIII. Pro sputi copia cibus liberaliori manu exhibetor.

De Phlegmone Ventriculi.

I.

V Entriculo, vel intestinis phlegmone affectis cathartica non usurpantur.

II. Vomitus ne provocator.

III. Pars

III. Pars affecta quammaxime fieri potest roborator.

De Capitis dolore.

I.

Dolori capitis à sanguine cum sensu pulsationis phlebotomiâ succurrito.

II. Crudus humor dolorem capitis produciens non purgandus.

III. Cathartum, nisi multâ evacuatione prægressâ, ne lavato.

IV. Caputpurgia in forma humida præsertim præparata adhibeto.

V. Narcoticis moderatè utitor.

VI. A cibo ad somnum spatium aliquod intercedito.

De Imbecillitate Ventriculi.

I.

Imbecillum ventriculum facili, modicoque alimento reficito.

II. In stomachi nausea parcè bibito.

III. Ante concoctionem assumpti alimenti ad mensam ne accedito.

IV. Naturalis appetitus indicium concoctionis esto.

V. Ciborum varietatem fugito.

VI. Impura corpora modicè nutrito.

De Syncope.

I.

P Lethorae conjunctam Syncopen, refocillatis spiritibus, venæ sectione curato.

II. Ab humoribus autem ventriculo contentis ortam vomitu curato.

III. Longiore paroxysmi processu vino calefacito.

IV. Adversus eam, quam inanitio, inducta spirituum resolutione fecerit, vino simul, & alimentis contendito.

V. Deficienti ex alvi fluxu, faciem ne frigidâ perfundito.

VI. Ad uteri suffocationem grave olentia ori, & naribus admoveto.

De Affectibus lienis.

I.

Lienis humores per alvum detrahito.

II. Lienosi dulcibus, & lacteis abstineto.

III. Sanguinis evacuationes per alvum tumores lienis curant.

IV. Scirrhis valde resolventia noxia sunt.

De Paralyf.

I.

Volatilia oleosa tum internè, tum externè adhibeto.

II. Omnes Paralyticos affectus sudoribus
per

per appropriata decocta curato.

III. Tenuissimus victus instituitor.

De Catarrho.

I.

Periodicis catarrhis cephalicæ purgationis usu frequenti subvenito.

II. Principibus incumbentem partibus humorem etiam crudum subitâ evacuatione excludito.

III. Eundem humorem sudore, fame, siti, vigiliisque absumito.

IV. Potum liberaliorem, diurnum somnum, quietis longitudinē inter noxia ducito.

De Dysenteria.

I.

Fluentem alvum, modo consent vires, ante quartam diem ne compescito.

II. Dysenteriam suo tempore aromaticis, alchalicis, anodynis, & acidis curato.

III. Intestinorum ulcera superiorum asumptis, inferiorum autem injectis curato.

IV. Gibis adstringentia præmittito.

V. Tussi ad fluxum dysentericum accedente, acidis, stypticisque parcito.

De Vomitu.

I.

ÆGrè vomentes ciborum copiâ, & multâ quiete humectato.

II. Incoctos humores ne commoveto.

III. Su-

III. Supra modum extenuatos ventres, sive sursum, sive deorsum parcè turbato.

IV. Criticos vomitus ne coërceto.

V. Pectoris angustiae, & colli cum gracilitate longitudo, cerebri, & oculorum imbecillitas vomitum recusanto.

De Diabete.

I.

Multo aquæ potu, atque inde vomitu curato.

II. Sudores moveto.

III. Iniectioni frequenti usu alvum sollicitato.

IV. Serosi humoris evacuatione corporis debilitati succurrito.

V. Tenuium partium alimenta, & particulis acribus stipata urinas moventia respuito.

De Mictu Sanguinis.

I.

Sanguinis mictionem criticam ne temerè sistito.

II. Periodicam sub accessum periodi phlebotomiâ revellito.

III. Adstringentia, & sanguinem incrasantia usurpantor.

De Sputo Sanguinis.

I.

Exhaustâ plethorâ inedia, & victum refrigerantem, aëris mutationem, atque
animi

animi tranquillitatem imperato.

II. Vulneraria, & adstringentia in hæmorrhagia nimia consulito.

III. Saniem pectori, aut pulmonibus incumbentem festinanter educito.

IV. Diuretica & sanguinem commoventia detrectantor.

V. Tussis cohibetor.

De calculis renum, & vesicæ.

I.

PRæcavendo morbo vomitum frequenti usu celebrato.

II. Eundem morbum matutino calidæ potu jejunos præcaveto.

III. Ante idoneam evacuationem diureticis parcito.

IV. Motum imperato.

De obstructione jecoris.

I.

ATtenuantia, incidentia, detergentia consulito.

II. Omnia hepatica talia sunt dicta, quia urinas movendi vi pollent: unde deobstruentia, & diuretica imperato.

III. Dulcia respuuntor.

IV. Topica nisi vacuo stomacho, ne adhibentor.

Dr Hydrops.

I.

OMnem hydropem frequenti vomitione,
ac dejectione purgato.

II. Eundem à suppressis mensibus, vel
hæmorrhoidibus ortum eorundem provoca-
tione curato.

III. Stomachum roborato.

IV. Diuretica consulito.

V. Ad sectionem, vel uersionem, aquas
non solum paulatim, ac per vices, sed potius
guttatim subductas detrahito.

VI. Potu vel omnino, vel quammaximè
potest, abstineto.

De colico Dolore.

I.

CRassam, lentamque pituitam attenua-
tam, incisamque detergito.

II. Acres humores præcipitantibus po-
tius, & oleosis, quam cathartidis foras exclu-
dito.

III. Clysteres in dolore colico, cum ex
oleosis, tum ex carminativis paratos pluries
in die præscribito.

IV. Crudo ventriculo nihil moveto: sed
calidis decoctionibus præsertim ex camo-
milla paratis curationem instituito.

V. Discutiendis flatibus attendito.

De Phlegmone.

I.

Si evacuatio aliqua sanguinis sit suppressa, venæ sectio locum habet; aliter dissolventia consulito.

II. Topicorum usum materiæ concoctio evacuatioque semper antecedunt.

III. Repellentia ne admittito.

III. Pus confectum maturè ducitor.

De Erysipellate.

I.

Calidis partem foveto.

II. Si maxima adsit sanguinis æstuatio, diureticis potius, quam diaphoreticis erysipelas curato.

III. Topica, nisi coloris mutatio in parte observetur, ne imperato.

De Oedemate.

I.

Validiora digerentia statu, quam prioribus temporibus adhibentor.

III. Resolutione tentatâ, ne in scirrhum degeneret, maturè ad suppurantia convertito.

III. Intentio doloris, pulsatioque conficiendi puris indicia sunt.

De Scirrbo.

I.

V Alidiora discutientia respuuntor: calidis, humidis emollita durities paulatim & sine vi discutitor.

II. Eadem discuti contumax, sedulo suppurator.

De Cancro.

I.

D iureticis particulæ sanguinis acres expurgantur.

II. Suppressi menses, & hæmorrhoides provocantur.

III. Cibi Eachymi atque humectantes offeruntur.

IV. Calida omnia suarum particularum acrimoniâ sanguinem efferantia caventur.

V. Cancer occultus ulcerari prohibetur.

De Ulceribus.

I.

U lcera omnia præter contusa exiccantur.

II. Sordida tamen absterguntur.

III. Oleaginosa ne admoventur.

IV. Austrinæ tempestatis injuriæ declinantur.

Finis Legum Medicinalium.

JOH. JACOBI WALDSCHMIDT

Monita Medico - practica necessaria per
plurimos morbos illustrata.

MONITA MEDICA

DE MORBIS CHRONICIS.

I.

Medicamenta in affectibus chronicis largiori dosi & copia præscribenda sunt, & usus eorum per tempus aliquod continuetur. Spectant igitur huc pulveres digestivi in magna quantitate præscripti. Pilulæ laxativæ, ut singulis septimanis ad minimum semel vel bis purgent. Destillata quæ per aliquot septimanas continuari possunt. Aquæ aperitivæ.

II. Omnimodo allaborandum est, ut purgationes bene operentur & quidem satis fortiter, & non prius etiam famam apud illos acquirit, nisi largiter eos purget. Ut vero hoc obtineat, digestiva purgantibus miscenda sunt cum gr. iv. vel v. pulv. jalap. vel cum scrup. j. fol. senn. sequenti vero mane infusum purgans dari potest, cui semper addatur scrup. j. pulv. jalap. ex gr. decocto fol. senn. Myns. adde colatur. scrup. j. vel gr. xxv. pulv. jalap. Huc quoque spectat decoct. splenet. Mynsicht. cui addendum scrup. j. pulv. jalap. Omnia illa purgantia erunt hic egregia, quæ B. Michael. habet in suo Collegio practico super Jonston. Dandum tamen aliquid consuetudini & credulitati, & medicamenta in forma pilulari exhibenda aliquando, quia putant

tant illas omnium optime operari. Inter hæc omnia commendatur *Extract. melanagog. Myns.* à scrup. j. ad drach. fs. ut & *cephalic. ejusdem* eadem dosi, addi potest gr. j. *trochisc. albandali*. At solent prohiberi in his affectibus purgantia fortiora. Verum quidem est, hic in his morbis nullum purgans indicatur, sed solummodo præparantia & aperientia, humores igitur reſerati evacuari debent, quod optime per purgãtia fieri potest. Sciendum tamen est non scammoniata & alia calidiora dari debere, sed infusa quæ non ita nocere possunt.

III. *Mercurius* convenit hic tam externè, quam internè: internè si associatur purgantibus gr. vij. xij. ad xv. quod fiet felici cum ſucceſſu. Externè optimum habebis Empl. si recipias *Emplastr. de ranis cum Mercur.* & imponatur sinistro, vel dextro lateri, ubi obſtructio erit, propter incisionem addatur *ſal. armon.* & sic egregium erit ſpleneticum.

IV. Clyſteres sæpius hic interponendi ſunt, & quo ſimpliciores eo meliores erunt. Ergo ex jure, & *ſacchar.* vel *aq. fontan.* vel *lacte cum melle* erunt optimi.

V. Sanguis in his morbis chronicis parcius & quidem tempore vernali extrahendus.

VI. *Martialia* non ſtatim in principio, neque ubi ſcirrhofa durities viſcerum deprehenditur, neque in calidioribus naturis, ut & in inveteratis affectibus dari debent. Non in principio quia augent obſtructionem, cum enim non niſi per accidens aperiant, hinc ſemper univerſalia præmitti, digeſtiva, præ-

parantia, vomitoria. Non in scirrhusa duritie, quia materia magis indurescit.

Omne ferunt punctum *pilulæ spadaneæ*, & pares non habent, parantur ita, *limat. chalyb. vel Martis solvuntur in aq. fort. & edulcorantur*, deinde hæc solutio iterum solvitur, & edulcoratur, additur *bezoar. mineral. & Mercur. dulcis*, & cum aliquot gr. *scammon. f. pil.* Id quod etiam de acidulis observandum quæ de *Marte*. Et hoc manet verum, quicquid excitare debet appetitum, debet modicè exhiberi. Cum autem acidulæ absorbeant acidum vitiosum, cathartica interponenda sunt, quo quicquid præparatum sit educatur, & sic ille felix est, qui alvum lubricam servare scit.

De Asthmate.

I.

Curatio duplici tempore instituitur in paroxysmo scilicet & extra eum. Medicus si vocatur ad asthmaticum suffocatione periclitantem, non potest aliquando in veram causam quærere, secum tamem considerare debet, utrum à spasmò vel convulsione, an ex obstructione humoris pituitosi, vel à sanguine restagnante. Si ab humore, nihil præstantius vomitorio, sive tunc ille sit in pulmonibus, sive in ventriculo. Si à sanguinis restagnatione in pulmonibus, exhibere potest sperma ceti à drach. ss. ad drach. j. Huc quoque convenit emulsio enulata Timæi quæ grati saporis; vel *Tinct. asthmatic. Horstii* quæ est *R. flor. ros. rubr. p. j. affund. aqu. veron. &*

f. l.

f. l. a. Tinct. unc. iv. vel vj. *adde aq. asthmat*
 unc. j. *Elixir. vitæ Matthiol.* drach. ij. *Seq. Tinct.*
asthmatica detur cochl. j. in paroxysmo. Si à
 spasmò erit, tunc exhibendum *theriac. recens*
a drach. fs. ad drach. j. aq. asthmat. aq. veronica
temperata, & cum aliquot guttulis Tinct. opii.

II. V. S. non in quovis asthmate admit-
 tenda, nisi adfuerit magna plethora tunc
 concedi potest, si à mensium defectu vel hæ-
 morrhoidum suppressione, tunc quoque ad-
 ministrari potest præcipue in pede.

III. Quoties ad asthmaticam vocamur
 admiscenda uterina sunt, v. gr. *aq. puleg. me-
 liss. hysteric. cum Castor. Bals. embryon.*

IV. Quia mulieres non bene ferunt vo-
 mitoria, omitti possunt. In infantibus autem
 semper necessaria videntur.

V. Si asthma per consensum est ab in-
 flatione ventriculi, abdominis, aliquot gutt.
ol. carvi dari debent, vel *essent. carminat. We-
 del. & injiciatur Enema carminativum.*

VI. In ipso paroxysmo nihil omitten-
 dum, quod respirationem reddere possit li-
 beriores, hinc ventus flabello excitandus,
 vesicatorium imponendum, fonticuli exci-
 tandi.

VII. Cum omnia purgantia solent respi-
 rationem reddere difficiliorem & præcor-
 diorum angustiam excitare, hic non indican-
 tur. Quia tamen aliquid dandum consuetu-
 dini, & credulitati ægrotantis, præscriba-
 tur *manna soluta cum aq. flor. acaciar. vel extr.*
diacartham. drach. j. solv. in aq. pectoral. f. potio.
 Magis placent vina medicata, vel decocta la-
 xativa.

VIII. In habitu cachectico stomachica & hepatica, vulgo dicta omnem absolvent paginam, unde *pulv. stomachal. Birgman. pulv. cachectic. Quercet. & malvat. juniperin.*

IX. Inter medicamenta incidentia & expectorationem promoventia superbit *Balsam. sulph. anis. vel ierebinthinat.* quod tamen largius datū hæmoph. vel phthisin minatur, sufficient ergo 2.l.3.gutt. Huc spectat *Tinct. propriet. Myns. ad cochl. fs.* vel j. Huc pertinet *pulv. anonym. cum flor. sulph. vel opiata ex melle, radice enula pulverisata, & flor. sulph. mel* enim est anima pulmonum, & sulph. egregium pectorale. Inter specifica sunt succi nempe *succus chæresol.* ad aliquot cochlear. cum jusculo, *succus millepedum, lumbricor. terrestrum.* *Brunnerus* efficacem quidem habet potionem pp. ammoniac. sed ingratisissimam, magis placet *Jcëls*, quam *Ermüllerus* habet in sua praxi.

X. Dispnoëa vel respiratio difficilis in puerperis feбри continua correptis semper monstri quid alit, & ferè omnes moriuntur.

XI. Quæritur. quare paroxysmi asthmatici exasperentur noctu? Hoc sit ex alia dispositione corporis, quia pori interdum sunt aperti, & fermentationes alacriores fiunt, plusque materiæ subtilis tunc inest corpori unde etiam humores alacrius commoventur. Secus vero noctu, ubi pori collapsi.

De Singultu.

I.

Singultus quidem leve quid videtur ; aliquando tamen generosa illudit remedia, & multum faceffit Medico.

II. Ante omnia accuratè inquirendum est , an febris continua singultum concitet, & an sit sine febris. Si cum febre est , certum est , monstriosi quid latere, & subjectum non esse tam ventriculum, quam diaphragma. Hinc nec vomitoria nec purgantia tunc tuto vix dari possunt , quin potius exhibenda antispasmodica v. gr. *cinnabarinum* aliquod cum opio, vel *Tinct. bezoard. cum essent. castor.* Externè *theriaca* satisfaciet . Cataplasma ex fermento cum *theriac.* & *spir. theriacal. camphorat.* qui vel solus pro inunctione sufficere potest ,

III. Si sit sine febre, conveniet vomitorium , quia conjecturamus malum in orificio superiori hære, vel *pilulæ aloëticae*. Post vomitorium danda præcipitantia , ex. gr. ex *Ebore C. C.usto. Crystallis præparatis.* Superbibantur frequenter aliquot cochlearia mixturæ stomachalis ex *aq. menth. zedoar. anisat. cinam. cydoniat.* quia quod jam præcipitatum diluitur , & sic commodè per inferiora detrudi & excerni potest .

IV. Fugienda sunt omnia frigida, acida, flatulenta , acria, & consequenter vinum , quod nervis est inimicum . Et pro regula sit, quod vinum in omnibus morbis nervinis spasmodicis , convulsivis non conveniat. Po-

tus ordinarius potest esse *decoct. hordei cum tantillo cinamom, vel galangæ paratum.*

V. Externè quoque potest fieri cataplasma ex fermento, si nil aliud ad manus sit, cum spiritu vini *camphorat.* & aromaticis *pipere, macere, nuc. moscat. vel cataplas. contra singult. Myns.* vel etiam herbæ aromaticæ possunt coqui in vino, & calidè applicari, ex. *gr. menth. abrotan. absint. flor. rosar. bacc. juniper. lauri.*

VI. Senibus singultus familiaris est, & iis conveniunt quæ in Apoplexia commendantur, vel cephalica dicuntur, ex. *gr. omnia ambrata, Elixir. vitæ Matthiol. antiepileptic. antapoplectica.*

De Raucedine.

I.

Aeris hic habenda est ratio, hinc suffimigiis sæpissime alterandus est ex. *gr. gummi anim. succino.*

II. Totum negotium consistet in lymphæ correctione, hinc omnia anticatarrhalia, præsertim quæ ex ligno *sassafras* parata *ut essent ligni sassafr. aq. ligni sassafras*, erunt proficua.

III. Si febris, quæ lymphatica vocatur, comitetur, curari debet instar febris catarrhalis, nempe per sudorifera humorum acrimoniam temperantia, non omissis temperatis opiatis. Purgantibus nihil proficies, plus V. S. sudoriferis & papaverinis efficies.

IV. Vulgaria lambitiva & dulcia expectationi non semper satisfaciunt, malum
quan-

quandoque asperant præsertim in infantibus, quorum naturæ sirupi sunt in se nisi. Si horum loco exhibeantur *pulveres absorbentes cum pulv. anonyn* misti, qui in parva dosi vel *cum aq. veron. vel card. bened.* dari possunt, vix fallent.

V. In adultis in inveterata, vel annosa conveniunt duo illa remedia à Doct. *Michael.* in Coll. super Jonston. tradita, & ab *Ettmull.* hic descripta.

VI. Fonticuli opem spondent non contemnendam.

VII. Hic vino abstinendum, convenit decoct. liquirit. cum tantillo anisi vel fœnicul. quæ duo semina admodum efficacia sunt in hoc morbo compescendo, raucedo enim est degeneratio lymphæ, quæ per hæc optimè restituitur, ut & per *spir. sal. armoniaci anisatum.*

VIII. Oritur etiam aliquando raucedo à defectu spirituum, & est species apoplexiæ, senibus familiaris est. Curatur antaplecticis & epilepticis.

IX. Purgationes uti in omnibus pectoris morbis noxiæ sunt, ita & hic negligendæ sunt.

X. V.S. ventilatoria concedi potest.

XI. Sudorifera uti in omnibus pectoris affectibus valde conveniunt, etiam & hic in usum vocanda sunt ex. gr. *aq. flor. sambuc. succin. cinnabarin. theriac.* addatur *scordium*, his duos parietes dealbare possumus.

XII. Cum quidam raucedine affectus omnia incassum adhibuerat, tandem curatus est *aq. Embdensibus*, constat enim illas magna vi pollere aperiendi, & incidendi.

De Tussi.

I.

IN tussi præsertim pectorali purgantia, datam Practicorum fidem non liberant, imo si ex aëris inclementia tussis fuerit contracta plus nocent. Tusses pectorales à purgantibus solent exasperari. *Ettmüller* .p.213. habet. E contra concedi possunt in tussi stomachali, & ubi magna sanguinis cacochymia deprehenditur.

II. In tussi humida & mucosa pectorali opiata vel plane, vel rarius exhibenda, ne humores concentrati inflammationem inducant.

III. In tussi pectorali sicca ex lymphæ acrimonia, sive ut loquuntur ex materia tenui, opiata, & papaverina horis vespertinis exhibita omne ferunt punctum, præsertim si nobilitentur sudoriferis v. gr. *liquor C. C. succin. spir. sal. armon.* admodum enim conducit movere sudores in tussi pectorali.

IV. In tussi pectorali dari possunt vulgaria quædam remedia, quæ sæpe melius juvant, quam pretiosa, v. gr. *decoct. rapar. cum sacchar. cand. succus raphan. cum saccharo cand. Spiritus vini super ficus deflagratus*, mel vel hydromel, quod coqui potest cum *scabios. bender. terrestr. veron. pulmon. pulpa. passular. cum flor. Sulph. conserv. rosar. cum pulv. radic. emulæ.* Præter hæc in tussi mucosa promptissimè operatur *oxymel squillit. commixtum spirituosus v. gr. aq. asthmat. aq. cinamom. buglossat. sperma ceti, decoctum pectoral. Augustan. ol. sacchar.*

char. famosum illud *balsam. Sulph. anisatum.*

V. In tussi stomachali commendamus *Elixir. propriet. Tinctur. propriet. Tinctur. Sulph. Tinct. Antimon. Tinct. Tart.*

VI. In tussi infantum, quæ ut plurimum stomachalis est, præmisso emetico absorbentia cum *arcan. duplicato* exhibita levamen adferunt.

VIII. In tussi gravidarum multis præcellunt *parafangis pilul. styrac. superbibantur aliquot cochlear. balsam. embryon. aq. fenicul. temperat.*

VIII. Quamvis V.S. à practicis tantopere non commendetur, magnæ tamen solet esse efficacix in tussi ferè quacunque.

IX. Commendata fuerunt anodyna in tussi ex lymphæ acrimonia, verum si febris simul sit conjuncta, cautè procedamus cum anodynis. Et recte *Sydenham p. 229.* notat anodyna in illa tussi fere nunquam profuisse. In tussi humida commendat *ol. amygd. dulc.* etiam ubi febris adest.

X. Circa usum Spiritus vini super ficus usi notetur, quod in naturis calidioribus, & tussi Epidemica male audiat.

XI. In tussi convulsiva infantum ex *dentitione* difficiliori orta omnibus remediis *Sydenham præfert vesicatoria.*

• XII. Esus carniū interdicendus ratione dietæ, fugienda remedia spirituosā, nocet vinum, *prodest ptisana pectoralis.*

XIII. Sudores in tussi ferina admodum conducunt. Potentiora sudorifera sæpius augere solent symptomata morborum epidemicorum, hinc omnes illi, quos Medici magno

magno remediorum apparatu curandos suscipiebant, moriebantur ex tussi epidemica apud *Sydenh.* p.230.

XIV. Quær. An clysteres conducant in tussi? Affirmamus, quia temperant acrimoniam. Clysteres in tussi epidemica nunquam injiciendi, (1) ubi vires fractæ. (2) Mulieribus hystericis convulsionibus obnoxiiis. (3) Hypochondriacis, quia novas turbas excitant in ipsorum sanguine, qui facile exæstuat. Vulgus quoque interdum dicit clysteres nocuisse, quia si sanguis imbutus sit partibus fermentantibus, facile novæ istæ peregrinæ insinuantur & ingredientur sanguinem partes, calorem augere, & alia symptomata accersere poterunt. Intelligendum autem hoc tantum est de fortioribus & acrioribus clysteribus. Ergo illi ex jure cum melle, vel saccharo parati semper erunt optimi.

De Catarrho suffocativo.

I.

Fonticuli se commendant præservando. Quær. An iterum occludi possint. R. Eâdem manente sanguinis, & humorum, circulantium dispositione, vix tuto posse sanari; ast ubi temperamenti fit mutatio, & æger ex termino ætatis transit ad alium, v. gr. ex infantia in pueritiam, &c. quidni poterunt citra periculum occludi hæc ulcera.

II. V. S. admodum necessaria est tum ad pulmones ab onere sanguinis levandos, tum ut adstantibus satisfiat. Clysteres primas
vias

vias elutriando solantur quoque thorace m
per accidens.

III. Cum præsentissimum pericul um sit in mora , detur *sperma ceti* statim à drach.fs. ad scrup.ij.deinde in usum trahi possunt omnia, quæ in asthma humorali, sive pituitoso commendavimus.

De Virium languore, & Syncope.

I.

EXulare hic debent remedia fortia , purgantia volo, & diaphoretica.

II. Acida potentiora cum sanguinem figant , meritò suspecta habentur , nisi quod externè levamen promittant.

De palpitatione Cordis.

I.

Purgantia fortiora nocent.

II. Clysteres lenientes admodum conducunt.

III. In ipso paroxysmo venam secare licet, sed vide ne excedas in quanto .

IV. *Martialia* extra paroxysmum cæteris omnibus palmam reddunt dubiam.

V. *Crocus* & *theriaca* plus conferunt externè, quam internè. *Opium* plus internè quam externè.

VI. Qui scit curare passionem histericam, scit etiam curare cordis palpitationem.

De Anorexia.

I.

Spir. vin. guttatim sumtus egregium est stomachale, præsertim si in ventriculo offendat cruditatem pituitosam, flatuum copiam, quibus vis ejus urens frangi possit. Largius autem sumtus fermentum stomachale obruit, & ignea sua qualitate chylum & sanguinem accendit.

II. Omnia stomachica debent esse temperata, ne fortioribus remediis calorem nimium vel augeamus, vel extinguamus, & ne fermentum reddamus acrius, vel debilius: hinc præstat pauca dosi, & per intervalla remedia stomachalia exhibere, quam uno impetu ventriculum remediorum mole obruere. Id quod & de humectantibus probe observandum, quia ventriculus vult quidem humectari, sed non relaxari. Et hoc nostro tempore id facilius nos præstare possumus, quam veteres, qui carebant essentis; Tinct. ol. destillatis.

III. In morbis ventriculi non solum acidi, vel fermenti, sed & caloris habenda est ratio, acidum quidem dissolvit, sed calor promovet.

IV. Præcipitantia prudenti manu sunt exhibenda, quorum affectus in solum retundant ventriculum, unde præcipitantibus semper admiscenda sunt, quæ sal acre corrigant, id quod alias (præcipitatum jam) rorsione sua plus molestiæ crearet ventriculo, unde laudandus venit *Wedel.* qui utens pulve-

vere è conchis semper addit unam , vel alteram gutt. *ol. caryophyllor.*

V. Fugienda itaque sunt in morbis ventriculi oleosa , & aquosa , & fluida in magna copia assumta.

VI. Non quivis ventriculus bene fert *Martialia* , quæ tantopere in cruditatibus corrigendis laudantur , quia humorum egressum ex ventriculo retardant . Sic vidi quendam gonorrhœa inveterata laborantem ab usu *Martialium*, & *Saturninorum* semper incidisse gravissimam colicam cum inappetentia, & alvi constipatione.

VII. In omnibus morbis curandis semper attendendum est ad ventriculum , ne dum aliis partibus prodesse volumus , in transitu lædamus ventriculum .

IX. Post febres curatas si non redit appetitus, purgans dandum , videtur enim curatam esse præcipitantibus . Curata jam febris, *vina medicata* quoque valde conveniunt, *ex card. bened. centaur. min. absinth.*

De Siti.

I.

Siticolosis nocent cathartica & diuretica, nam purgare siticulosum est *ol. camino* affundere.

II. Cum sitis non tam à calore , quam obstructione oriatur , sæpiùs plus juvant salina, & alia, quæ cæteroquin calida censentur, quam frigida .

III. Ante omnia videndum , ut salivatio
pro-

promoveatur, v.gr. detineatur in ore *sal prunell. vel sal. armon.*

IV. Cerevisia tenuis & calida, in qua sal. prunell. solutum in ore detenta magis levat sitim, quam si sit frigida.

V. *Acetum* aqua fontana dilutum in ore sæpius detentum fallit sitim non refrigerando, sed salivam viscidam, & glutinosam incidendo.

VI. Inter remedia omnibus præfero *decoct. tamarind. decoct. citr. decoct. radic. acetos. vel sequens*, quod magis vulgare, *R. Jacchar. unc. iv. coque C. aq. fontan. lb. vj. ad lb. iv. injice flaved. cortic. citr. recent. detract.* Convenit quoque *serum lactis citratum*.

VII. Quær. An acidulæ levent sitim? *R.* Illos sæpius humores coagulando sitim augere, unde nec febricitantibus semper tuto exhibentur.

VIII. Omnia lacticia fallunt sitim, hinc conveniunt *juscula ex lacte & cerevisia.*

IX. *Infantibus egregie conducunt emulsiones.*

X. Illis, qui conqueruntur de intemperie hepatis calida convenit *decoct. santal.*

XI. In ore sumi potest butyrum recens.

De Morbis dentium.

I.

DEntibus nocent frigida, calida, acida, acria, dulcia, lac, caseus.

II. *Armoniacalia* fœtorem dentium corrigunt, sed & ipsos quoque reddunt friabiles.

III. Qui

III. Qui aquam fontanam bibunt, elegantissimos habent dentes ut plurimum, qui vino indulgent, nigros & corruptos.

De Vomitu.

I.

IN morbi principio vomitus facilius feruntur, & Medicum spectatorem volunt, non actorem.

II. Minus tuti sunt, si pro comite habent diarrhœam.

III. Vomitus puerperarum maturè sistendi sunt, cum sæpius illas ex insidiis trucidant.

IV. Vomitus horis matutinis ægrum, vexantes non statim opiato, vel slyptico sunt sistendi, quin potius cura ad cruditatem acidam, & hypochondriacam corrigendam dirigatur.

V. Uti in omnibus evacuationibus nihil præstantius datur, quam somnus, ita & in vomitu cohibendo, sæpius fert omne punctum, solo eo excepto casu, si forte venenum fuerit assumptum.

VI. In gravidarum vomitionibus nec opiata, nec adstringentia conveniunt, cum totum negotium tutius soli naturæ relinquatur.

VII. Si vomitiones oriantur primario à spirituum ataxia, opiatum omnium est tutissimum; sin verò præcedat dolor partis aliqujus renum, vel intestinorum cura nequaquam est auspicanda opiatis, sed V. S. enemate leniter evacuante.

VIII. In

VIII. In vomitionibus ab emetico fortiori excitatis detur cochl. j. Spir. vin. hic enim in momento vomitus compescit.

IX. In febribus malignis detur sudoriferum, quod simul de vi opiata participet, qualia sunt *diascord. theriac. rec. pulv. bezoard. cum theriac. cœlest. Tr. bezoard. cum aliquot gutt. essent. anod.*

X. In hoc affectu clysteres nunquam excedere debent quantitate sua unc. viij. in adultis, ne præcipitemus ægrum in ileum.

XI. Medicamenta quæ in forma pilularum, vel pulveris, vel boli exhibentur, non tam facile revomuntur, hinc meritò tales formulas ullis præferimus, ex. gr. *R̄. Theriac. recent. drach. j. confect. alkermes scrup. fs. laud. opiat. gr. j. fiat bolus. R̄. Theriac. cœlest. gr. iij. f. pil. num. ij. pro i. dosi: vel R̄. pulv. bezoard. scrup. fs. laud. opiat. gr. fs. Misc. fiat Pulv.*

XII. In vomitu cruento ex lienis obstructione oriundo vix dabitur præstantius remedium, quam vasorum sedalium apertio, sive illa ope medicamentorum, sive sanguisugarum applicatione instituitur.

De Cardialgia.

I.

Puto cardialgiam optime dividi posse in humoralem, & flatulentam.

II. In flatulenta clysteres magis sunt proficui, quam emetica, purgantia, & absorbentia.

III. Inter carminativa placet mihi mifura

flura ex spir. sal. dulc. & spir. anis. ad gtt.xx.
xxx. sumenda.

IV. De medicamentis vi agitatoria præditis idem hic notandum venit, quod moneri solet in colica, nempe ab illorum usu sæpius anxietas augeatur.

V. In humorali vomitorium cæteris paribus propinari potest.

VI. In humorali opiata magis necessaria sunt, quam in flatulenta.

VII. Nunquam præcipitantia sola sunt exhibenda, sed semper quid aromatici addendum, v.gr. *lapid. cancr.* cum una, vel altera gutt. *ol. caryophyll. specif. febril.* Crollii cum *ol. caryophyll. carvi*, &c

VIII. Paroxysmi febrium intermittentium sæpius invadunt cum cardialgia, præsertim in mulieribus: id quod sæpius vidi, omnium tutissimum tunc est *enema domestic. ex jure, & sacchar. ex lacte, & melle.*

IX. In tali casu die intermissionis egregiè cum successu *pilul. ex galbano Sylvii*, num. v. vel vii. exhibui.

X. Si subsit malignitas, exhibeatur *lap. bezoar.* à gr. v. vi. viij. vel x. vel *pulv. bezoard.* ad gr. xv. c.gr. j. vel altero *theriac. celest.*

De Alvi constipatione.

I.

HÆc vel est solitaria, vel alium morbum comitatur. Si sit solitaria, qualis familiaris est spleneticis; nephriticis, hysteriis, arthriticis, literatis, scorbuticis, danda sunt amara, v. gr. *Elixir. febril. Myns. essent.*

essent. absinth. simpl. vel compos. ad gutt. xx. xxv. dimidiâ horâ ante prandium, vel cœnam in uno, vel altero cochl. vini. Vel salina, v. gr. crem. tart. ad drach. j. tart. vitriolatus ad drach. ss. arcan. duplicat. ad scrup. j. Tinct. tart. gutt. xxx. xxxx. Huc referri potest clyssus antim. ad gutt. xx. Vel quæ lubricant & emolliūt, ex gr. panis butyro illinitus ante prandium & cœnam sumtum. Balneum aq. dulcis, imponatur sacculus abdomini ex farina lini. Poma cum axungia anseris cocta, & in prima sumta. Si superbibatur prunis. Vel quæ fortiolem instituunt fermentationem v. gr. vinum largius sumtum.

II. Si morbum comitetur, tutissimum est *Electuar. de tamarind. cum fol. senn. Tinct. fol. senn. ex gr. ℞. fol. senn. drach. j. aq. calid. unc. ij. sal. tart. gr. vj. stent per noctem, mane filtrentur, sic perit amaritudo, & acquirit colorem rubicundum: D. pro dosi. Vinum passulatum, vel apozema passulatū cum drach. j. vel altera folior. senn. paratum. Timæi ita corrigi potest. ℞. Passul. minor. passul. major. aa. unc. j. ss. fol. senn. S. S. unc. j. cinnam. drac. ij. crem. tart. drach. j. contund. in mortar. ut f. qf. pasta, affunde vini rhenan. optimi prius calefacti lb. iv. stent per diem in loco tepido in vase probe clauso, colat. expressa filtretur per chartam emporeticam, servetur in vitro ad usum. S. vinum passulatum. D. haustus horis matutinis, vel pomeridianis: serum lactis passulatum, vel tamarind.*

III. Enemata familiaria expectationi quidem satisfaciunt, nisi frequentius injiciantur, tunc enim aliquam post se relinquunt

quunt siccitatem : hinc bis , vel ter in septimana in usum vocanda.

IV. *Male consulunt , qui usum pilul. Francof. vel aloëtic. vel elixir. propriet. suadent*, quia illa pro nunc quidem juvant, sed in futurum nocent.

V. Falluntur illi , qui vim vi repellere conātur , atque eum in finem validum quoddam exhibent catharticum , magnas sæpius turbas in abdomine ciens : hinc non tam ad humorum evacuationem , quam ad consuetam alvi apertionem promovendam respiciendum est.

VI. Fieri tamen poterit, ut purgans pronutu operetur, sed alvus postmodum reddetur siccior , quia purgans nihil ex intestino colon dicto , sed saltem contenta quædam in tenuibus intestinis collecta foras eliminavit .

VII. Si intestinum rectum scybalis sit infartum , multum præstant ol. per clysteres injecta, v.gr. *ol. rapar. lini,oliv. &c.* sin fœces superiores fuerint induratæ , supernè etiam danda sunt oleosa , & pinguis v. gr. *ol. olivar. vel butyr. recens cum cerevisia calida.*

VII. Plantæ pedum , & umbilicus magnam cum intestinis colunt amicitiam, hinc aloëtica & colocynthiaca, aliaque his partibus egregio cum successu applicantur , v. gr. *plantæ pedum illinuntur axung. lucii piscis* , in infantibus *butyr. recens cum axung. anseris* & muscerda imponitur umbilico . Linteum tingitur *Elixir. propriet.* & imponitur umbilico.

IX. Quamvis in omnibus morbis salutare

tare sit, si alvus quotidie suo respondeat officio, plus tamen periculi infert diarrhœa, quam alvi adstrictio in morbis puerperarum, in variolis, & febribus malignis.

X. Omnia Medicamenta, quæ ad alvum lubricitandam exhibeantur dari debent vel in cœna, vel paulo ante cœnam, quia tunc ut plurimum in sequenti mane, quod est commodissimum egerendi tempus, operationem suam exerunt, & qui alvum habent sicciorem nunquam se mane studiis applicare debent, vel foras procedere, nisi alvum prius deposuerint, vult enim sæpius moveri alvus segnior.

De Ileo.

I.

CUm omnia cathartica, sive supernè, sive infernè exhibeantur, fiant emetica, imprudentiæ argumentum est, si Medicus purgans exhibeat, ubi crebriores adsunt vomitiones, vel clysterem injiciat, ubi tanta est à podice ad gulam usque constrictio. Quid enim aliud hic præstabit, quam quod irritationem habeat.

II. Sic errant omnes illi, qui plures clysteres in una etiam hora Iliacis applicari jubent, cum nil nisi sanguinem illis obtineant.

III. Præstet itaque prius ventriculū & intestina placare, & deinde evacuare. Pro primo scopo obtinendo commendatur *catulus vivus abdomini impositus*: Internè autem detur sæpius *aq. menth.*

IV. Iliaci instar puerperarum sunt tractandi,

standi, hinc frigida intestinis inimica ceu ipsa pestis fugienda. Omnis itaque potus debet esse calidus, & victus non nisi tenuis.

V. Antequam globulus deglutiatur præmitti debet haustus *Ol. olivar. amygdalar. vel lini.*

VI. Ubi magnus calor, ibi opium minus tutum, quia facile tunc sequitur inflammatio, & consequenter gangræna intestinorum.

VII. Quia nusquam tuta fides, hicque affectus tam facile recidivat, medicamenta, stomachica plures in dies sunt continuanda.

De Diarrhœa.

I.

Risum meretur quod sæpius Medici in febribus malignis tam anxie deliberent, an diarrhœam suppressere liceat, cum illa sit merè symptomatrica. In morbis infantum matres sæpius de eo etiam sunt sollicitæ, an liceat sistere alvi fluxum, qui tam facile in hac ætate contingit: & inclinant certè ad negativam, quod multum materiæ peccantis sic excernatur: verum quidni licebit has diarrhœas sistere, si modo semper possent sisti; illa enim quæ excernuntur non sunt causa morbi, sed productum; hinc admodum foetent, cruda sunt, non digesta adeo corrigenda, & ad pristinum statum reducenda.

II. Sudores sistunt diarrhœas.

III. Diarrhœæ admodum periculosæ sunt in morbis pectoris, infestæ sunt puerperis, & infantibus febre maligna correptis.

IV. Sæpius ex mærore oriuntur diarrhœæ

incurabiles ob turbatam spirituum animalium crasin, & maximum a statu naturali fermenti stomachici & bilis recessum; accedit febris erratica, donec tandem atrophiam consumpti intereant.

V. Cave ne curam stypticis inchoes: sic enim introduces contumaces viscerum, & intestinorum obstructions, quas sequitur hydrops.

VI. De V. S. lis movetur, dico quod sicrementa fermentescibilia ex sanguine deponantur in intestina, & febris accedat, licere venam secare.

VII. Carnium esus nocet alvi fluxu laborantibus.

VIII. Plus præstabis modicè refrigerantibus v. gr. *aq: bordei aq. C. C. citrat, Tinct rosar.* quam stomachicis calidioribus.

IX. Clysteres in parva quantitate sunt injiciendi, sive intestina abstergere, sive illa confortare velis, utrique intentioni satisfaciet *diascord. ad unc, iij.* in clystere solutum.

De Cholera,

I.

Hic probè attendendum an magna adsit humorum corruptorum saburra, & an vires satis maneant constantes; tunc enim præstabit agere spectatorem, quam actorem.

Omne hic fert punctum *theriac. cælest. cum lapid. cancr. bezoar* vel *pulv. bezoard.* vel cum *pulv cord. pretios.* interponi potest *Tinct. rosar. cum tantillo aquæ menth. & julep. gemmat. exaltata.*

De Lienteria .

I.

Purgantia aut planè hic sunt omittenda, aut benigniora saltem eligenda .

II. Stomachica simpliciora & paratu facilia sæpius plus præstant, quam composita v. gr. *Nux moschata condita*, *Zingiber conditum*. *Vitellus ovi cum aceto coctus*, *essent. absinth.* & omnia ex *masliche* parata .

De Passione cæliaca .

I.

CUM non facilè discerni possit an ex defectu bilis, an ex obstructione vasorum lacteorum malum hoc foveatur, conjungenda sunt amara cum aperitivis v. gr. *essent. absinth.* *Martialis* vel cum *Tr. Tart.* vel *Antim.* exaltata. *R. Essent. absinth.* unc. ij. *liq. Martialis ad gutt. xxx.* Optimus liquor *Martialis* fit, quando sublimentur flor. *Sal. armoniaci* cum *Marte*, quod tunc remanet, si reponatur in cellam, abit in liquorem, qui verè est liquor *Martialis* .

De Dysenteria .

I.

IN Dysenteria nulla agnoscimus intestinorum ulcera ceu causam morbi . Spasmus est, qui sanguinem e vasis elutriat, vel extorquet; ex hac continua irritatione oritur inflammatio, & tandem gangræna, sic-

que intestina post mortem apparent exulcerata, quod phœnomenon non est causa morbi, sed productum.

II. Vomitorium locum habere potest, si dysenteria fuerit introducta ab assumtis, & malum adhuc sit recentissimum. Cautè tamen quæso procedas, ne irrites crabrones, atque satius fortè erit loco hujus exhibere leniter abstergens & evacuans.

III. De purgantibus ita sentio: Si non licet purgare in hypercatharsi, non licet purgare in dysenteria, atque, ubi periculosa evacuatio, & purgatio. Ut autem in tali discrimine eas tutissimum, exhibe *Tinct. rhei c.* aliquot gutt. *Tinct. Opii* vel *rheum in substantia* cum gr. semis ad j. laud. opiat.

IV. In hoc morbo multum, non multa a Medico sunt præscribenda.

V. Quiete, transpirationis promotione, & munimento contra frigus præsertim in pedibus magnus hic curatur morbus.

VI. Enemata rarius & parcius injici debent; sufficit pro affectus hujus conditione dimidia dosis consuetæ pars; & si podex admodum sit sensibilis, præstat illa omittere.

VII. Adstringentia eam exerunt noxam, quam foris ab illis experimur in inflammatione & erysipelate.

VIII. Dysenteria ex contagio suborta nunquam est sine febris, ut non malè scripserit *Sydenham* dysenteriam esse febrem sui generis.

IX. Egregiè prodest primis diebus *serum lactis*, si posthabitis purgantibus loco clysteris injiciatur.

De Tenesmo .

I.

Videtur, naturam & superiora intestina sese exonerare in intestinum rectum, quod ob spirituum inopiam & tonum labefactatum, illud quod molestum est, foras eliminare nequit : itaque nil nisi analeptica hic sunt exhibenda, quia crescentibus viribus, desiderium cacandi decrescit : omnia enim illa externa, quæ ano induntur, plus irritant, quod quilibet practicus fatebitur.

De Fluxu Hepatico .

I.

Hic sanguinis indicat dyscrasiam, & curatur medicamentis eam corrigentibus, & acrimoniam temperantibus, qualia sunt *serum lactis tamarindinum, Tr. Antim. Tr. Tartar. essent. terr. foliat.*

II. Fonticulus in brachio excitatus, hinc magnæ poterit esse efficacix.

De Vasorum hæmorrhoidum affectibus .

I.

Qui hæmorrhoidum fluxu laborant rarius sunt purgandi.

II. V.S. hic magis nocet, quia consuetum hunc fluxum, quem natura sæpius plures fert per annos, impedit; & cum per vasa sedalia sanguis fœculentus affluat, contrarium contingit per V.S., per quam sanguis

floridus, & vegetus extrahitur.

III. V. S. locum tamen habere potest urgente inflammatione, & consuetæ evacuationis suppressione.

IV. Stomachi digestionis potior hic habenda est ratio.

V. Profunt omnia anticachectica, *pulv. cachet. Quercet.*

VI. Quamvis horum vasorum apertio in multis magnis morbis ingens promittat levamen, nunquam tamen temerè tentanda, ne novam ægrotanti e longinquo accersamus molestiam.

VII. Vinum omnibus his nocet, qui hoc malo affliguntur, (sive hæmorrhoid. suppressione, sive apertione.)

VIII. Qui novit viscerum tollere obstructions, is etiam novit curare hæmorrhoides cæcas, pro quibus sæpius externè sufficiens erit remedium saliva hominis jejuni, vel canis.

IX. Loco auri fulminantis, quod in ulcere fistuloso commendatur, substitui potest *cinnabar. nativa*, ut inde cum *ol. amygd. dulc.* vel alio aliquo appropriato fiat unguentum.

De Colica.

I.

Si purgans exhibere velis, eâ detur dosi, ut satis fortis sit ad alvum movendam.

II. Tutius autem dari potest, si nulli vomitus adsint, nulla adsit febris: Et si in forma liquida exhibeatur.

III. Clysteres *Antimoniales* in nullo morbo

bo adeo efficaces sunt, quam in colica .

IV. Opiati usum semper præcedat Enema .

V. Carminativa optime miscentur cum opiatīs .

VI. Colica habitualis, & Endemica ex vini acido oriunda curatur solis sudoriferis a vesperi anodynīs interpositis , quod Empiricus Viennensis decocto sudorifero egregiè obtinuit .

VII. Colicæ antitodum est *Camomilla* ex quacunque etiam orta fuerit causa .

VIII. Si a frigore externo, convenit *spirit. juniperi* , si a cruditate ventriculi & assumptis, *aq. mirabilis* .

IX. Omnia frigida intestinis sunt inimica .

De Hernia .

I.

ARcanum in curanda Hernia est quies & ligatura .

II. Enemata non semper tuto injici possunt herniosis .

III. Quamvis multa deprædicentur a grædiloquis remedia, pauca tamen sunt quæ famam sustinent .

IV. Placet mihi, si locus affectus balsamo fetido inungatur superimposito Empl. glutinatorio .

De Febre tertiana intermittente .

I.

Fortiora purgantia faciliè duplicant tertianam .

II. Vomitoria 4. vel 5. horis ante paroxysmum egregiè juvant .

III. Terrestria & testacea non solum febrem duplicant , sed & ad hydropem viam sternunt .

IV. Quamvis juvenes hanc febrem faciliè ferant ; senibus tamen exitialis esse potest .

V. Tertianarii facile fiunt Hectici .

VI. Non est de nihilo, quod transitus super flumen & frequentatio templi recidivam pariant; quippe aër juxta aquam , & in ædibus lapideis frigidior & crassior transpirationem sistit .

VII. Clysteres ante paroxysmum juvant, in declinatione paroxysmi nocent .

VIII. Largior potio nocet in principio paroxysmi , circa finem prodest .

IX. Opiata nil aliud præstant , nisi quod sanguinem ita disponant, quo minus auscultet fermento febrili certis temporibus fermentanti . Hinc patet quod viscera faciliè obstruant .

X. Totum artificium curandi febrem intermittentem in eo consistit , ut febrisugum convenienti tempore exhibeatur , & vim suam integram retineat : hinc momenta temporum sæpius sunt tentanda , deinde cavendum ne misceantur illa , quæ se invicem destruunt , v. gr. C. C. *ust.* cum Spir. &c.

IX. Pra-

IX. Practici ad unum fere omnes commendant sudorifera, sed ego ipforum effectum salutarem esse hactenus non observavi. Abbreviant paroxysmum fateor, sed radicem febris tollere nesciunt.

XII. V. S. febrem non tollit, quod si juvet illud sit per accidens, quatenus sanguinem ita disponit, ut fortiori fermentationi non auscultet.

XIII. Cum autem novum fermentum febrile, vel ex reliquiis assumptorum, vel ex sanguinis recrementis in declinatione paroxysmi in partes solidas depositis generetur; necesse erit, ut nec ante paroxysmum, nec in ipso paroxysmo cibi assumantur, ut & medicamenta salina aliaque sanguinis crasin conservantia in ipsa declinatione exhibeantur, eorundemque usus continuetur juxta methodum Medici Angli in Gallia cum sua *China Chinae*. Nimirum si laboret quis febre intermittente, tunc die intermissionis exhibe lenitivum aliquod, ut vesperi specific. febrile & in accessionis die in fine paroxysmi. Vel die accessionis 4. vel 5. horis ante paroxysmum vomitorium, & in fine paroxysmi exhibe, quando sudores profluunt, specific. cum aliquot guttulis essent. annod. sequenti die, qui erit iterum dies intermissionis, exhibe specificum mane, & vesperi, & die sequenti ante paroxysmum & in fine paroxysmi, ita continuetur donec cessat febris. Quæ facilius vim suam largiuntur uti *Spir. Sal. Armon.* dentur 1. hora ante paroxysmum, reliqua vero ut *Sal. fixa* 2. vel 3. horis melius ante paroxysmum exhibentur.

XIV. Salia volatilia sanguinem nimis rarefaciendo ad diabetem & atrophiam disponunt.

XV. Si nactus sis febricitantem morigerum, benè ipsi consules, si in declinatione paroxyfmi potum calidum exhibeas, v. gr. vinum calidum, cerevisiam calidam, sic enim sudores largius profluent, & omnia frigida tertianariis sunt infesta.

XVI. Vulgares julepi inflant abdomen & ventriculum relaxant.

XVII. Tertianariis liquida profunt, qui bilem acriorem diluunt, quartanariis autem nocent.

XVIII. Pro specifico commendo omnibus *Antihect. Poter. cum sal. armoniac. vel arcan. duplicat.*

XIX. In tertiana pro amuleto sola sufficit camphora.

XX. Felix ille erit Medicus, qui aliquot ante paroxysmum horis, & catharsin levio-rem, & sudationem mediocrem citra turbas excitare poterit. Quod si *Antim.* ita saltem figatur, ut ter vel quater alvum laxet, post sudores moveat, euporiston habebis in intermittentibus non satis laudandum.

XXI. Omnibus febricitantibus diæta ex-carnis commendanda.

De Quartana.

I.

Purgantia rarius sunt exhibenda, quibus *Mercur. dulc. semper addendus*. Hinc emetica purgantibus præferuntur.

II. Quartanariis nocet V.S.

III. Quar-

III. Quartana ut inter initia cautè tractanda, sic multo magis sub finem.

IV. Quartana quæ passim oritur circa æquinoctium autumnale, desinit plerumque inter initia veris.

V. Ex vino tenui in tempore dato febricitanti robur & sudor.

VI. Largior potus facilius nocet quartanariis, quam tertianariis.

VII. Quartanarius sputator facilè curatur.

VIII. Frigus quartanariis insensissimum; hinc præcordia tegumentis probè munienda, & *Spir. vin.* linteis duplicatis sæpius ipso in paroxysmo abdomini applicandus.

IX. Vesicatoria facilius juvant in quartana, quam tertiana.

X. Potui ordinario semper amara in nodulo injicienda, qualia sunt *absinth. centaur. min. ruta murar. scordium* vel saltem *essent. absinth. comp. instillanda.*

XI. Si hydrops supervenerit febri, potior habenda erit ratio febris quam hydropis, quia hydragoga febrem reddunt deteriolem. Egregiè hic juvabit *essent. absinth. martialis.*

XII. Externè pro amuleto conveniunt omnia ex araneis comparata.

De Febris in genere.

I.

Post omnes febres intermittentes *recidivæ metum adimunt amara*. Acida quæ acida in omnibus febribus intermittentibus sunt suspecta, solâ exceptâ *Tinct. bezoard.*

II. Omnes febricitantes quamdiu sputant extra periculum sunt , tam in continuis, quam intermittentibus. Lingua sordescens ubique suspecta.

De Febris continuis.

I.

IN synocha sæpius sola sufficit V. S. modo maturè administratur.

II. In omnibus continuis nunquam ab ægro discedito , nisi prius linguam inspexeris.

III. Vomitorium maturè exhibitum omnia symptomata toto morbi decursu apparentia reddit mitiora, qualia sunt diarthœa, dolor capitis, vigiliæ, delirium, &c.

IV. Purgantia propriè sic dicta omni morbi tempore nocent.

V. Sudorifera in principio propinata, præsertim si fortiora, & validiora fuerint, majores turbas excitant, & phrenitidem accersunt.

VI. Neque tamen volo, ut in principio ab omnibus alexipharmacis abstinemus, sed temperatiora saltem eligenda statuo, non tam ad sudores promovendos, quam acre absorbendum, & corrigendum.

VII. Dixi alexipharmaca esse exhibenda: cum enim febres malignæ in principio sæpius febres continuas simplices mentiantur, ne quid omisisse videamur, utique alexipharmaca temperatiora in omnibus febribus continuis dari debent, ut quando malignitas se postmodum prodiderit, Medici prudentia laudetur.

VIII. Aci-

VIII. Acida his in febribus magis juvant, quam in intermittentibus.

IX. Alvus clysmate sollicitanda scil. frequentius in principio, rarius in statu, vel declinatione.

X. Commendantur quidem opiata, sed velim non nisi summâ urgente necessitate, & viribus non omnino exhaustis exhibeantur.

XI. Mihi placent papaverina *ex papav. errat. vel emulsion. vel diascord.*

XII. Quamvis chymica aliis sint potentiora, his tamen in febribus vegetabilia tutius sæpe, & utilius exhibentur, v.gr. *Decoct. alterans ex rad. acetos. fol. tarax. fumar. violar. flor. viol. ros. vel aq. destillatæ.*

XIII. Apparatus remediorum non sit copiosus: pauca sequentia sufficiunt, v.gr. *C.C.f. igne. Antihæctic. Poter. Arcan. duplicat. Sacch. perlat. Antim. diaphor.*

XIV. Sitim fallit serum lactis citratum.

XV De Febribus continuis omnium optimè scripsit *Sydenham*. Ubi de malignis accuratissimè *Moræus* *Italus*.

De Hæctica.

I.

CUm omnibus hæcticis modestè agendum.

II. Hæctici non ferunt colliquiescentia, destillataque empyreumata per plures septimanas ter, vel quater de die ad 4. cochl. assumpta valde profunt hæcticis.

III. Lac hæcticorum est remedium, si solum,

lum, & per intervalla sumatur; plus tamen præstat in febris sine ulcere.

IV. *Tinct.* illa *antiphtisica* plus præstat in atrophia ex cruditate ventriculi, quam in vera hectica cum ulcere pulmonum.

V. Quærelæ de calore nocturno nunquam oscitanter, vel superficialiter a Medico excipiendæ, merentur enim, & attentionem, & tempestiva remedia.

De Febris malignis.

I.

SI quod movendum vides move, idque aut nunc, aut nunquam; sit hoc tutius per emeticum, si æger conqueratur de anxietate præcordiorum.

II. V. S. vel prodest, vel nocet, ita ut difficile sit hic certi quid determinare; tutius tamen esse puto venam secare, modo non peccetur in quanto, idque primo, vel secundo die.

III. Medicus nunquam ab ægro recedat, nisi prius inspexerit oculos, quorum insolita mutatio infaustum prædicit morbi eventum, & dum pulsum explorat semper attendere debet, an manus ægrotantis sit tremula.

IV. Epilepsia facilè coincidit, hinc semper miscenda sunt specifica alexipharmacis, v. gr. *Castoreum* ad pauca grana, *cinnab. liquor.* *C.C. succin.* *C.C. solar. sal. vol.* *C.C. viperar.*

V. Septimo die sudores movere bonum.

VI. Primum Enema in morbi principio potest esse paulo fortius, sed in morbi pro-

gressu

gressu omnia debent esse mitiora.

VII. Victus sit tenuis, conveniunt panatellæ, brodia inflaurantia cum pomis citri parata, cremor hordei, emulsiones.

VIII. Diarrhœa nunquam est salutaris; statim itaque exhibenda sunt alexipharmaca, intestina simul corroborantia, v. gr. *diascord. C.C. ust. terr. sigillat. pulv. bezoard.*

IX. Præsente diarrhœa, nunquam V. S. tentanda, multo minus præsente vomitu.

X. Modicum vini concedito præsertim feбри petechiali, & peste correptis.

XI. Inflammatio visceris, vel partis aliqujus superveniens morbum fere semper facit lethalem: quapropter in prognosticando estote oculati, & cum inflammatio plus valeat in indicando, quam causa morbi prohibendo, cogimur venam adhuc secare, quocunque etiam id fuerit morbi tempore, saltem ne videamur quid intermisisse.

XII. *Spir. Vitriol.* egregiè alias convenit, sed præsente dysenteria, & catarrho omitti debet.

XIII. Ubi intensus calor, ibi exulare iubeto theriacalia, aliaque calidiora.

XIV. Practici tantopere commendant opiata, sed credas non obtinere, illud quod promittunt.

XV. Vesicatoria quo plura, eo efficaciora, videlicet in carpis manuum, & in suris.

XVI. Apparentibus petechiis nihil amplius in primis viis moveri debet, ut hinc, vel ipsa enemata eo tempore sint suspecta.

De Variolis .

I.

IN variolis vel nihil dandum , vel parum.

II. In principio nocent , ceu ipsum venenum, omnia, quæ sanguinem magis exagitant: nempe calor Musæi , vel lecti , ira , vinum, omnia expellentia , ut satius sit nihil tunc exhibere, nisi gravissimum id jubeat symptoma.

III. Ordinarie post 4. vel 5. diem potui ordinario largius instillari debet . *Tinct. rosar. vel bellidis* , vel *violar.* hæ enim sunt verum variolarum antidotum.

IV. Plures moriuntur ob variolarum copiam ; pauci ob earundem inopiam , ex quo solo abusus expellentium innotescit.

V. Mature prospice oculis , & faucibus.

VI. Si eruptionem variolarum juvare velis , contentus esto remediis vulgaribus, mulierculis etiam non ignotis , v. g. *sem. aquileg. aq. fumar. aq. expuls. lap. bezoar.*

VII. Post diem 8. vel 9. tractato ægrum, quasi nova febris jam correptum ; ab eo enim tempore, ad diem 13. vel 14. usque in maximo adhuc versatur vitæ periculo , imo sæpius , quam in morbi principio, præsertim si fuerit adultus, itaque frequenter exhibenda sunt illa , quæ sanguinis compagem sartam tectamque servare possunt , v. gr. *Spir. Vitrioli* parum refractus , *aq. C. C. citrat tantillum succi citri in potu ordinario* , *julep. refrigerant.* tantum enim abest , ut majorem æstum

æstum excitare debeamus, ut potius novum istum calorem febrilem compescere studeamus.

VIII. V. S. merito suspendimus.

De Atrophia.

I.

IN membrorum aridura leniores frictiones sæpius institutæ plus quandoque præstant, quam medicamenta.

II. Cave, ne vel poros infarciuntibus influxum, & circulationem succi nutritii plus sufflamines, vel spirituosus volatilibus partes tenues auferendo obstructions augeas.

III. Temperanda itaque sunt spirituoſa oleosis, & pinguibus, v. gr. *Spir. convuls. cum oleo vulpino.*

De Phthisi.

I.

Hic morbus fere semper in principio est ex stomacho (nisi fiat ex hæmoptysi) hinc stomachica egregiè juvant, v. gr. *Tinct. antiph. pulv. stomach. cum sal. armoniac. liq. terr. foliat. Tinct. aperitiv. Mæbii.*

II. Purgantia quovis modo mutanda unà cum V. S. hæc tamen locum habebit inter præservantia.

III. Sanguis in pulmone ubi delitescens, inevitabiles vitæ fruit insidias.

IV. Nulli pectoris morbi flocci æstimandi, quia multis ne opinantibus quidem fiunt exitio.

V. Aci-

V. Acidulæ non nisi præſervationis cauſâ adhibendæ , ſed vide ne largius , & frequentius ſumantur , nam omnia Vitriolata pectori ſunt inimica.

VI. Nimius quoque ſaccharatorum uſus nocet , hinc magis placent deſtillata abſque ſirupis , & ſaccharo.

VII. *Balsam. Sulph. anifat.* non ſolum non juvat, ſed quandoque facit phthiſin.

VIII. *Decocta lignorum* non niſi in principio conveniunt : in progreſſu tutius datur *decoctum Chinæ cum herbis vulnerariis* , quale proſtat in praxi *Ettmulleri*.

IX. Fonticuli egregiam in principio morbi conferunt operam ; in progreſſu exſiccando nocent.

X. Vinum penitus exulare jubeto cum *Mercur. & ira*.

XI. Opiata non niſi in principio conveniunt.

XII. Phthiſici vitare debent aërem auſtrinum, vespertinum, nocturnum, loca ſubterranea , templa , tranſitus fluminis.

XIII. Lac quaecunque fuerit non tam exulcerationis pulmonum , quam ſanguinis acrimoniæ præſentiſſimum eſt remedium.

XIV. Quo mitius hic morbus tractatur, eo diutius viſ lethifera longas in moras protrahi poteſt : hinc multi ſolis vegetabilibus vulnerariis thoracicis contenti , plures in annos vitam protrahunt , dum alii pharmacopoleorum pyxides evacuantes citò moriuntur, placent mihi pauca hæc : *rob. paſſul. conſerv. roſar. veron. pilofell. beder. terreſtr ſcabiſ. antibect. Poter. pul. anonym. lapid. Cancr.*

XV. Suſ-

XV. Suffumigia, si unquam, profectò hic quam maximè necessaria, & proficua sunt, qualia sunt, quæ ex *gumm. anim. juniper. heder. succin. oliban. mastich. tacamahace, storace parantur.*

De Cachexia.

I.

CAchectici quo lenius purgantibus tractantur, eo citius curantur.

II. In Cachexia rarius, in hydropo confirmato sæpius purgandum.

III. Primæ digestionis hic potior habenda ratio, absolvunt hoc negotium omnia *ex mentha, absinth. juniper. Tart. & Mart.*

De Hydropo.

I.

AUt fortiter purgandum, aut non purgandum, lenientium enim usum semper insequitur major pedum intumescencia.

II. Hydropici naturam in ferendis cathartics ritè explorare, potior curationis pars est.

III. Si una purgatio pro voto succedat, brevi instituantur plures, alias inducias concedendo, morbo nunquam pacem sperare licebit.

IV. Quo major adest copia aquæ eo fortior poterit esse purgatio. *Infusum roci metallorum*, hic multum præstabit, vel *sirup. de spina cervina*, vel *decoct. cortic. interior. sambuc.*

V. Verum si hydrops sequatur phthisin,

aut

aut labem aliis visceris, aut perversam luis veneræ curam, aut cancroſam ſanguinis diatheſin, omnia nocent cathartica, & tali in caſu juvant diuretica, præſertim in ſexu foeminino, qui purgantia ratione uteri non bene fert, & quod caput rei eſt, iter ſuſceptum, & æris mutatio.

VI. Omnes formulas antihydropicas ingredi debet *absinth.* ad quamcunque etiam intentionem obtinendam præſcribantur.

VII. Quamvis vinum in plurimis noceat, morbis hydropicis tamen ſalutare eſt, quia fermentum vitale reſtaurat, & ſanguini robur addit.

VIII. *Spir. Vin.* ſemper nocet hydropicis.

IX. Pro potu ordinario profunt *vinum, abſinthites, cereviſia abſinthites*, vel alliata, vel *enulata, cum radic. raphan. ſylveſtr. coctlear. ſalviar. ſalvia, ruta muraria, agrimon. &c.*

X. Omnia frigida, & aquoſa nocent, v. gr. *Aqua. fontan. julep. cereviſia tenuis, decoctum hordei.*

XI. Omnia externa pro fuco ſunt, ſolo excepto *ſpir. juniper. vel Spirit. Vin. Tartariſato.*

XII. V. S. ceu peſtis fugienda, ſcarificationem profuiſſe novimus, ſed credimus non fuiſſe veram aſcitem, ſed anafarcam.

XIII. Hoc in morbo fortuna quandoque juvat audacem, timidumque deſerit, utrinque anceps dubiæ aleæ eventus.

XIV. Uti in Phthiſi quandoque plus præſtant remedia vulgaria, ita hoc quoque in morbo ſæpius *abſinthinea, ſambucina, ebulliæ, juniperina* omnibus cæteris palmam præripiunt.

XV. Pul-

XV. Pulvis bufonum misceri debet cum
rad. laxativ. ascendendo singulis diebus ad
 scrup.j. usque ex gr. *pulv. bufonum* gr. vj. cum
scrup.j. jalap. dedisti, altero die *scrup. ss. pulv.*
bufon. c. scrup.j. jalap. dari pt. &c.

De Ictero.

I.

OMnes calculosi facile fiunt IctERICI, &
 vice versa.

II. Icterus sine febris facilius curatur,
 quam si sit cum febre, & corporis atrophia.

III. Vomitorium hic admodum necessa-
 rium est ad fermentum elutriandum, quo
 præmisso, detur ter de die *aq. contra Icterus*
Timæi ad 4. cochl. singulis dosibus addendo
 gt. 24. *Tr. Mart.*

De Erysipelate.

I.

V. S. in quavis inflammatione est admi-
 nistranda.

II. Purgantia in vigore inflammatorio
 semper nocent.

III. Fuge omnia frigida, iram, & ter-
 rorem.

IV. Externa sint mitiora v.gr. *rob. sambuc.*
 (*theriac. rusticorum*) *aq. flor. sambuc.* cum
 tantillo *Sp. Vin. theriacal. vel camphorato.*

V. Pulvis erysipelatos. *Myns. farina. liquirit.*
 cum stappa cannabina præsertim in erysipe-
 late mammarum egregie juvat.

De Angina.

I.

N Unquam omittenda V. S. sub lingua, & si maturè fueris vocatus in brachio, vel habitâ ratione circumstantiarum in pede.

II. Angina sedulo distinguenda a tonsillarum tumore, & inflammatione; illa curatur bezoardicis, hæc anticatarrhalibus.

III. Semel anginosus, facilè eodem sæpius corripitur morbo.

IV. Frigida sunt anginosis inimicissima.

V. Eodem carbone notentur purgantia.

VI. Quies partium inflammatarum admodum necessaria; hinc æger parum loquatur, nec gargarizando fauces irriter, præstat gargarismum sæpius in ore detinere.

VII. Inter prophylactica vix datur præstantius remedium, quam fonticulus in brachio excitatus.

VIII. Blandiora diaphoretica in curatione omne ferunt punctum.

De pleuritide, & peripneumonia.

I.

Sanguis V. S. extractus, si statim abeat in coagulum, indicat V. S. aliquoties repetendam esse.

I. Sanguis, etsi sæpius mittatur, semper tamen in parva quantitate erit extrahendus.

III. In pleuritide maligna tutius est V. S. omit-

omittere , quamvis cogamur aliquid dare consuetudini.

IV. Purgare pleuriticum est eum maximo exponere vitæ periculo.

V. Potus frigidus multos enecat , quos morbus vincere non potuisset.

VI. Omnia dysenterica sunt etiam anti-pleuritica.

VII. Sudorifera mitiora omnem absolvunt paginam , ita ut , vel solum *Antim. diaphor.* pro curatione sufficere possit.

XIII. Opiatis seu infidis remediis hic non admodum fido.

IX. De Paracentesi inter quartam , & quintam costam multa dicuntur , sed quis anceps hoc adhibebit remedium?

X. Qui novit unius visceris , vel partis solidæ inflammationem curare , novit omnes inflammationes curare.

De Ophthalmia.

I.

Remedia Chirurgica agunt hic efficaciter, V.S. scarificatio , vesicatoria, fonticuli, setacea, hirudinum applicatio ad vasa temporalia.

II. Purgantia, si unquam profecto, hic sunt necessaria.

III. Aër frigidus oculis insensibilissimus.

IV. *Alumen Viriol. album* , & *tutia* sunt anima oculi.

De Hemorrhagia.

I.

STercus suillum utcunque sordidum sit medicamentum, præsentissimum tamen fert auxilium externè, & internè.

II. Purgantia rarius hic prodesse solent.

III. Omnia ex Vitriolo præparata, & internè fidelem spondent opem.

IV. V.S. nunquam negligenda, satius tamen est sanguinem in parva quantitate extrahere.

De Empyemate.

I.

CUM sanguis semel extravasatus statim putredinem concipiat, videndum, ut siue id factum fuerit a casu ab alto, a percussione, vel contusione, sanguis mature discutatur; id quod egregiè præstant diuretica, & si vires ferant, blandiora sudorifera, qualia sunt *lapid. Cancr. sang. hirci cum acet. flor. sambuc. Aq. chærefol. sperm. ceti.*

II. Verum in principio nunquam omitti debet V. S.

III. Quod si pus jam factum sit, conveniunt decocta pectoralia vulneraria, inter quæ eminet *scabiosa, & heder. terrestr.*

IV. Si febris adsit detur *antibect.* Poter plures per dies.

V. *Antim. diaphor.* est empyicorum solatium, sed *ad scrup. j. cum flor. Sulph.* dari debet.

VI. Pa.

VI. Paracentesis aut statim, aut nunquam instituenda.

De sputo sanguinis, sive hæmoptysi.

I.

Quemadmodum V. S. hic semper necessaria est, ita purgantium usus nunquam sine periculo.

II. Electuarium, cujus meminit Boyle in *Philos. experiment. ex conserv. rosar. & sem. hyosci.* præsentissimum est remedium.

III. Verum cum solum adstringat, interponenda sunt medicamenta sanguinis grumos dissolventia, v. gr. *lapid. cancr.*

IV. Vinum exulare debet.

V. Æger parum vel nihil loquatur.

VI. Fumus nicotianæ hæmoptysicis est insensibilissimus.

VII. Cum hic affectus facile abeat in phthisin, suadenda sunt omnia, quæ exulcerationem impedire possunt, qualia sunt vulneraria paululum adstringentia, v. gr. *plantag. portulac. beder. terrestr. pyrola.*

VIII. Somnus longior omnibus prodest hæmoptysicis, & phthisicis.

De Ischuria renali.

I.

Malum hoc sæpius radicaliter est ex ventriculo: hinc juvant illa quæ suos effectus in primis viis exerere solent, v. gr. *lapid. Cancrorum Tartar. Viriol. Sal. Armon. acidulæ sal. vol. succin.*

H

II. V. S.

II. V. S. quandoque valdè necessaria est præsertim ubi vasorum distentio : institui autem potest vel in pede , vel in brachio .

III. Diuretica semper sint mitiora .

IV. Clysteres renibus , & viis urinariis egregiè opitulantur , componi debent ex decoct. carminat. cum terebinth. stercore equino sal tart. vel liquor. C.C succinato .

V. Cum vinum generosum soleat esse diureticum , & simul stomachicum , subindè propinari potest unum , vel alterum cochl. in quo prius infusum fuerit sterco equinum vel ovillum, si cum vino exprimatur , est egregium .

VI. Balnea hìc quoque suam spondent opem .

VII. In morbi progressu omnibus remediis admisceri debet cinnabaris , & succinata , quo nervinum genus corroberetur , & epilepsia avertatur .

VIII. In acutè febricitantibus , & infantibus epilepticis , vel variolis , Medicus semper quærere debet , an urina ritè profluat , cum in his morbis maximo cum ægrotantis periculo supprimi soleat .

IX. Sedulò Medicus attentus sit in causam , num oriatur ex sanguinis grumo , an pure , viscido muco , contractione &c.

De Calculo Renum.

I,

SEmp(er) eo annitendum , ut alvus sit lubrica , tum in paroxysmo , tum extra paroxysmum .

II. Hinc

II. Hinc omnia laxativa, quæ hypochondriacos juvant, juvant etiam nephriticos.

III. Omnia amara conducunt nephriticis.

IV. Fortiora diuretica in paroxysmo dolores augent, sanguinem accendunt, ventriculo nocent; extra paroxysmum renes infarciunt, & calculi generationem promovent.

V. Vitanda quoque sunt diuretica, si renum adsit exulceratio; cui curandæ egregiè conducunt terebinthinata.

VI. Opiata cum lubricitantibus vulgo dictis, vel potius acrimoniam urinæ demulcentibus v.gr. *ol. amygd. dulc. emulsiones, decoct. Forest.* & clysteres omne ferunt in paroxysmo punctum.

VII. Omnia *carminativa* profunt nephriticis, præsertim *ex camomilla* parata: hinc quæ profunt colicis, profunt etiam nephriticis.

VIII. Ventriculi semper habenda est ratio: quia calculi semper ferè radicaliter ex ventriculo.

IX. *Usus herbæ Theæ* quotidianus egregiè præservat a calculo.

X. Præservationis gratiâ exhibendum est vomitorium tempore vernali, vel etiam autumnali.

XI. Si in calculo vesicæ paracentesin instituere velis, sequere methodū famosi istius lithotomi Galli, qui sine ullo aliquo apparatu, & remediorum usu sectionem instituit cultello falcato ad latus perinæi sequens situm fibrarum, & exiguum saltem vulnus

infligens, si prius æger aliquoties obambulaverit, quem insidere jubet in sinu famuli absque ulla ligatura: post indit duos digitos in podicem, & calculum sine ulla vi sensim protrudit ex vesica in collum, quo facto paracentesin instituit, & ægrum, spatio 7. dierum pristinae reddit valetudini, exempto calculo collum vesicæ retrudit, & sic impedit effluxum urinæ per vulnus. Meminit hujus Lithotomi apud *Ronbeusen lib. 2. obs. I. p. 8. & 9.*

De Mictu carento.

I.

QUies item *decoct. Myns.* contra mictionem malum hoc facile tollere possunt.

II. Vide ut alvus semper sit lubrica, sed cave ab aloëticorum usu.

III. Purgantia hinc nocent.

IV. Fonticulus in brachio multum prodesse potest.

De Dysuria, & Stranguria.

I.

CONveniunt omnia ex camomilla.

II. Ventriculi habenda est ratio.

III. Profunt carminativa, quia acidum corrigunt.

IV. Diuretica plus nocent.

De Catarrhis .

I.

DEcantata in his morbis sunt remedia , fonticuli , vesicatoria , V. S. sudorifera , & suffumigia .

II. Inter opiata meritò laudantur *pilul. de styrac. pilul. de cynogloss.* Favent *theriac. recens, theriac. cœlest.*

III. Præservationis gratiâ semper lunâ decrescente corpus blandè purgandum .

IV. Abstinencia a cœna catarrhosis commendanda .

V. Inter specifica laudem merentur omnia ex ligno sassafras , v. gr. *Essent. lign. sassafr. cum Spirit. Vin. Tartarizato, aq. lign. sassafras,* cum vino parata , quod etiam est egregium stomachale .

De Hydrocephalo .

I.

IN infantibus recens natis quandoque tumor in capite deprehenditur , qui non est a sero, sed a sanguine extravasato ob partus difficultatem , & vel vulnerariis discutientibus in sacculo cum vino, addito tantillo Spiritus vini, coctis curatur , vel sectione: hinc vide ne talem infantem habeas pro hydrocephalo .

II *Radix laxativ.* à gr. *semis* ad i. ii. vel plura, etiam in infantibus exhibita valde efficax est .

III. Externè convenit fots in forma

ficca ex pulv. sabin. & semin. cumin.

De Vigiliis .

I.

PEdiluvia ex lactuca , verbena , capitibus *papav. albi* alterata , hîc multum præstant .

II. Tantum abest, ut opiata semper somnum inducant , ut quandoque noctes redant magis inquietas .

III. Opiata semper horis vespertinis, nunquam matutinis sunt exhibenda .

IV. Theriaca recens largius sumta ante decubitum in naturis frigidioribus rarius fallit .

V. Plus spei pollicetur *theriac. cœlest. vesperi* ad gr. iv. vel vi. data , si ægri conditio ferat .

VI. *Succolata* vesperi cum vino malvatico , vei lacte sumta sensibus somnum conciliat .

VII. In subjectis calidioribus profunt *emulsiões* .

VIII. Puerperæ sæpius vigiliis torquentur , tutissimum omnium remedium est , si tempora medullâ cruris vitulini ; plantæ pedum autem sævo hircino illinantur .

IX. *Vinum absynthites cum verbena* paratum est egregium somniferum .

De Vertigine .

I.

OMnia epileptica hîc conducunt .

II. Vix datur præstantius remedium,
quam

quam *emeticum*, modo uterus id ferat.

III. V.S. in manu instituta multis profuit vinosis vertigine laborantibus.

IV. Semper ejusmodi remedia eligenda sunt, quæ respiciunt primas vias.

V. *Tinct. succini* parcius sed sæpius data cum *Sirup. flor. pæn.* meritò inter specifica refertur.

De Epilepsia.

I.

Hic varia generosa tentanda sunt remedia (1) V. S. variis in partibus instituenda, (2) Hirudines vasis sedalibus adhibendæ. (3) Vomitoria sæpius exhibenda, (4) excitetur fonticulus in brachio, & setaceum in nucha, (5) Cauterium actuale applicetur vertici capitis, ulcus autem diu apertum servandum.

II. Omnibus purgantibus *Mercur. dulcis* largius addendus nempe ad gr. xv. vel *Scr. pul. i.*

III. Cura sudorifera per *decoctum lignorum* instituta nunquam non salutaris esse potest.

IV. Innumera commendantur specifica, sed pauca famam sustinent: mihi placent *cinnabarina*, *cinis talpæ*, *pulv. ex secund. spir. sang. hum. opiatæ*.

V. Fœminæ facilius fiunt epilepticæ, quam viri, sed minori cum periculo, quia etiam facilius curantur.

VI. In infantibus lactantibus malum hoc ferè semper ex primis viis: hinc *acidum absorbentia*, & *chlysteres carminativi* optimè conducunt.

De Apoplexia.

I.

Statim fortius vomitorium infundendū ,
 v.gr. *Sirup.emetic.ad unc.vi.vel tart.emet.*
 ad gr.vi.

II. V. S. omiffa Medicum apud vulgus reddit negligentem , adhibita exofum , fi æger post V.S. moriatur .

III. Clyfter acrior qualis eft *antimonialis* ocus injiciendus .

IV. Cauterium actuale vertici capitis, & nuchæ adhibendum .

V. Plantæ pedum urticâ urente acrius fricandæ funt .

VI. Regioni ventriculi *Spir.Vin.* optimè dephlegmatus linteis duplicatis imponendus .

VII. Post paroxyfimum fcarificatio inftituenda , fetaceum applicandum , fonticulus excitandus , fputatio promovenda, purgandum , fudandum , & cerebrum cum ventriculo roborandum .

VIII. Senibus egregiè prodeft *fuccolata*, & *ambra* .

De Paralyfi.

I.

V. S. Paralyticis rarius prodeffe folet .

II. Purgantia fortiori ftimulo funt exaltanda , & omnia debent eſſe *Mercurialia* h e. de *Mercurio* dulci participare, niſi ſalia corroſiva in corpore prædominium obtineant,

tineant, quod in paralyfi scorbutica, & colicam excipiente fieri solet; sic enim *Merc. dulcis* abit in sublimatum vel præcipitatum.

III. Thermæ omnibus externis præferendæ, si vè sint naturales, si vè artificiales ex *calce viva*, *Sulph.* & *acervo formicarum* paratæ.

IV. Harum usum præcedere debent universalialia, qualia sunt purgantia, præparantia, & aperitiva.

V. Inter specifica laudem meretur *vinum salviatum*, parcius tamen sumtum, & *Tinct. succini cum castoreo*.

De Doloze .

I.

UBi dolor, ibi facile inflammatio, & suppuratio fieri potest.

II. Circa externum usum cautus sis, & prudens: tutissimum est *Empl. nostrum anod.* addito *diascordio*, vel *theriac.* hoc enim *emplastr.* malum ex quacunque etiam ortum fuerit causa, nunquam reddit deterius.

De Odontalgia .

I.

PRodest V. S. in manu, vel etiam sub lingua.

II. Alvus sit lubrica, & quandoque hydragogum exhibendum; hinc *radix laxativ.* semper tuta.

III. Dolor dentium quandoque infallibi-

le est signum conceptionis, quod plurimæ, confirmabunt mulierculæ.

IV. Vesicatorium nunquam negligendum.

V. Theriaca recens externè imposita, haud exiguum confert medelam.

VI. *Aq. Asthmatica* vel *mirabilis vellil. convall.* triplici infusione florum recentium parata in ore detenta, egregiè sedat dolorem.

VII. Ipsum opium cavo denti inditum, doloris demulcet atrocitatem.

VIII. Fumus *seminis hyoscyami* carbonibus injecti ore haustus multis profuit, præsertim si dolor fuerit a vermibus.

IX. Omnia frigida, omnia fervida, ut & saccharata nocent.

De Cephalalgia.

I.

Alvus quotidie suo respondeat officio.

II. Hic affectus ut plurimum est per consensum, rarius per essentiam, exceptâ lue venerea, & scorbuto: hinc ferè semper emeticum dari potest, sexu sequiori tamen excepto.

III. Clysteres & suum conferunt in juvando symbolum.

IV. Usus obtinuit, ut purgantia in forma pilular. ante decubitum dentur, quibus *Merc. dulcis* rectè miscetur.

V. V.S. in fronte, manu vel pollice pedis nunquam erit frustranea.

VI. Arteriotomia in temporibus, & vesica-

sicatoria juxta aures generosa hujus morbi sunt remedia.

Vll. Opiata palliativè curant, idque non sinè periculo gravioris recidivæ, vel affectus lethargici.

Vlll. Optimum est remedium non satiare cibis.

IX. Vinum nocet capiti.

X. Topica in forma liquida multis sunt suspecta, idque non sine ratione, placent mihi frontalia in forma sicca ex *flor. pap. rhæ. ad. betonic. paralys. rosar. populi, summit. anethi, nucleis persicor.*

Xl. In febribus intermittentibus *aq. rosar.* linteis duplicatis frequenter apponatur temporibus.

Xll. In dolore capitis ex causa frigida, & humore pituitoso profunt spirituosæ, v. gr. *Spir. convuls. aq. cephal. Carol. V. Tinct. Castor. & alia foris adhibita, vel Emplastr. de ranis cum Mercur.*

De Oculorum dolore.

I.

Vitanda sunt lucida, radii solares, frigida & acria.

Il. *Sacculi floribus euphrasie cyani, camom. summit. Anethi, & referti Spir. Vini aspersi* egregiè profunt foris impositi.

De Aurium dolore.

I.

Rigida, & acria auribus sunt inimica.

H. 6

Il. Præ-

II. Præstat species pro fomento facculo inclusas cum lacte coctas auribus imponere.

De Arthritide.

I.

PRæservatoria semper danda ante æquinoctia, & solstitia.

II. Purgantia fortiora, & sudorifera calidiora rarius benè cedunt.

III. Præferuntur blandiora laxativa, infusa, v.gr. *℞ pilul. aloëtic.*

IV. Vomitus quidni proderit arthriticis, cum malum hoc radices suas habeat in depravata digestionem.

V. Totius curæ negotium consistit in accuratissima diætâ quoad sex res naturales: omnia enim reliqua medicamenta, exceptis stomachicis, vilipendo.

VI. Lac est unicum Arthriticorum solatium: vel si hæc cura displiceat, convenit *electuar.* ex amaris, quale habet Sydenham, tum in, tum extra paroxysmum, quia omnia amara sunt stomachica, & tonum viscerum corroborant.

VII. Arthritici tandem fiunt hydropici: hinc profunt hepatica vulgo dicta h. e. amara, & aperitiva.

VIII. Vinum exuletur, & pro potu ordinario commendamus *Tinct. sarsaparill.* vel *cerevisiam medicatam ex rasur. C.C. enulæ chamædr. & chamæpith.*

IX. *Essent. carminat. Vvedel.* vel *Spir. Carmin. de tribus*, vel *Tinct. Tartar. opiata* egregiè profunt in ipso paroxysmo.

X. Fon-

X. Fonticuli quo numero plures eo eff-
caciores, quia est morbus articulorum.

De Arthritide vaga.

I.

Pillulæ arthriticæ *Schæfferi* ad gr. xv. datæ
& sudoriferum ex *theriac. aq. fl. sambuc.*
mixt. simpl. Tinct. tartar. succo lumbricor. terrestr.
guttulis aliquot, *Tinct. opii* brevi cicurant
hoc monstrum.

II. Externè placet nobis, *cataplasma* ex
beccabunga, saponè, stercore vaccino, & lum-
bricis.

De variis visus læsionibus.

I.

Pillulæ cephalicæ, sive ophthalmica sem-
per lunâ decrefcente exhibendæ.

II. Conveniunt fonticuli; scarificationes,
setaceum.

III. Remedia interna sunt stomachica,
& cephalica, v. gr. *salvia, euphras. anthos.*
&c.

IV. Inter collyria excellunt infusa *Anti-*
monialia.

De Auditus læsionibus.

I.

EAdem remedia chirurgica hic applicari
possunt.

II. V.S. in pollice manus egregiè prodes-
se solet.

III. In-

III. Instillantur auribus *Spirituosa, Aq. magnanimit. l'eau d' Hongrie, Spir. Vin. Tart. sassafratus.*

De Phrenitide.

I.

V. S. in pedibus instituenda, & reiteranda.

II. Carpis manuum vesicatoria sunt applicanda.

III. Plantis pedum revellentia, v. gr. *sapogeniger, brassica capitata, muria condita, fermentum.*

IV. Capiti resolventia, & discutientia sunt imponenda, v. gr. *columbæ, & gallinæ recens dissectæ.*

V. Blandiora acida, & pulveres cinnabarini cum emulsionibus inter interna omne ferunt punctum.

De Mania.

I.

Vomitioria fortiora profunt.

II. V.S. largior conducit.

III. Somnus quovis modo conciliandus.

IV. Omnes maniaci generosè ferunt generosa remedia : hinc est quare *Agyrtæ, & Circumforanei* felicius interdum hujusmodi morbos curent, quam Medici rationales.

V. Pro potu ordinario convenit serum lactis.

De Rabie.

I.

ULcera diutius servanda sunt aperta.

II. Usus diaphoreticorum plures septimanas continuandus, cum hic morbus admodum infidus sit.

III. Specifica vide apud Timæum,

De malo Hypochondriaco, & Scorbuto.

I.

HUc spectant omnia, quæ de vitiosa chyli distributione diximus.

II. Alvus semper debet esse laxior: eum in finem conveniunt pilulæ *Vveidelii* vid. *Schrod.* hypochondriacæ *Zwelffer.* Melanagog. *Mynsicht.* Tartareæ *Quercet.* sive *Schroder.* Aloëticæ *Francos.* vel *vina passulata,* serum lactis passulatum cum *fol. senn.* omnia ex *Tart.*

III. Inter hypochondriaca juvant acidulæ: in scorbuto confirmato nocent, vel saltem sine periculo suaderi nequeunt.

IV. Venæ salvatellæ sectio omnibus creditur prodesse.

V. Omnes hypochondriaci sunt flatulenti: hinc admodum conducunt enemata.

VI. Tempore vernali semper exhibendum est emeticum.

VII. Inter specifica laudant *Martialia Salina* & *balsamica*, v. gr. omnia ex *pino*, omnia ex *Sal. Armonico*, *arcan. duplicat. elixir. antiscorb.* *Tinct. aperitiv. Mæbii.*

VIII. Om-

VIII. Omnes scorbutici habent ventriculum debiliorem : hinc egregiè prodest *Zingiber in India condit. succolata, vinum malvaticum.*

IX. Omnes scorbutici benè ferunt nervina, & antispasmodica.

De Gonorrhœa.

I.

Qui benè hîc purgat benè sanat.

II. Adstringentia non nisi præmissis purgantibus locum habent.

III. *Mercur. dulcis* omnibus purgantibus misceri debet.

IV. Si adsit exulceratio in uretra, prodest injectio ex *decocto flor. ros. aq. calcis viva, Spir. flor. sambuc. trochiscor. Alkekengi, & melle rosar.*

De supressione Mensum.

I.

V. S. crescente Lunâ, instituenda in brachio, ante novilunium in pede.

II. Purgantia debent esse aloëtica, & cum hîc affectus curetur in cachexia, convenit vinum medicatum ex hepaticis, & spleneticis.

III. Instantibus mensibus potus frigidus, omnia frigida, & acida, ira, mæror, terror, quovis modo sunt fugienda.

IV. Ante omnia ventriculi habenda est ratio: hinc omnia stomachica sunt etiam uterina, solis exceptis acidis.

V. Inter specifica *succinum, cinnabar. & myrrha*, atque omnia ex his parata principem obtinent locum.

VI. Quæ

VI. Quæ nervis, & cerebro sunt dicata, conveniunt quoque utero.

De Fluore albo.

I.

CUratur, ut gonorrhœa: & hic locum habet vulgare: qui benè purgat benè sanat.

II. Prodest quoque V.S.

III. Ante omnia attendendum ad chyli-
ficationem.

IV. *Liquor C. C. succinat.* & alia *antiepi-*
leptica hic multum præstant.

V. Acidulæ multis fuere proficuæ.

VI. Adstringentia disponunt ad cache-
xiam, & febres.

De Suffocatione Uteri.

I.

OMnia, quæ hypochondriacos juvant, juvant quoque hystericas.

II. Omnia purgantia nocent hystericis, enemata autem egregiè profunt.

III. Dulcia, acida, frigida, suaveolen-
tia, ira, & terror pestis instar fugienda.

IV. Emeticum statim exhibitum ipsum tollit paroxysmum.

V. In ipso paroxysmo omnia illa sunt ad-
hibenda, quibus epileptici excitari solent.

VI. Quippè paucis contenti esse possu-
mus, v.g. *Spir. Sal. Armon. Tinct. sal. cum,*
opio, Aq. menth. puleg. epilept. Lang. pulv. Ti-
mei ex margar. fœcul. bryon. castor. & Ol. rutæ.

De

De morbis Gravidarum.

I.

TError, ira, casus, percussio, & omnia
foetida procurant abortum.

II. V.S. medio gestationis tempore administrata, remedium est nulli secundum.

III. Primis mensibus dari debent, quæ juvant chylicationem, vel si necessitas nõ urgeat, nausea, & vomitus soli naturæ relinquantur.

IV. Nulla diarrhœa tuta est.

V. Tussi medentur *pil. ex styrac. ambra, & laudano opiato*.

VI. Quandoque ad confortandum danda sunt spirituosæ, v.gr. *aq. epilept. Lang. aq. mirab. ceras. lavendulata, bal. embryon. vinum hispanicum*.

VII. Omnia acida, & vinosa nocent gravidis.

De partu difficili.

I.

Nulla danda sunt remedia foetum expellentia, nisi ubi jam omnia ad partum fuerint disposita, hoc est antequam aqua effluxerit, & os uteri fuerit apertum.

II. Alvus constipata reddit partum difficiliorem: hinc clysmata egregiè profunt in partus difficultate.

III. Si foetus situ præternaturali egredi conetur, stolidum est expellentibus velle, uti remedijs.

IV. Non

IV. Non omnes dolores sunt dolores partus; dantur enim dolores nothi, vel spurii, qui ad spasmos intestinales, & consequenter uterinos referri solent, quos a veris distinguere res est magni momenti.

V. Frigus omnibus parturientibus est insensissimum.

VI. Inter partum promoventia excellunt *succinata, cinnabarina, glacies Mariæ, borax Veneta, aq. meliss. aq. puleg. aq. cinam. aq. epilept. Lang. bass. embryon.*

VII. Si fœtus fuerit mortuus, satius est eum frustulatim uncis extrahere, quam ad matris internecionem usque eū relinquare.

VIII. Si fœtus per tres, vel quatuor dies hæserit in partu, meritò habetur pro mortuo.

IX. Quæ sanguinis spirituascentiam promovent, partum accelerant.

X. Quæ humectando relaxant, v. gr. fomenta, balnea; & juscula lubricitantiæ optima sunt.

De Puerperis.

I.

Puerperæ tractari debent quemadmodum graviter vulnerati tractari solent.

II. Statim restaurans aliquod, v. gr. unum vel alterum cochl. vini calidi, vel cerevisiæ calidæ exhibendum.

III. Quies est imperanda.

IV. Somno non statim indulgendum.

V. Morbi puerperarum ad unum ferè omnes ex mala vietus ratione, & ex frigoris susceptione ortum trahunt. Fri-

VI. Frigus pestis est puerperarum.

VII. Non statim debent satiari cibis.

VIII. Diæta excarnis præservat a febribus.

IX. Terror mille malorum est author.

X. Optimum præservativum est, si puerpera corpore existente quieto, & mente tranquilla ad diem undecimum usque in lecto detineatur.

XI. Melius est alvum primis diebus siccam esse, ritè interim fluentibus lochiis, quam si diarrhœa coincidat, quæ semper monstri quid alit.

XII. Purgantia ceu ipsum venenum fugienda.

XIII. Potus semper sit tepidus.

XIV. Plus enim periculi a remediis refrigerantibus, etiam ubi intensus adest calor, quam a calidis.

XV. Si lochia non ritè fluant, detur *Tinct. myrrh. Tinct. Antim. sperma ceti, succin. cum myrrha.*

XVI. Quamprimum puerpera feбри corripitur, respiciendum erit ad lochia, & ejusmodi danda sunt remedia, quæ horum fluxum promoveant, vel saltem non retardent, v. gr. *C.C.S. igne lapid. Cancr. Antim. diaphor. cinnabar. Antim. myrrh. rubr. Sul. vol. C.C. succini Tinct. myrrh. Tinct. Antim. aq. pulg. aq. flor. cbeiri, aq. hysterica.*

XVII. Sæpius præsentī etiam feбри fluunt lochia, sed ob continui solutionem intus factam adest inflammatio, unde febris, & consequenter convulsiones, & mors.

XVIII. Puerperæ febricitantes facile fiunt

fiunt epilepticæ ; quod probè notandum, ut semper ad futura graviora mala in medendo respiciamus .

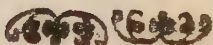
XLX. Febris lactea , quæ quarto, vel sexto die supervenit , est ephemera , & solius naturæ auxilio levi subsequente madore tollitur .

XX. Dolor post partum est vel a spasmo vel a grumis sanguinis:convenit, *elix. propriet. Ol. amygd. recens expressum , sperma ceti.* Externè ungent. *carminat. Myns.* & sacculus paregoricus ex *flor. melilot. sambuc. & aliis carminativis* , cum vino , vel lacte coqui possunt, & calidè imponi .

XXI. In Erysipellate mammarum conveniunt ex *rob. & aq. flor. sambuc.* externè mammaræ leviter fricentur scopulâ ad dissolvendum lac:deinde imponatur *pulvis contra erysipel. Myns.*

XXII. Aër frigidus quocunque modo admissus nocet .

XXIII. Ad lac exsiccandum convenit chærefolium cum butyro frixum foris impositum , *sparatrappa ex cera , & Oleum rosar. empl. de spermat. ceti empl. de minio .*

AURELII
CORNELII CELSI
INSIGNIORES SENTENTIÆ.

INSIGNIORES

Aliquot

SENTENTIÆ

*Selecta ex libris Aurelii Cornelii Celsi
medici inter Latinos elegantissimi.*

EX LIB. PRIMO.

IU Talimenta sanis corporibus agricul-
tura, sic sanitatem ægris medicina
promittit. *præf. L. I. p. 1.*

II. Desidia atque luxuria, hæc duo prius
in Græcia corpora vitiarunt, deinde apud
nos affligerunt. *præf. L. I. p. 2.*

III. Non credunt posse eum scire, quo-
modo morbos curare conveniat qui, unde
hi sint, ignoret. *præf. L. I. p. 4.*

IV. Eum rectè curaturum esse dicunt,
quem prima origo causæ non fefellerit. *præf.
L. I. p. 5.*

V. Occursurum enim initio dicunt eum,
qui originem non ignorarit. *præf. L. I. p. 5.*

VI. Differunt pro natura locorum gene-
ra medicinæ. *præf. L. I. p. 1.*

VII. Nam ne agricolam quidem, aut gu-
bernatorem disputatione, sed usu fieri. *præf.
L. I. p. 9.*

VIII. Alii putant interesse, non quid
morbum faciat, sed quid tollat. *præf. L. I.
p. 10.*

IX. Mor-

IX. Morbi non eloquentiâ, sed remediis curantur. *præf. L. I. p. 10.*

X. Neque quicquam est stultius, quam quale quid vivo homine, est, tale existimare esse, moriente, imo jam mortuo. *præf. L. I. p. 11.*

XI. Cujus rei non est certa cognitio, ejus opinio certum reperire remedium non potest: Verumque est quod ad ipsam curandi rationem nihil plus confert quàm experientia. *præf. L. I. p. 13.*

XII. (Medicina) est ars conjecturalis, neque respondet ei plerumque non solum conjectura, sed experientia. *præf. L. I. p. 13.*

XIII. Interest enim, fatigatio morbum, an sitis, an frigus, an calor, an vigilia, an fames fecerit; an cibi vinique abundantia, an intemperantia libidinis. *præf. L. I. p. 14.*

XIV. Neque ignorare medicum oportet, quæ sit ægri natura; humidum magis, an magis siccum corpus ejus sit, validi nervi an infirmi, frequens valetudo an rara, eaque, cum est, vehemens esse soleat an lenis, brevis an longa. *præf. L. I. p. 14.*

XV. Vix ulla perpetua præcepta Medicinalis ars recipit. *præf. L. I. p. 17.*

XVI. Hippocrates dixit, mederi oportere communiâ, & propria intuentem. *præf. L. I. p. 16.*

XVII. Non eadem omnibus, etiam in similibus casibus opitulantur. *præf. L. I. p. 18.*

XVIII. Qui secundis aliquando frustra curatus est, contrariis sæpe restituitur. *præf. L. I. p. 19.*

XLX. Cum par scientia sit , utilio rem ta-
men medicum esse (scias) amicum , quàm
extraneum. *præf. L. I. p. 19.*

Lib. I.

XX. Sanus homo , qui & benè valet , &
suæ spontis est, nullis obligare se legibus de-
bet; ac neque medico, neque iatroalip̃tâ ege-
re. Hunc oportet varium habere vitæ genus,
modo ruri esse , modo in urbe, sæpiusque in
agro: navigare, venari , quiescere interdum,
sed frequentius se exercere. Siquidem igna-
via corpus hebetat , labor firmat : illa matu-
ram senectutem, hic longam adolescentiam
reddit. *l. I. c. I. p. 20.*

XXI. Bis die cibum capere , potius quam
semel, potest homo : & semper quam pluri-
mum, dummodo hunc concoquat. *L. I. c. I.
p. 21.*

XXII. Concubitus neque nimis concu-
piscendus , neque nimis pertimescendus
est : rarus, corpus excitat , frequens solvit.
Cum autem frequens non numero sit , sed
natura ratione ætatis & corporis, scire licet
eum non inutilem esse , quem corporis ne-
que languor, neque dolor sequitur. *L. I. c. I.
p. 21.*

XXIII. Cavendum, ne in secunda valetu-
dine adversæ præsidia consumantur. *L. I. c. I.
p. 21.*

XXIV. Imbecillis stomacho , quo in nu-
mero magna pars urbanorum , omnesque
penè cupidi literarum sunt , observatio ne-
cessaria est , ut quod corpori vel loci vel
studii

studii ratio detrahit , cura restituat . Ex his igitur qui benè concoxit, manè tuto surget, qui parum quiescere debet , & si manè surgendi necessitas fuerit redormire : qui non concoxit ex toto conquiescere, ac neque labori se, neque exercitatione, neque negotio credere. L. I. c. 2. p. 21.

XXV. Scire licet integrum corpus esse, cum quotidie manè urina alba , dein rufa est : illud concoquere, hoc concoxisse significat. L. I. c. 2. p. 22.

XXVI. Si lucubrandum est , non post cibum facere, sed post concoctionem. L. I. c. 2. p. 22.

XXVII. Quem interdiu vel domestica vel civilia officia tenuerunt , huic tempus aliquod servandum curationi corporis est. Prima autem ejus curatio exercitatio est , quæ semper antecedere cibum debet ; exercitationis autem modus & finis esse debet sudor , aut certè lassitudo, quæ citra fatigationem sit. L. I. c. 2. p. 22.

XXVIII. Nunquam utilis est nimia satietas . Sæpe inutilis est nimia abstinentia. Sæpe si qua intemperantia subest , tutior est in potione quam in esca. L. I. c. 2. p. 23.

XXIX. Secunda mensa bono stomacho nihil nocet , in imbecillo coacescit. L. I. c. 2. p. 24.

XXX. Post satietatem nihil agendum. L. I. c. 2. p. 24.

XXXI. Ubi expletus est aliquis , facilius concoquit , si, quicquid assumsit : potione aquæ frigidæ includit , tum paulisper invigilat, deinde benè dormit. L. I. c. 2. p. 24.

XXXII. Neque ex salubri loco in gravem, neque ex gravi in salubrem transitus fatis tutus est. L. I. c. 3. p. 24.

XXXIII. Neque vero ex multa fame nimia satietas, neque ex nimia satietate famines idonea est. L. I. c. 3. p. 24.

XXXIV. Periclitatur, & qui semel, & qui bis die cibum incontinenter contra consuetudinem assumit. L. I. c. 3. p. 25.

XXXV. Neque ex nimio labore subitum ocium, neque ex nimio ocio subitus labor sine gravi noxa est.

XXXVI. Cum quis mutare aliquid velit, paulatim debet assuescere. L. I. c. 3. p. 25

XXXVII. Nimis ociosa vita utilis non est, quia potest incidere laboris necessitas. L. I. c. 3. p. 25.

XXXVIII. Illud nosse oportet quod ex labore, sudanti, frigidæ potio perniciosissima est: atque etiam cum sudor se remisit, itinere fatigatis inutilis. L. I. c. 3. p. 26.

XXXIX. Levat lassitudinem etiam laboris mutatio: eumque, quem novum genus cujusdam laboris pressit, id quod in consuetudine est, reficit. L. I. c. 3. p. 26.

XL. Quod contra consuetudinem est, nocet, seu molle, seu durum est. L. I. c. 3. p. 27.

XLI. Ante omnia scire convenit naturam corporis: quia alii graciles, alii obesi sunt; alii calidi, alii frigidiores; alii humidi, alii sicciore, alios adstricta, alios resoluta alvus exercet. L. I. c. 3. p. 27. & 28.

XLII. Raro quisquam non aliquam partem

tem corporis imbecillam habet. L. I. c. 3. p. 28.

XLIII. Vomitus inutilis est gracilibus & imbecillum stomachum habentibus : utilis est plenis, & biliosis omnibus, si vel nimium se replerunt, vel parum concoxerunt. Nam, si vè plus est, quam quod concoqui possit, periclitari, ne corrumpatur, non oportet. Si vero corruptum est, nihil commodius est, quam id, qua via primum expelli potest, ejicere. L. I. c. 3. p. 29.

XLIV. (Vomitum) luxuriæ causâ fieri non oportere confiteor. L. I. c. 3. p. 30.

XLV. Qui valere & senescere volet, (vomere) quotidianum non habeat. L. I. c. 3. p. 30.

XLVI. Dejectio autem medicamento petenda est, ubi venter suppressus parum reddit; ex eoque inflammationes, caligines, capitis dolores, aliaque superioris partis mala crescunt. L. I. c. 3. p. 31.

XLVII. Sed purgationes quoque ut interdum necessariae sunt, sic ubi frequentes sunt, periculum afferunt. Assuescit enim non ali corpus, & ob hoc infirmum erit, cum omnibus morbis obnoxia maximè infirmitas sit. L. I. c. 3. p. 31.

XLVIII. Vinum dilutius pueris, meracius senibus (convenit.) L. I. c. 3. p. 32.

XLIX. Hyeme plus esse convenit; minus, sed meracius, bibere. At Vere paulum cibo demendum adiiciendumque potioni, sed dilutius tamen bibendum est. Æstate ut sæpius utendum cibo, sic exiguo est. Per Autumnum propter cœli varietatem periculum

cūlum maximum est : itaque neque sine veste, neque sine calceamentis prodire oportet : Cibo verò jam pleniore uti licet, minus sed meracius bibere. L.I. c. 3. p. 33. & 34.

L. Venus Hyeme non pernicioſa, Vere tutiſſima : neque Æſtate verò neque Autumnino utilis eſt; tolerabilior tamen per Autumnum eſt. Æſtate in totum, ſi fieri poſſeſt, abſtinendum. L.I. c. 3. p. 33. & 34.

LI. Capiti nihil æque prodeſt atque aqua frigida. L.I. c. 4. p. 35.

LII. Semper poſt cibum conquieſcere (oportet) neque intendere animum neque ambulatione quamvis leni dimoveri. L. I. c. 6. p. 37.

LIII. Calor adjuvat omnia, quæ frigus infeſtat. L.I. c. 9. p. 39.

Lib. II.

I. **S**aluberrimum ver eſt, proximè deinde ab hoc hyems, periculoſior æſtas, autumnus longè periculoſiſſimus. Ex tempeſtatibus verò optimæ æquales ſunt ſivè frigidæ, ſivè calidæ : Peſſimæ quæ variant maximè : quo fit ut autumnus pluriſmos opprimat. L. II. c. 1. p. 42.

II. Saluberrimi ſunt ſereni dies : meliores pluviæ, quam tantum nebuſoſi, optimique hyeme, qui omni vento vacant : æſtate quibus favonii perflant. Si genus aliud ventorum eſt, ſalubriores ſeptentrionales, quam ſubſolani, vel auſtri ſunt. L. II. c. 1. p. 42.

III. Ventus ubique ferè a mediterraneis

regionibus veniens salubris, a mari gravis.
L.II.C.I.p.43.

IV. Pessimum ægro est cælum, quod ægrum fecit. L.II.C.I.p.43.

V. Ætas media tutissima est, quia neque juventæ calore, neque senectutis frigore infestatur. L.II.C.I.p.43.

VI. Longis morbis senectus, acutis adolescentia magis patet. L.II.C.I.p.43.

VII. Corpus autem habilissimum, quadratum est, neque gracile neque obesum: Nam longa statura, ut in juvena decora est, sic matura senectute conficitur: Corpus gracile, infirmum: obesum hebes est. L. II. C.I.p.43.

VIII. Inimicior senibus hyems, æstas adolescentibus est. L.II.C.I.p.46.

IX. Omnis pueritia primum circa quadragesimum diem, deinde septimo mense, tum septimo anno, postea circa pubertatem periclitatur. L.II.C.I.p.46.

X. Adolescentia morbis acutis, itemque comitialibus, tabique maxime objecta est. L.II.C.I.p.47.

XI. Obesi plerumque acutis morbis, & difficultate spirandi strangulantur, subitoque sæpè moriuntur. L.II.C.I.p.47.

XII. Si speciosior, & plenior aliquis, & coloratior factus est, suspecta habere bona sua debet: quæ quia neque in eodem habitu subsistere, neque ultra progredi possunt, ferè retro quasi ruina quadam revolvuntur. Pejus tamen signum est ubi aliquis contra consuetudinem emarcuit, & decorem coloremque amisit, quoniam in his quæ supe-

rant, est quod morbus demat : in his quæ defunt non est, quod ipsum morbum ferat. L. II. c. 2. p. 48.

XIII. Sunt quædam proprietates hominum, sinè quarum notitia non facilè quicquam in futurum præfagiri potest. L. II. c. 2. p. 49.

XIV. Facilè securus est aliquis in iis, quæ sæpe sinè periculo evasit. L. II. c. 2. p. 49.

XV. Mali morbi testimonium est vehementer, & crebro spirare. L. II. c. 4. p. 51.

XVI. Mali etiam morbi signum est nimis celeriter emacrescere. L. II. c. 4. p. 51.

XVII. Periculosum est etiam, post arquatum morbum febrem oriri. L. II. c. 4. p. 52.

XVIII. Nulla acuta febris leviter terrere nos debet. L. II. c. 4. p. 52.

XIX. Vomitus sinceræ pituitæ vel bilis periculosus, pejorque si viridis aut niger est : at mala urina est, in qua subsidunt subrubra aut livida : deterior, in qua quasi fila quædam tenuia atque alba, pessima ex his, si tanquam ex furfuribus factas nubeculas representat ; diluta quoque, atque alba vitiosa est, sed in phreneticis maximè. Alvus autem nulla est ex toto suppressa. Periculosa etiam, quæ inter febres fluens, conquiescente hominem in cubili non patitur ; utiq ; si quod descendit, est perliquidum, aut albidum aut pallidum, aut spumans. Item quod excernitur malum est, exiguum glutinosum, lividum, biliosum, cruentum, aut peioris odoris, quam consuetudine, malum est, & sincerum. L. II. c. 4. p. 52.

XX. Urina vero fulva, & tenuis in magna

gna cruditate esse consuevit. Pessima tamen est, præcipueque mortifera, nigra, crassa, mali odoris. Alvus quoque varia, & discreta reddens, pestifera est: sed ægrum in præcipiti jam esse denuntiat, quæ liquida, eademque vel nigra, vel pallida, vel pinguis est; utique si magna foeditas odoris accessit. L. II. c. 6. p. 56.

XXI. Qui spumantem sanguinem excreant, his in pulmone vitium est. L. II. c. 7. p. 61.

XXII. Mulieri si lac ex mammis profluit, imbecillum est, quod intus gerit; duræ mammæ sanum illud esse testantur. L. II. c. 7. p. 62.

XXIII. Quibus causa doloris, neque sensus ejus est, his mens laborat. L. II. c. 7. p. 62.

XXIV. Si in ventrem sanguis confluit, ibi in pus vertitur. L. II. c. 7. p. 62.

XXV. Scire licet, inter ea, quæ ars adhibet, naturam plurimum posse. L. II. c. 8. p. 70.

XXVI. Omni resolutione nervorum ad medicinam non idonea sunt tempora hyems & autumnus; aliquid sperari potest vere, & æstate. Isque morbus mediocris vix sanatur, vehemens sanari non potest. L. II. c. 8. p. 76.

XXVII. Quartana æstiva brevis; autumnalis fere longa est, maximè quæ cæpit hyeme appropinquante. L. II. c. 8. p. 76.

XXVIII. Omne auxilium corporis, aut demit aliquam materiam aut adjicit, aut evocat aut reprimit, aut refrigerat, aut calefacit,

facit, aut durat, aut mollit. L. II. c. 9.

P. 77.

XXIX. Sanguinem, incisâ venâ, mitti novum non est: sed nullum penè morbum esse, in quo non mittatur, novum est. L. II. c. 10. p. 77.

XXX. In mittendo sanguine non tam annos medicus numerare, quam vires ægrotantis æstimare debet. L. II. c. 10. p. 78.

XXXI. Tenuioribus magis sanguis, plenioribus magis caro abundat. L. II. c. 10. p. 78.

XXXII. Satiùs est anceps experiri auxilium, quam nullum. L. II. c. 10. p. 79.

XXXIII. Cum sit crudo minimè mittendus sanguis, tamen ne id quidem perpetuum est; neque enim semper concoctionem res expectat: Nam si ex superiore parte decidit aliquis, si contusus est, si ex aliquo subito casu sanguinem vomit: quamvis paulò ante sumsit cibum, tamen protinus ei materia demenda est: idemque etiam in aliis repentinis casibus dictum sit. L. II. c. 10. p. 79.

XXXIV. Si morbi ratio patitur, sanguinis detractiōi tempus aptissimum est dies adversa valetudinis secundus, aut tertius. Sed ut aliquando etiam primo die sanguinem mittere necesse est; sic nunquam utile post diem quartum est, cum jam spatium ipso materia, & exhausta est, & corpus corrumpit, ut detractio imbecillum id facere possit, non possit integrum. L. II. c. 10. p. 80.

XXXV. Quod si vehemens febris urget, in ipso impetu ejus sanguinem mittere, homi-

mi-

minem jugulare est. Expectanda ergo intermissio, & ista medicina ferè in biduum dividenda: Satiùs enim est primo levare ægrum, deinde perpurgare, quam simul omni vi effusa fortasse præcipitare. L. II. c. 10. p. 81.

XXXVI. Mittere autem sanguinem cum sit expeditissimum usum habenti, tamen ignaro difficillimum est; juncta est enim vena arteriis, his nervi, ita si nervum scalpellus attigit, sequitur nervorum distentio ea quæ crudeliter hominem consumit. At arteriâ incisâ neque coit, neque sanescit, interdum etiam, ut sanguis vehementer erumpat efficit. L. II. c. 10 p. 81.

XXXVII. Incidenda ad medium vena, est, ex qua cum sanguis erumpit: colorem habitumque ejus oportet attendere: Nam si is crassus, & niger est, vitiosus est, ideoque utiliter effunditur: Si rubet, & pellucet integer est: eaque missio sanguinis adeo non prodest, ut etiam noceat: protinusque is supprimendus est. L. II. c. 10. p. 81.

XXXVIII. Semper ante finis faciendus est, quam anima deficiat. L. II. c. 10. p. 82.

XXXIX. Vehementi malo nisi æque vehemens auxilium succurrere non potest. L. II. c. 11. p. 4.

XL. Medicamenta stomachum fere lædunt. L. II. c. 12. p. 84.

XLI. Alvus si vehementius fluit, aut sæpius ducitur, hominem infirmat. L. II. c. 12. p. 84.

XLII. Medicamentum non semper ægris pro-

prodest, nocet semper sanis. L. II. c. 13.
p. 87.

XLIII. Initia morborum primum famem sitimque desiderant; ipsi deinde morbi, moderationem, ut neque alius quam expedit, neque ejus ipsius nimium sumatur. Neque enim convenit juxta inediam protinus satietatem esse. Quod si sanis corporibus etiā inutile est, ubi aliqua necessitas famem fecit, quanto inutilius est in corpore ægro? Neque ulla res magis adjuvat laborantem, quam tempestiva abstinencia. L. II. c. 16.
p. 92.

XLIV. Pertinet ad rem, omnium proprietates nosse. L. II. c. 18. p. 96.

XLV. Plus alimenti est in pane, quam in ullo alio cibo. L. II. c. 18. p. 97.

XLVI. Omne animal si lactens est, minus alimenti præstat. L. II. c. 18. p. 98.

XLVII. Omne ferum animal domestico levius est. L. II. c. 18. p. 99.

XLVIII. Ovum durum valentissimæ materiæ est; molle, vel forbile, imbecillissimæ. L. II. c. 18. p. 99.

XLIX. Brassica subcruda alvum movet, bis cocta stringit. L. II. c. 29. p. 106. L. II. c. 30. p. 107.

L. Ad cataplasma calefaciens valentior omnis farina est ex mulso, quam ex aqua cocta. L. II. c. 33. p. 110.

Lib. III.

I. **N**atura repugnante nihil medicina proficit. Magis tamen ignoscen-

scendum medico est parum proficienti in acutis morbis, quam in longis: hic enim breve spatium est intra quod ; si quod non profuit auxilium, æger extinguitur: ibi, & mutationi remediorum, & deliberationi tempus patet, adeo ut raro, si inter initia medicus accessit, obsequens æger sinè illius vitio pareat. L. III. c. 1. p. 112.

II. Illud ignorari non oportet, quod non omnibus ægris eadem auxilia conveniunt. L. III. c. 1. p. 112.

III. Oportet itaque ubi aliquid non respondit, non tanti putare auctorem quanti ægrum, & experiri aliud atque aliud. L. III. c. 1. p. 112.

IV. In acutis morbis serius æger alendus est, ut primo demtâ materiâ impetum frangat: In longis maturius, ut sustinere spatium affecturi mali possit. L. III. c. 2. p. 114.

V. Multum interest ab initio quis rectè curatus sit, an perperam; quia curatio minus his prodest, in quibus assidue frustra fuit. L. III. c. 2. p. 114.

VI. Omnium optima sunt quies, & abstinentia: solaque abstinentia sine ullo periculo medetur. L. III. c. 2. p. 114. & 115.

VII. Non dubium est quin vix quisquam, qui non dissimulavit, sed per hæc maturè morbo occurrit, qui non ægrotet. L. III. c. 2. p. 115.

VIII. Asclepiades officium esse medici dicit, ut tuto, ut celeriter, ut jucundè curret, id votum est, sed ferè periculosa esse nimium, & festinatio, & voluptas solet.

Qua

Qua vero moderatione utendum sit, ut quantum fieri potest omnia ista contingant quaeritur, qua ratione primis diebus æger continendus sit. Antiqui medicamentis quibusdam datis concoctionē moliebantur, eo quod cruditatem maximè horrebant. Deinde eam materiam, quæ lædere videbatur, ducendo sæpius alvum subtrahebant. Aesclepiades medicamenta sustulit, alvum non toties, sed ferè tamen in omni morbo subduxit. Febre vero ipsa infestante se remedio hoc uti professus est, convellendas enim vires ægri putavit, luce, vigiliâ, siti ingenti, sic, ut ne eos quidem primis diebus elui sineret. Quo magis falluntur, qui per omnia jucundam ejus disciplinam esse contendunt. Etenim ulterioribus quidem diebus cubantis etiam luxuriæ subscripsit, primis vero tortoris vicem exhibuit. Ego autem medicamentorum dari potiones, & alvum duci non nisi raro debere concedo. Et id non ideo tamen agendum, ut ægri vires convellantur existimo: quoniam ex imbecillitate summum periculum est. Minui ergo tantum exsuperantem materiam oportet, quæ naturaliter digeritur, ubi nihil novi accedit. Itaque abstinendus a cibo primis diebus, in luce habendus æger, nisi infirmus interdiu est, isque cubare, quam maximè conclavi debet. Quod ad sitim vero somnumque pertinet, moderandum id est, ut interdiu vigilet, noctu, si fieri potest, conquiescat: ac neque potest, neque nimium siti crucietur. Os etiam ejus elui potest, ubi & siccum est, & ipsi foetet, quamvis id

tem-

tempus aptum potioni non est : Commodè-
que Erasistratus dixit, sæpe inferiore parte
humorem non requirentē, os, & fauces
requirentē. L.III.c.4.p.117.118.119.

IX Optimum medicamentum est oppor-
tunè cibus datus, qui quando primum dari
debeat quæritur, aliis quintum diem, aliis
sextum expectantibus. Asclepiades ubi ægrū
triduo per omnia fatigaverat, quarto die
cibum indulgebat. At Themison non quan-
do cœpisset febris, sed quando desisset aut
certè levata esset, & ab illo tempore expe-
ctato die tertio cibum dabat. Nihil autem
horum utique perpetuum est : nam potest
primo die dari, potest secundo, potest ter-
tio, potest non nisi quarto, aut quinto, po-
test post unam accessionem, potest post duas,
potest post plures. Refert enim qualis mor-
bus sit, quale corpus, quale cœlum, quæ
ætas, quod tempus anni : minimeque in
rebus multum inter se differentibus perpe-
tuum esse præceptum temporis potest. L.
III.c.4.p.119.

X. Illud est unum semper, & ubique ser-
vandum, ut ægri vires subinde assidens me-
dicus inspiciat, & quandiu supererunt,
abstinentia pugnet : Si imbecillitatem ve-
reri cepit, cibo subveniat. Id enim ejus
officium est, ut ægrum neque supervacua
materia oneret, neque imbecillitatem fa-
me perdat. L.III.c.5.p.120.

XI. Antiquos admodum celebres Pytha-
gorici numeri fefellerunt, cum hîc medi-
cus non numerare dies debeat, sed ipsas ac-
cessiones intueri, & ex his conjectare quan-
do

do cibus dandus sit. L. III. c. 4. p. 121.

XII. Ferè graviolem accessionem levior nox sequitur, quo fit, ut graviolem accessionem nox quoque tristior antecedit. L. III. c. 5. p. 124.

XIII. Matutinum tempus remissius ferè est ægris. L. III. c. 5. p. 125.

XIV. A tempore meridiano omnis æger ferè pejor fit. L. III. c. 5. p. 125.

XV. Matutinum tempus natura sua levissimum est. L. III. c. 5. p. 125.

XVI. Integro corpore, cibo tempus aptius est. L. III. c. 6. p. 126.

XVII. Scire oportet optimum cibo tempus esse febre finita. L. III. c. 5. p. 127.

XVIII. Cum ægros semper securos agere conveniat, ut corpore tantum non etiam animo laborent, tum præcipuè ubi cibum sumserunt: itaque si qua sunt quæ exasperatura sunt eorum animos, optimum est ea dum ægrotant eorum notitiæ subtrahere. L. III. c. 5. p. 127.

XIX. Venis maxime credimus, fallacissimæ rei, quia sæpe istæ lentiores celerioresve sunt, & sexu, & ætate, & corporum natura. L. III. c. 6. p. 129.

XX. Periti medici est non protinus, ut venit, apprehendere manu brachium, sed primum residere hilari vultu, percontarique quemadmodum se habeat: & si quis ejus metus est, eum probabili sermone lenire: tum deinde ejus corpori manum admove-
re. L. III. c. 6. p. 129.

XXI. Medicus neque in tenebris, neque a capite ægri residere debet; sed illustri lo-

co adversus eam, ut omnes notas ex vultu quoque cubantis perspiciat. L. III. c. 6. p. 130.

XXII. Cibus febricitantibus humidus est aptissimus, aut humori certè quam proximus: utique ex materia quam levissima; maximèque sorbitio, eaque si magnæ febres fuerunt, quam tenuissima esse debet. L. III. c. 6. p. 130.

XXIII. Apponendi sunt ægro varii cibi, sicut Asclepiades præcepit, tum demum, ubi fastidio urgetur; neque satis vires sufficiunt, ut paulum ex singulis degustando famem vitet. At si neque vis neque cupiditas deest, nulla varietate sollicitandus æger est, ne plus assumat quam concoquat. Neque verum est, quod ab eo dicitur, facilius, concoqui varios cibos: eduntur etiam facilius ad concoctionem autem materiæ genus, & modus pertinent. L. III. c. 6. p. 131.

XXIV. Neque inter magnos dolores, neque incremente morbo tutum est ægrum impleri cibo, sed ubi inclinata jam in melius valetudo est. L. III. c. 6. p. 131.

XXV. Id quoque videndum est quod quidam solum præcipiunt, adstrictum corpus sit, an profluat. Quorum alterum strangulat, alterum digerit, nam si adstrictum est, ducenda alvus est, movenda urina, eliciendus omni modo sudor: contra si profluat, sudor coercendus, quies adhibenda erit, tenebris somnoque quodcumque volet, utendum; non nisi levi gestatione corpus agitandum, & pro genere mali subveniendum. L. III. c. 6. p. 132.

In

XXVI. In febre pestilente minime utile est aut fame, aut medicamentis uti, aut ducere alvum. Si vires sinunt, sanguinem mittere optimum est, præcipuèque si cum dolore febris est. L.III.c.7.p.133.

XXVII. Ex toto, non sic pueri, ut viri, curari debent. L.III.c.7.p.134.

XXVIII. Non faciliè sanguinem mittere, non faciliè ducere alvum, non cruciari vigiliâ fameve aut nimia siti, non vino curare satis convenit. L.III.c.7.p.134.

XXIX. Cum vero in summo incremento morbus est, utique non ante diem quartum magna siti antecedente, frigida aqua copiosè præstanda est, ut bibat etiam ultra satietatem, & cum jam venter, & præcordia ultra modum repleta sunt satisque refrigerata, vomere debet. Quidam ne vomitum quidem exigunt, sed ipsâ aquâ frigidâ tantum ad satietatem datâ pro medicamento utuntur. Ubi utrumlibet factum est, multa veste operiendus est, & collocandus ut dormiat; fereque post longam sitim, & vigiliam, post multam satietatem, post infractum calorem, plenus somnus venit, per quem ingens sudor effunditur: idque præsentissimum auxilium est: sed in his tamen in quibus præter ardorem nulli dolores, nullus præcordiorum tumor: nihil prohibens, vel in thorace, vel in pulmone, vel in faucibus, non ulcus, non defectio, non dejectio, non profluvium alvi fuit. L.III.c.7.p.135.

XXX. Cum eadem omnibus convenire non possunt, ferè quos ratio non restituit,

temeritas adjuvat. L. III. c. 9. p. 138.

XXXI. Notæ inflammationis sunt quatuor rubor, & tumor, cum colore, & dolore. L. III. c. 10. p. 139.

XXXII. Sæpe etiam pertinacia juvantis, malum corporis vincit. L. III. c. 12. p. 142.

XXXIII. Quartana neminem jugulat; sed si ex ea facta quotidiana est, in malis æger est. Quod tamen nisi culpâ, vel ægri, vel curantis, nunquam fit. L. III. c. 15. p. 146.

XXXIV. Vetus quartana raro, nisi vere solvitur. L. III. c. 16. p. 147.

XXXV. Si quartana quievit, diu meminisse ejus diei convenit, eoque vitare frigus, calorem cruditatem, lassitudinem: facile enim revertitur nisi a sano quoque aliquandiu timetur. L. III. c. 16. p. 147.

XXXVI. Ex phreneticis alii hilares, alii tristes sunt, alii facilius continentur, & intra verba desipiunt, alii insurgunt, & violententer quædam manu faciunt, atque ex his ipsis alii nihil nisi impetu peccant, alii etiâ artes adhibent, summamque speciem sanitatis in captandis majorum operum occasionibus præbent, sed exituprehenduntur. Ex his autem eos, qui intra verba desipiunt, aut leviter etiam manu peccant, onerare asperioribus coërcitionibus supervacuum est: eos vero qui violentius se gerunt, vincere convenit, ne vel alteri, vel sibi noceant. Neque credendum est si victus aliquis, dum levare vinculis cupit, sanum jam se fingat, quamvis prudenter, & miserabiliter loquatur, quoniam is dolus insanientis est. Ad-

ver-

versus omnium sic insanientium animos gerere se pro cuiusque natura necessarium est. L. III. c. 18. p. 149. & 151.

XXXVII. Asclepiades perinde esse dixit, his sanguinem mitti, ac si trucidentur, rationem hanc sequutus, quod neque insania esset nisi cum febre intenta, neque sanguis nisi in remissione ejus, rectè mitteretur. L. III. c. 18. p. 150.

XXXVIII. Multa in præcipiti periculo rectè fiunt, alias omittenda. L. III. c. 18. p. 150.

XXXIX. Phreneticis, somnus difficilis, & precipue necessarius est; sub hoc enim plerique sanescunt. L. III. c. 18 p. 152.

XL. Somnus illis medicamentis accendendus est, (quæ soporifera sunt,) habita scilicet eadem moderatione, quæ hîc necessaria est, ne quem obdormire volumus, excitare postea non possimus. L. III. c. 18. p. 153.

XLI. Neque ignorare oportet leviozem esse morbum cum risu quàm serio insanientium. L. III. c. 18. p. 154.

XLII. Aquæ inter cutem tres species sunt: communis est humoris nimia abundantia, ob quam ne ulcera quidem in his ægris facile sanescunt. L. III. c. 21. p. 160. 161.

XLIII. Facilius in servis, quam in liberis tollitur (*hydropisis*), quia cum desideret famem, sitim, & mille alia tædia, longamque patientiam, promptius his succurritur qui facile coguntur, quàm quibus inutilis libertas est. Sed ne hi quidem, qui sub alio
sunt

sunt, si ex toto sibi temperare non possunt, ad salutem perducuntur. Ideoque non ignobilis medicus, Chrysippi discipulus, apud Antigonom regem, amicum quendam ejus, notæ intemperantiæ, mediocriter eo morbo implicitum, negavit posse sanari. Cumque alter medicus Epirotes Philippus se sanaturum polliceretur, respondit, illum ad morbum ægri respicere, se ad animum. Neque eum res fefellit. Ille enim cum summa diligentia, non medici tantummodo, sed regis custodiretur, tamen malagmata sua devorando, bibendoque suam urinam, in exitium se præcipitavit. L.III.c.21. p.161.

XLIV. Inter initia non difficillima curatio est, si imperata sunt, quies, sitis, inedia. At si malum inveteravit, non sine magna molestia discutitur. L.III.21.p.161.

XLV. Multum ambulandum, currendum aliquando est; superiores maximè partes sic perfricandæ, ut spiritum ipse contineat. Evocandus est sudor non per exercitationem tantum, sed etiam in arena calida, vel Laconico, vel clibano similibusque aliis: maximèque utiles naturales, & siccæ sudationes sunt, quales super Bajas habemus in myrtetis. Balneum atque omnis humor alienus est. L.III. c.21. p.162.

XLVI. Potio non ultra danda est quam ut vitam sustineat; optimaque est, quæ urinam movet. L.III.c.21.p.162.

XLVII. Hydropicis alvum moliri cibo melius est, quam medicamento. L.III.c.21. p.162.

XLVIII. Non alienum erit metiri portio-

tionem hydropici, & urinam; nam si plus humoris excernitur, quam assumitur, ita demum secundæ valetudinis spes est. L. III. c. 21. p. 163.

XLIX. Ubi convaluit aliquis, (*ex hydrope*) diu tamen alienus ei veneris usus sit. L. III. c. 121. p. 166.

L. Qui de phthisi dubitant, an sit, hac notâ utuntur. Quod excreatum est, si in ignem impositum mali odoris est. L. III. c. 22. p. 168.

LI. Phthisis ætate firmissima maximè oritur, idest ab anno duo de vigesimo usque ad annum quintum, & trigessimum. L. III. c. 22. p. 169.

LII. Lac quod in capitis doloribus, & in acutis febribus pro veneno est; in phthisi tamen, sicut in omnibus longis difficilibusque febriculis rectè dari potest. L. III. c. 22. p. 170.

LIII. Comitialis morbus sæpius viros, quam fœminas occupat. L. III. c. 23. p. 172.

LIV. Omnis vomicæ finis est, ut rumpatur. L. III. c. 27. p. 181.

Lib. IV.

I. **N**ihil pestiferum est, nisi quod pulmonem exulcerat. L. iv. c. 3. p. 191.

II. Alvus ducta sæpe superiores partes resolvit. L. iv. c. 3. p. 195.

III. Sæpe fœminæ quibus sanguis per menstrua non respondet; hunc expuunt. L. iv. c. 4. p. 202.

IV. Exer-

IV. Exercitatio, quæ superiores partes maximè moveat in omnibus stomachi vitiis aptissima est. L. iv. c. 5. p. 206.

V. In omnibus stomachi vitiis præcipiendum est, ut, quo modo se quisque æger refecerit, eodem sanus utatur. L. iv. c. 5. p. 206.

VI. Peripneumonia plus periculi, quam doloris habet. L. iv. c. 7. p. 212.

VII. Uno die fluere alvum sæpe pro valetudine est; atque etiam pluribus dum febris absit, & intra septimum diem conquiescat: Purgatur enim corpus, & quod intus læsurum erat, utiliter effunditur. Verum spatium periculosum est: interdum enim tormina, & febriculas excitat, viresque consumit: interdum autem evenit, ut id neglectum pluribus diebus curari difficilimum sit. L. iv. c. 9. p. 229.

VIII. Quisque experimentis in se credere debet. L. iv. c. 19. p. 230.

IX. Medicamentis uti nisi in vehementibus malis supervacuum est. L. iv. c. 19. p. 232.

X. Podagricis equitare alienum est. L. iv. c. 25. p. 240.

XI. Quibus articulorum dolor certis temporibus revertitur, hos a curioso victu cavere oportet, ne inutilis materia corpori supersit. L. iv. c. 25. p. 240.

Lib. V.

I. **M**edicamentorum usum magna ex parte Asclepiades, non sine causa

sa sustulit, cum omnia ferè stomachum lædant, malique succi sint: ad ipsius victus rationem potius omnem suam curam transtulit. Verum ut illud in plerisque morbis utilius est, sic multa admodum corporibus nostris incidere consueverunt, quæ sine medicamentis ad sanitatem pervenire non possunt. Illud ante omnia scire convenit, quod omnes medicinæ partes ita connexæ sunt, ut ex toto separari non possint, sed ab eo nomen trahant, a quo plurimum petunt. Ergo ut illa quæ victu curat, aliquando medicamentum adhibet, sic illa quæ præcipuè medicamentis pugnat, adhibere etiam rationem victus debet, quæ multum admodum in omnibus malis corporis proficit. *L.v.præf.p.241.*

II. Uti somniferis nisi nimia necessitas urget alienum est: sunt enim ex vehementibus medicamentis, & stomacho alienis. *L.v.c.25.p.278.*

III. Est prudentis hominis primum, eum qui servari non potest, non attingere, ne videatur occidisse; quem fors ipsius interemit. Deinde ubi gravis metus est, sine certa tamen desperatione indicare necessariis periclitantis in difficili rem esse, ne si victa ars malo fuerit, vel ignorasse, vel fefellisse videatur. Sed ut hæc prudenti viro conveniunt, sic rursus histrionis est parvam rem attollere, quo plus præstitisse videatur. *L.v.c.26.p.283.*

IV. Periculosa vulnera sunt ubicumque venæ majores sunt, quoniam exhaurire hominem profusione sanguinis possunt. *L.v.c.26.p.284.*

V. Pef.

V. Pessima quæque plaga curva est: tutissima, quæ lineæ, modo recta est. L.v.c.25. p.284.

VI. Facilius sanescit puer vel adolescens quam senior; valens quam infirmus: neque nimis tenuis, neque nimis plenus, quam si alterum ex his est: integri habitus quam corrupti; exercitatus quam iners: sobrius & temperans, quam vino venerique deditus. L.v.c.26. p.285.

VI. Opportunissimum curationi tempus vernum est, aut certè neque fervens, neque frigidum. Siquidem vulnera, & nimius calor, & nimium frigus infestant; maximeque tamen horum varietas: ideoque perniciosissimus autumnus est. L.v.c.26. n.285.

VII. Perniciosa febris est, quæ vel levi vulnere supervenit, vel ultra tempus inflammationis durat, vel delirium movet: vel si nervorum rigorem, aut distentionem, quæ ex vulnere orta est, ea non finit. L.v.c.26. p.296.

VIII. Vomitus biliosus non voluntarius, vel protinus, ut percussus est aliquis; vel dum inflammatio manet, malum signum, est in his duntaxat, quorum vel nervi, vel etiam nervosi loci vulnerati sunt. L.v.c.26. p.296.

IX. Si lividus, aut pallidus, aut varius, aut niger color est; scire licet malum vulnus esse. L.v.c.26. p.296.

X. Album aut rubicundum esse vulnus, commodissimum est. L.v.c.26. p.296.

XI. Optimum medicamentum, quies est. L.v.c.26. p.298.

XII. Vinum omnibus dum febris, dum inflammatio est, alienum est. L.v.c. 26. p.299.

XIII. Omnis cancer non solum id corrumpit, quod occupavit; sed etiam serpit. L.v.c.26.p.300.

XIV. Cancri initium quidem recipit curationem: ubi vero penitus insedit, insanabile est, plurimique sub frigido sudore moriuntur. L.v.c.26.p.301.

XV. Vetus ulcus scalpello circumcidendum est, excidendæque ejus oræ, & quicquid super eas livet, æque incidendum L.v.c.26.p.301.

XVI. Omnis feræ morsus habent, quoddam virus. L.v.c.27.p.307.

XVII. Maxima pars venenorum frigore interimit. L.v.c.27.p.310.

XVIII. Pus quo crassius, & albidius est, eo, periculi minus est. L.v.c.28.p.321.

XIX. Pustulæ maxime vernis temporibus oriuntur. L.v.c.28.p.336.

Lib. VI.

I. **Q**UO gravior inflammatio est, eo magis leniri medicamento debet. L.vi.c.6.p.353.

II. Aphthæ longe periculosissima sunt ulcera; sed in pueris, quos sæpe consumunt. L.vi.c.11.p.386.

III. In quibusdam hæmorrhoides parum tuto supprimuntur, qui sanguinis profluvio imbecilliores non fiunt; habent enim purgationem hanc, non morbum. L.vi.c.18.p.401.

Lib. VII.

Lib. VII.

I. **E** Adem medicamenta sæpe salutaria, sæpe vana sunt. L.vii.praef. p.405.

II. Esse chirurgus debet adolescens, aut certè adolescentiæ propior, manu strenua, stabili, nec unquam tremiscente, eaque non minus sinistra quam dextra promptus, acie oculorum acri, claraque; animo intrepidus, immisericors, sic, ut sanari velit eum, quem accepit, non ut clamore ejus motus vel magis, quam res desiderat, properet, vel minus, quam necesse est, secet; sed perinde faciet omnia, ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriatur. L. vii. praef. p.406.

III. Fere sine cicatrice potest esse is locus qui expertus ferrum non est. L. vii. c. 2 p.409.

IV. Semper ubi scalpellus admovetur, id agendum est, ut & quam minimæ, & quam paucissimæ plagæ sint: cum eo tamen, ut necessitati succurramus, & in modo & in numero. L.vii. c.2.p.409.

V. Medici partium est, eniti ad reperendam sanitatem. L.vii. c.3.p.411.

VI. Duo genera curationum sunt, alia, in quibus eligere tempus non licet, sed utendum est eo, quod incidit; sicut in vulneribus, & fistulis: alia in quibus nullus dies urget, & expectare tutissimum, & facile est, sicut evenit in iis, quæ, & tardè increscunt, & dolore non cruciant. L.vii. c.7.p.424.

INDEX

MORBORUM,

Pro faciliiori captu sciendum est morborũ locos esse dispositos eodem ordine, quo & Auctores ipsi in Libro componuntur: Itaque in locis Hippocratis prior numerus sectionem aphorismi, secundus aphorismum; tertius vero paginam designat: in reliquis literæ L.M. Leges Medicinæ . M. M. Monita Medica, & C. C. Cornelium Celsum significant, & numerus, qui sequitur. paginam indicat.

De Capitis dolore.

A	Pb. III. 14.	29
	17	30
	23	32
V.	22	61
	28	62
	65	72
	68	73
	69	73
VI.	10	75
	51	84
VII.	14	88

L. M.	115.
M. M.	179.
C. C.	214.

De Lethargo.

<i>Aph.</i> III.	30	34
------------------	----	----

De Vigiliis.

M. M.	174. 175
-------	----------

De Vertigine.

M. M.	174. 175
-------	----------

De Morbo comitiali, seu Epilepsia.

<i>Aph.</i> II.	45	22
III.	16	30
	20	31
	22	32
	29	34
V.	7	56
M. M.		175
C. C.		199

De Apoplexia.

<i>Aph.</i> II.	42	21
III.	16	30
	23	32
VI.	57	85
VII.	73	99
M. M.		176

De Paralyfi .

L. M.	116. 117
M. M.	176. 177
C. C.	201

De Phrenitide .

<i>Aph.</i> II. 2	11
III. 30	34
IV. 72	52
VII. 12	88
M. M.	182
C. C.	201. 211. 212

De Mania .

M. M.	182
-------	-----

De Rabie .

M. M.	183
-------	-----

De Melancholia .

<i>Aph.</i> III. 20	31
22	32
IV. 9	37
VI. 11	76
21	78
23	78
56	85
VII. 5	87
40	92

De D:-

De Desipientia.

<i>Aph. VI.</i>	53	85
<i>VII</i>	5	87
	7	87
	10	87
	14	88
	18	89
	24	89

De Convulsione.

<i>Aph. IV.</i>	16	39
	57	49
	66	51
	67	52
	68	52
<i>V.</i>	1	55
	2	55
	3	56
	4	56
	5	56
	6	56
	22	60
	25	62
	65	72
	70	73
<i>VI.</i>	39	82
	56	85
<i>VII.</i>	9	87
	10	87
	13	88
	18	89
	25	89

De Stupore.

<i>Aph. VII.</i> 14	88
40	92

De Catarrhis.

<i>L. M.</i>	117
<i>M. M.</i>	134. 135. 173

De Angina, & Morbis gutturis.

<i>Aph. III.</i> 18	30
20	31
22	32
<i>IV.</i> 34	43
35	43
<i>L. M.</i>	114
<i>M. M.</i>	166

De Tussi.

<i>Aph. II.</i> 40	21
<i>III.</i> 5	26
13	29
20	31
24	32
31	35
<i>IV.</i> 54	49
<i>V.</i> 24	61
<i>VI.</i> 35	81
46	83
<i>M. M.</i>	132. 133. 134

De Rau-

De Raucedine.

M. M.

130. 131

De Asthmate.

M. M.

126. 127. 128

De Pleuritide, & Peripneumonia.

<i>Aph. I.</i>	12	6
<i>III.</i>	23	32
	30	34
<i>V</i>	8	57
	15	59
<i>VI.</i>	5	75
	16	77
	33	81
<i>VII.</i>	11	88
	12	88
<i>L. M.</i>		114
<i>M. M.</i>		166. 167
<i>C. C.</i>		215

De Hemoptoë, seu sputo sanguinis.

<i>Aph. III.</i>	29	34
<i>IV.</i>	25	41
<i>V.</i>	13	58
<i>VI.</i>	10	75
<i>VII.</i>	15	88
<i>L. M.</i>		118. 119
<i>M. M.</i>		169
<i>C. C.</i>		201. 214

De Empyemate .

<i>Apb. V.</i>	8	57
	10	57
	15	59
<i>VII.</i>	38	92
<i>M. M.</i>		168.169

De Phthisi , & Tabe .

<i>Apb. III.</i>	13	29
	29	34
<i>IV.</i>	8	37
<i>V.</i>	11	58
	12	58
	14	58
	15	59
<i>VII.</i>	16	88
<i>M. M.</i>		161.162.163
<i>C. C.</i>		199.214

De Palpitatione Cordis .

<i>M. M.</i>	135
--------------	-----

De Virium languore , & Syncope .

<i>L. M.</i>	116
<i>M. M.</i>	135

De Singultu .

<i>V.</i>	3	56
	4	56
	58	69
	39	82
		<i>VII.</i>

VII. 3

86

17

88

M. M.

129.130

De Anorexia, Imbecillitate, & phleg- mone Ventriculi.

Aph. I. 15

7

IV. 65

51

VI. 7

75

18

77

L. M.

114.115

M. M.

136.137

C. C.

194.195.215

De Siti.

Aph. II. 11

13

IV. 19

39

48

47

M. M.

137.138

De Vomitu.

Aph. I. 2

1

III. 21

31

24

32

IV. 6

36

7

37

8

37

9

37

12

38

13

38

18

39

22

40

V. 32

63

VI. 15

77

VII. 3

86

8

87

10

87

L. M.	117.118
M. M.	139.140
C. C.	197.200.210.217

De Cardialgia.

M. M.	140.141
-------	---------

De alvi constipatione.

M. M.	141.142.143.144
-------	-----------------

De Affectibus lienis, & Hepatis,
& de fluxu hepatico.

Aph. III.	22	32
VI.	18	77
	42	82
	43	82
	48	83
VII.	17	88
	55	95

L. M.	116.119
-------	---------

M. M.	149
-------	-----

De alvi fluxu.

Aph. II.	14	14
III.	16	30
	25	33
	30	34
IV.	21	40
	22	40
	24	41
	26	41
	28	41
V.	12	58
	14	58
	34	63
	65	72

VI.

VI.	3	74
	15	77
	16	77
	17	77
	32	80
IV.	37	44
	43	46
	46	46
	47	47
	48	47
	49	47
	50	48
	56	49
	66	57
V.	64	61
VI.	54	85
VII.	1	86
	72	99

L. M.	111.112
M. M.	156.157
C. C.	200

De Febribus intermittentibus.

Aph. IV.	30	42
	43	46
	63	51
L. M.		112.113
C. C.		218

De Tertianâ, quotidiana, & quartana intermittente.

Aph. II.	25	17
III.	17	30
	21	31
	22	32
		IV.

17. 43

59

63

V. 70

M. M.

C. C.

46

50

51

73

152 153. 154. 155

201. 211

De Hætica.

M. M.

157. 158

De Febris malignis, Ardentibus, & Pestilentibus.

Aph. III. 21

IV. 54

58

VI 26

L. M.

M. M.

C. C.

31

49

50

79

113

158. 159

210

De Convulsione in Febris.

Aph II. 26

IV. 57

66

67

68

V. 5

71

17

49

51

52

52

56

73

De Sudore in Febris.

Aph I 12

IV. 36

37

36

6

43

44

49

De Ri-

De Rigore in Febris.

IV.	29	42
	46	46
	58	50
	63	51
V.	17	59
	20	60

De Viâ Febricitantium.

I.	11	5
	16	8
	19	9
IV.	27	41
VII	65	97
	67	98
C. C.		207 216

De Cibo.

C. C. 194.195.196.198.204.205.207.208.
209

De Morbis Oculorum, Ophthalmia,
dolore, & variis visus.
læsionibus.

Aph. III.	12	28
	14	29
	17	30
	31	35
IV.	49	47
	52	48
VI	31	80
		55

	56	85
VII	3	86
	48	93
M. M.		167.179.181

De Odontalgia, & Morbis dentium.

Aph. III.	25	33
IV.	53	49
V.	18	60
M. M.		138.139.177.178

De Morbis Aurium, dolore, & Auditus læsionibus.

Aph. III.	5	26
	17	30
	21	31
	24	32
	31	35
IV.	49	47
	60	50
VI.	10	75
M. M.		179.180.181.182

De Morbis Narium.

Aph. III.	27	33
	31	35
	49	47
	60	50
	74	53
V.	33	63
		35

35	64
<i>VI.</i> 2	74
De Morbis oris, & Linguae.	

<i>III.</i> 21	31
25	33
<i>VI.</i> 32	80
<i>VII.</i> 40	92

De Tumoribus præternaturam.

<i>Aph. IV.</i> 34	43
35	43
<i>V.</i> 25	62
65	72
66	72
<i>VI.</i> 37	81
48	83
52	84
<i>VII.</i> 5	87
23	89
30	90
<i>C. C.</i>	203

De Diarrhea, Dysenteria, Cholera, Lienteria, Cæ- liaca passione, & Te- nesmo.

<i>Aph. IV.</i> 12	38
<i>VI.</i> 1	74
43	82
<i>L. M.</i>	117
<i>M. M.</i>	145. 146. 147. 148

De

De Ventris dolore, & Colica.

IV.	11	37
	66	51
VI	7	75
VII	22	89
	26	89
	39	92
L. M.		120
M. M.		150. 151

De Iliaca passione, five
Volvulo.

III.	22	32
VII.	10	87
M. M.		144. 145

De Hernia.

M. M.		151
-------	--	-----

De Morbis Hypochondriorum, nec
non de Hypochondriaca affe-
ctione, & Scorbuto.

Apb. IV.	64	51
	73	53
V.	64	71
VI.	40	80
M. M.		183. 184

De Ictero.

IV.	62	51
	64	51
V.	72	79
VI.	42	82
M. M.		165
C. C.		200

De Cachexia, & Hydrope.

III.	22	32
IV.		

<i>IV.</i>	11	37
<i>VI.</i>	8	75
	12	76
	14	76
	27	79
	35	81
<i>VII.</i>	5	87
	47	93
	55	95
<i>L. M.</i>		120
<i>M. M.</i>		163. 164. 165
<i>C. C.</i>		212 213 214

De Atrophia .

<i>M. M.</i>	161
De Hemorrhagia, & mictu cruento .	
<i>L. M.</i>	118
<i>M. M.</i>	168. 172

De Diabete .

<i>L. M.</i>	118
--------------	-----

De Morbis Renum, & Vesicæ .

<i>Aph. III.</i>	16	30
	22	32
	31	35
<i>IV.</i>	75	53
	76	53 54
	77	54
	78	54
	79	54
	80	54
	81	55
	82	55
<i>V.</i>	58	69
<i>VI.</i>	6	75

	11	76
	18	77
	44	83
<i>VII.</i>	31	90
	34	91
	35	91
	36	91
	39	92
<i>L. M.</i>		115
<i>M. M.</i>		170.171.172
	De Ischuria renali.	
<i>M. M.</i>		169.170
	De Dysuria, & Stranguria.	
<i>M. M.</i>		172
	De Affectibus hæmorrhoidum.	
<i>Aph. III.</i>	30	34
<i>VI.</i>	11	76
	12	76
	21	78
<i>M. M.</i>		149.150
<i>C. C.</i>		218
	De Arthritide vaga, & fixa.	
<i>Aph. III.</i>	16	30
	20	31
	31	35
<i>IV.</i>	31	42
	44	46
	45	46
	74	53
<i>V.</i>	25	62
<i>VI.</i>	28	80
	29	80
	30	80
	55	85
	59	86

	60	86
M. M.		180.181
C. C.		215

De Morbis chronicis.

M. M.		124.125
C. C.		199

De Febribus in genere.

M. M.		155.156
C. C.		203

De Continuis, & acutis.

<i>Aph. I.</i>	14	7
II.	19	15
III.	7	27
	9	27
	11	28
	21	31

De Bubonibus.

<i>Aph. IV.</i>	55	49
-----------------	----	----

De Tuberculis.

<i>Aph. II.</i>	15	14
III.	20	31
	26	33
	44	46
	45	46
	82	55
VII.	8	87
	57	95

De Erysipelate : & Inflammatione.

<i>Aph. III.</i>	24	32
V.	23	61
	43	65
VI.	25	79
	40	82
VII.	19	89
	20	89

L. M.	121
M. M.	165
C. C.	211.218

De Pustulis, & Herpete.

<i>Aph.</i> III. 20	31
V. 22	61
C. C.	218

De Sphacelo.

<i>Aph.</i> VII. 50	94
---------------------	----

De Vulneribus.

V. 2	55
66	72
VI. 18	77
19	78
C. C.	216.217.219

De Ulceribus.

<i>Aph.</i> III. 20	31
21	31
IV. 75	53
V. 20	60
22	61
23	61
VI. 4	74
8	75
45	83
VII. 21	89

L. M.	122
C. C.	217.218

De Scirrho, & Cancro.

<i>Aph.</i> VI. 38	81
L. M.	122
C. C.	218

De Oedemate, & Hydrocephalo.

L. M.	121
M. M.	173.174
De Va-	

De Variolis.

M. M.

160.161

De Gonorrhæa.

M. M.

184

De Morbis Uteri, suppressione Mensium,
 fluore albo, suffocatione Uteri, Mor-
 bis Gravidarum, partu difficili,
 & Puerperis.

Apb. III. 12

28

28

34

IV. 1

35

V. 22

60.61

28

62

29

62

30

63

31

63

32

63

33

63

34

63

35

64

36

64

37

64

38

64

39

64

41

65

43

65

44

65

45

65.66

46

66

47

66

49

67

50

67

51

67

52

67

54

68

55

68

	56	68
	57	68.69
	58	69
	59	69.70
	60	70
	61	70
	62	70.71
VI.	29	80
M.M.	184.185.186.187.188.189	
C.C.		201
	De Purgatione.	
L. M.		110.111
C.C.		197.210
	De Sanguinis missione.	
L. M.		108.109
C.C.	202.203.210.212	
	De Generali medicatione.	
L. M.		106.107.108

F I N I S.

20

9

4

bus

